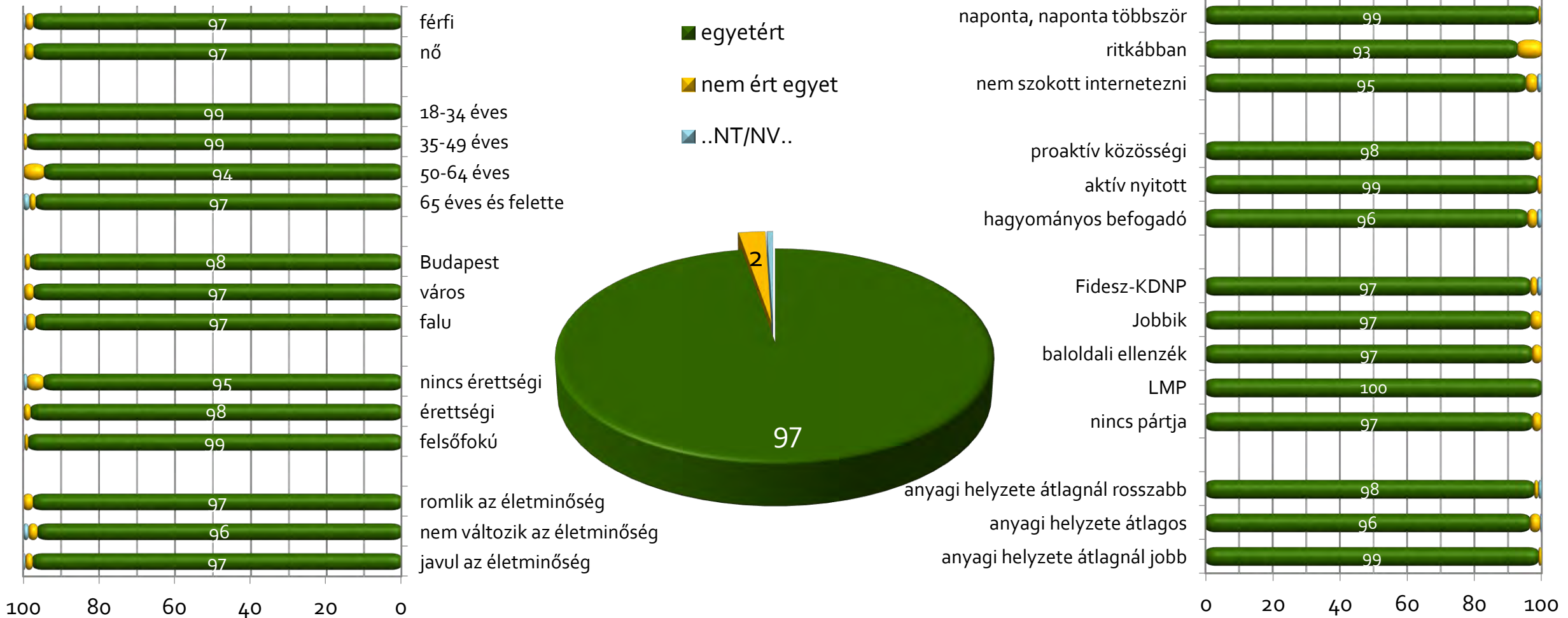

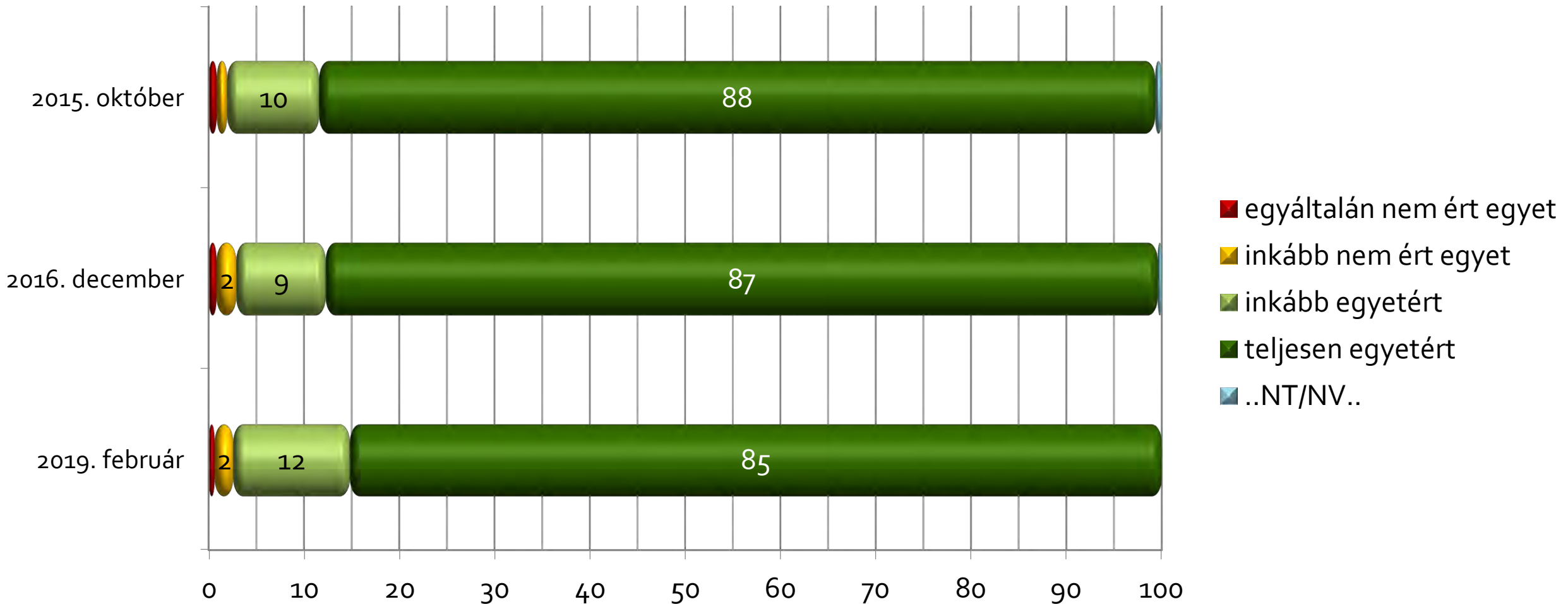
A klímaváltozással és hatásaival kapcsolatos vélemények alakulása 2019 tavaszán

Ön egyet ért-e azzal az állítással, hogy a Földünk éghajlatát érintő klímaváltozás (éghajlatváltozás) egy napjainkban is zajló jelenség?

2019. február

Ön egyet ért-e azzal az állítással, hogy a jelenleg zajló klímaváltozáshoz (éghajlatváltozáshoz) az emberi tevékenység is nagyban hozzájárul?

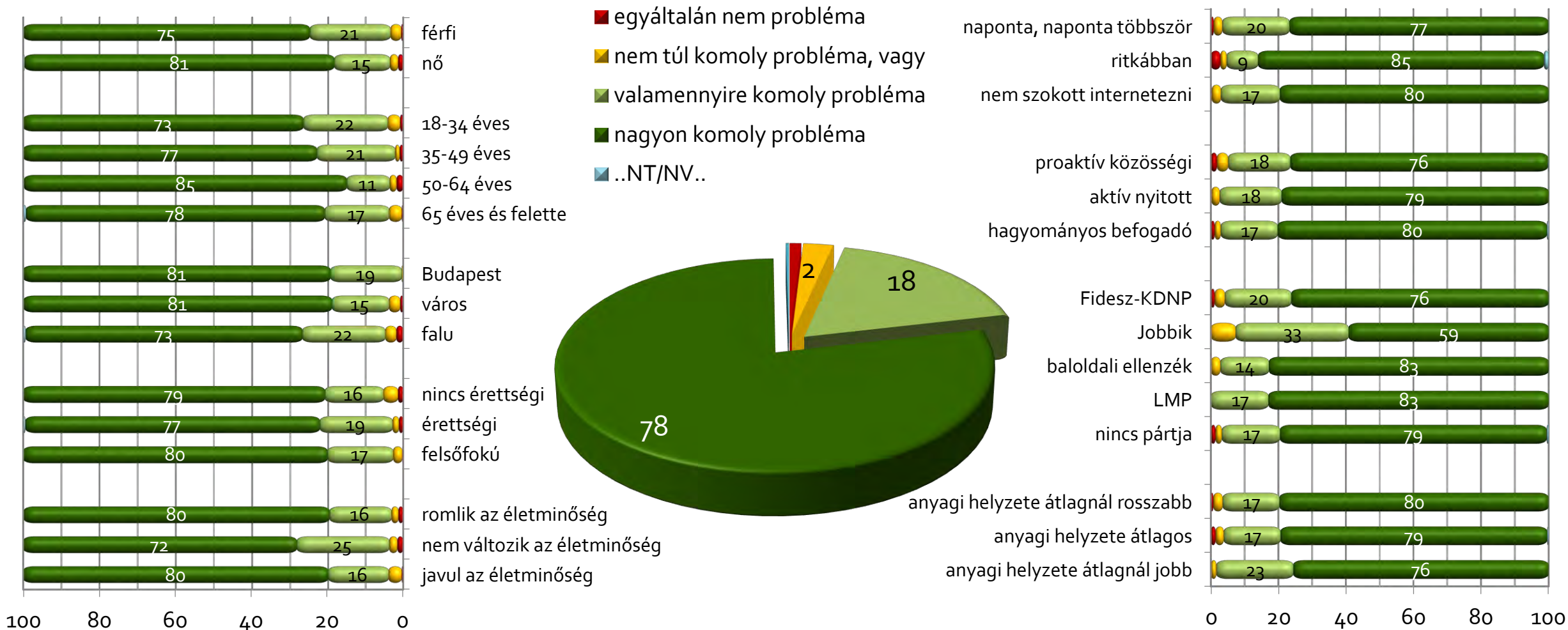
2019. február

Ön egyet ért-e azzal az állítással, hogy a jelenleg zajló klímaváltozáshoz (éghajlatváltozáshoz) az emberi tevékenység is nagyban hozzájárul?

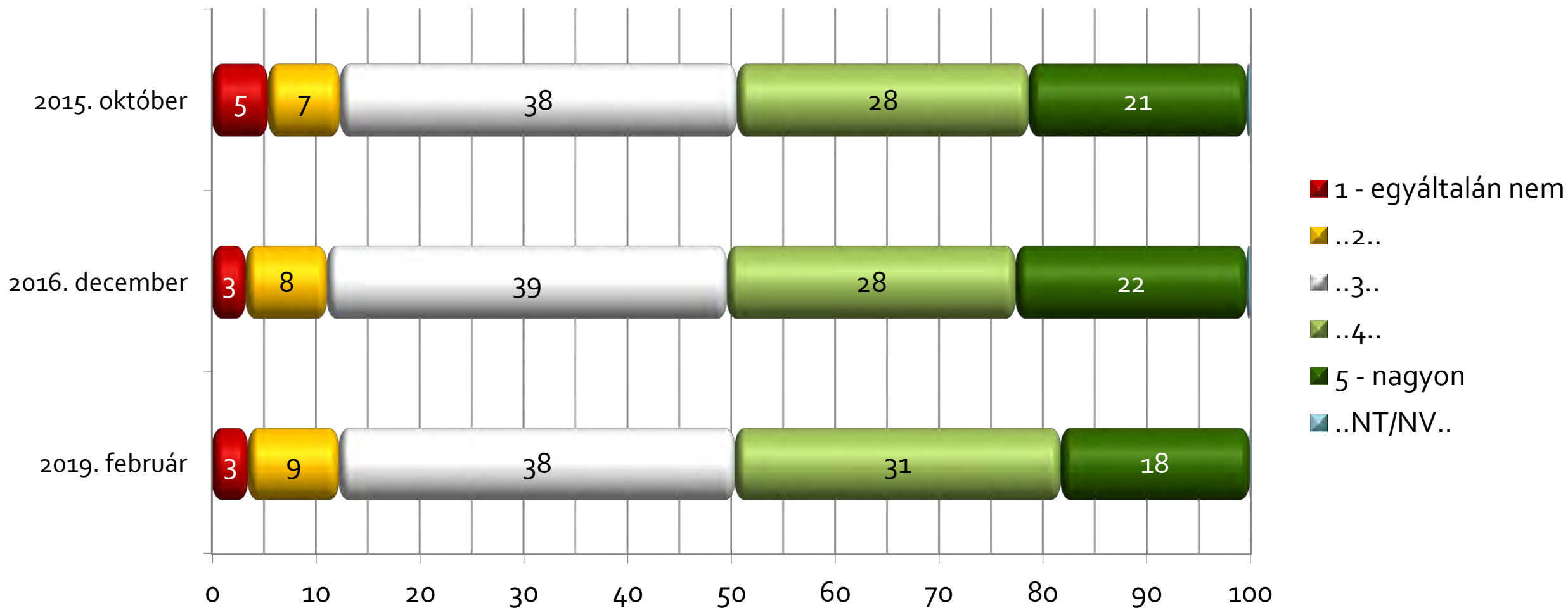
2019. február

Véleménye szerint a klímaváltozás mennyire komoly probléma?

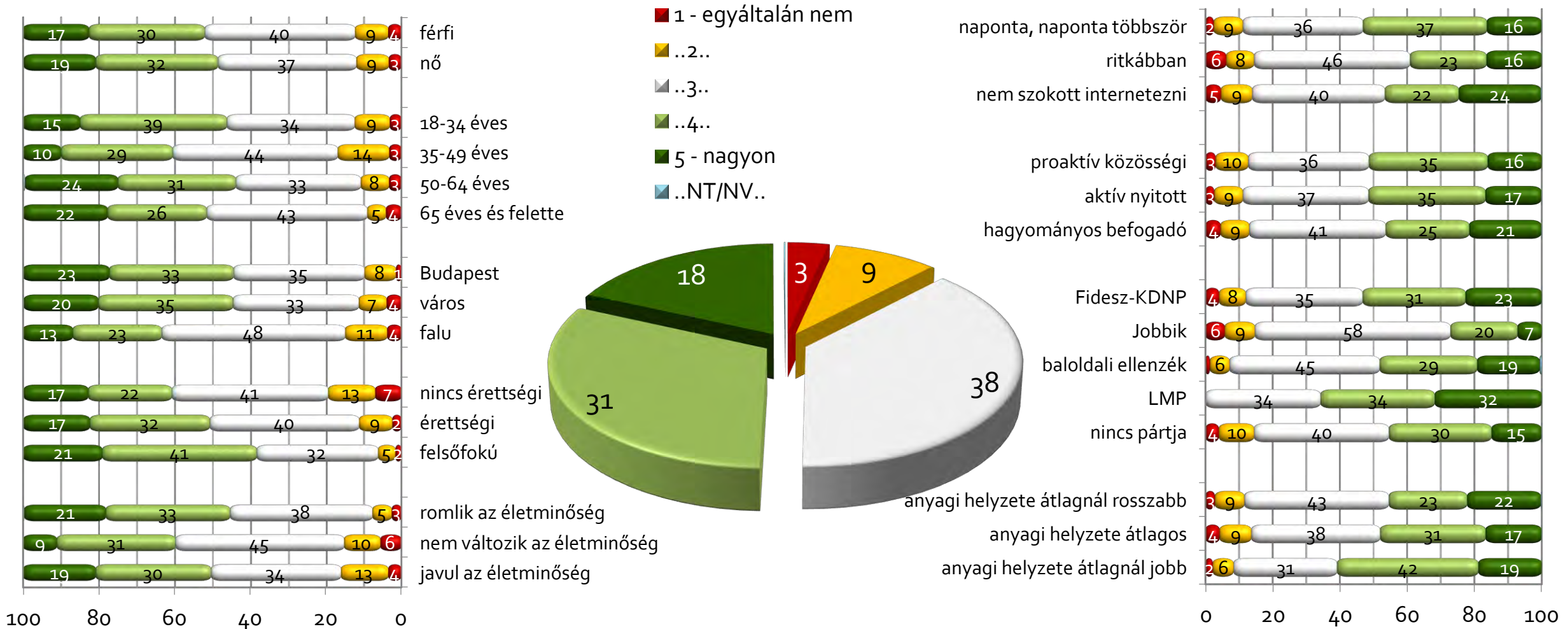
2019. február

Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt?

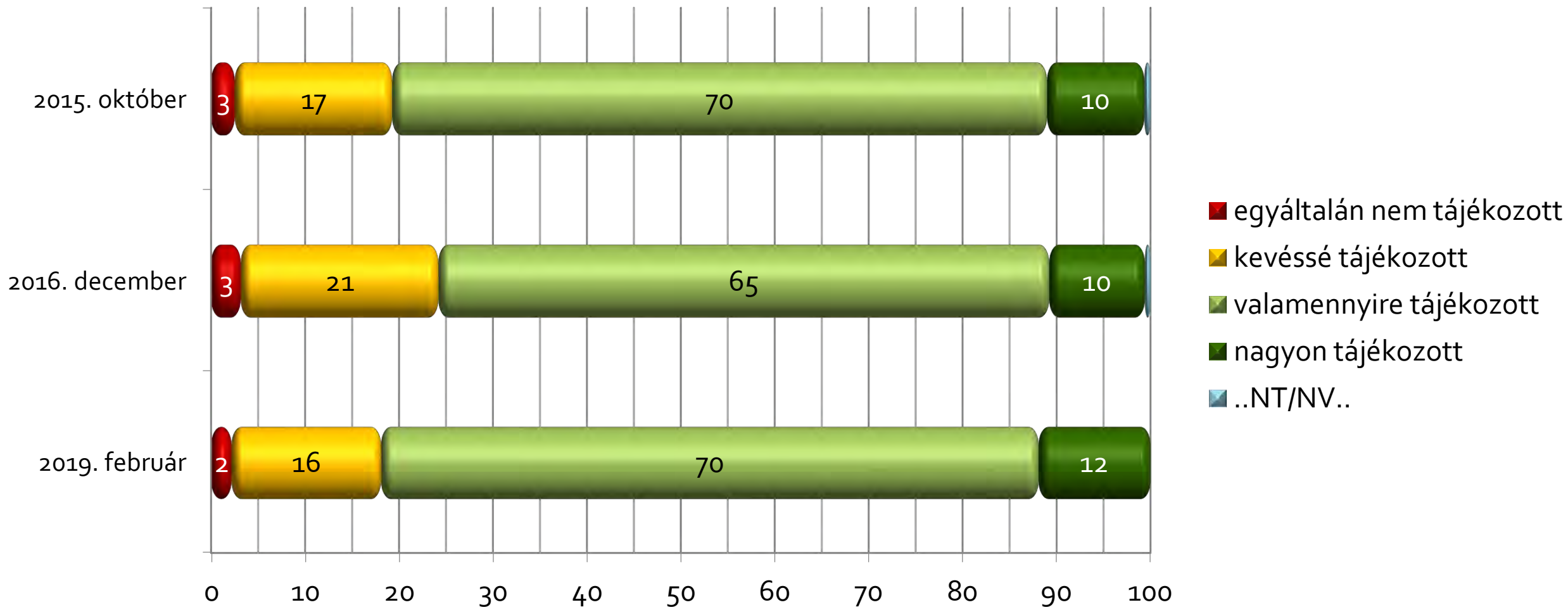
2019. február

Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt?

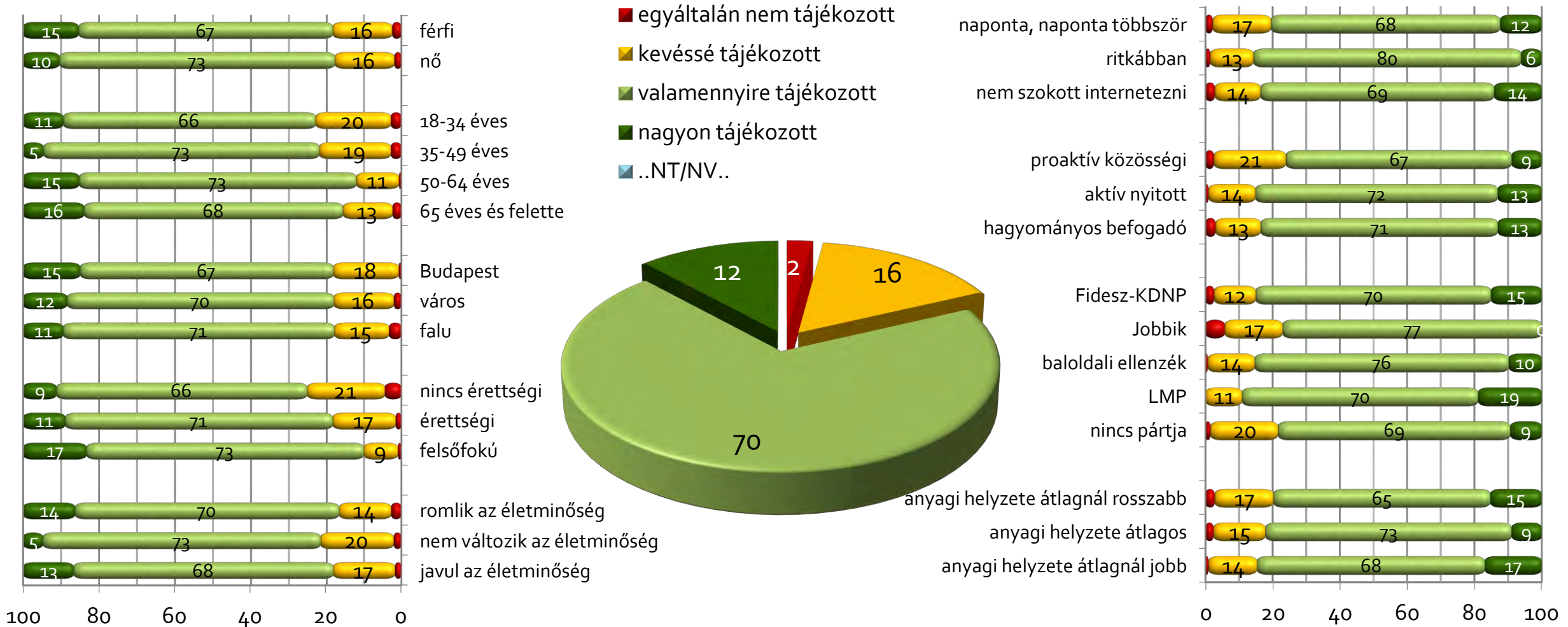
2019. február

Mennyire tartja magát tájékozottnak klímaváltozással kapcsolatban?

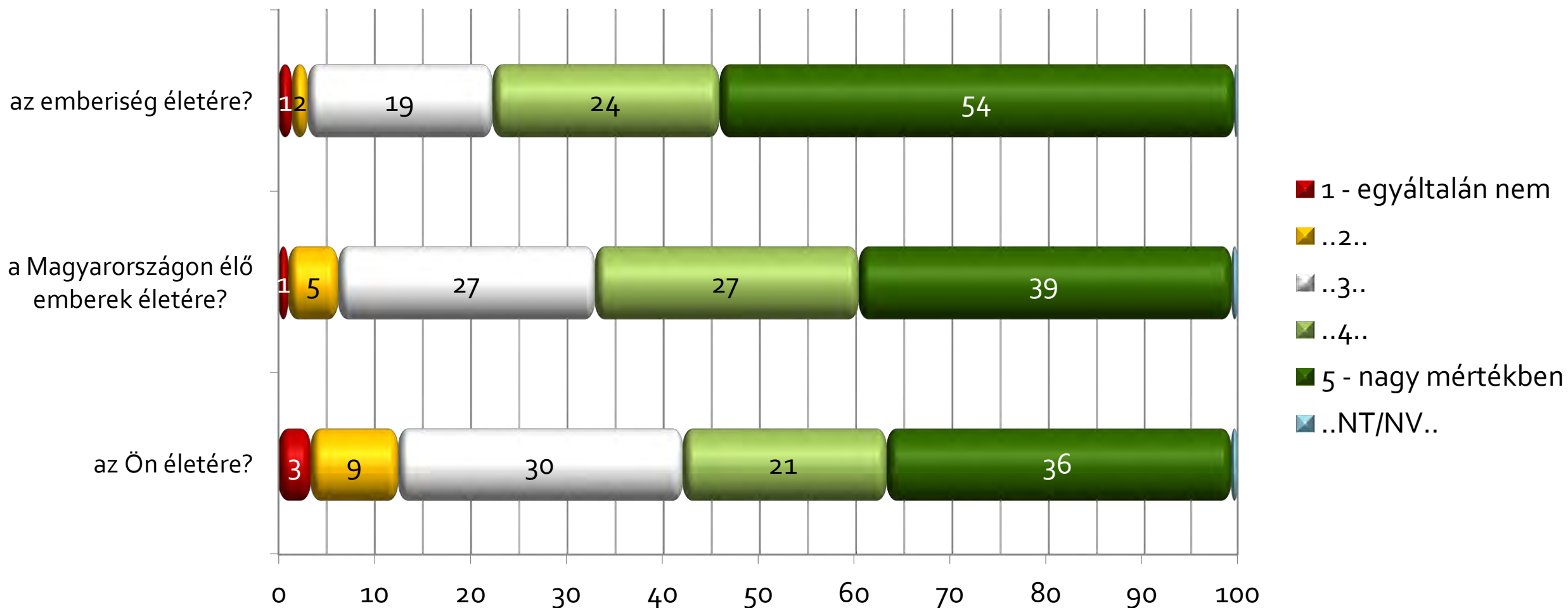
2019. február

Mennyire tartja magát tájékozottnak klímaváltozással kapcsolatban?

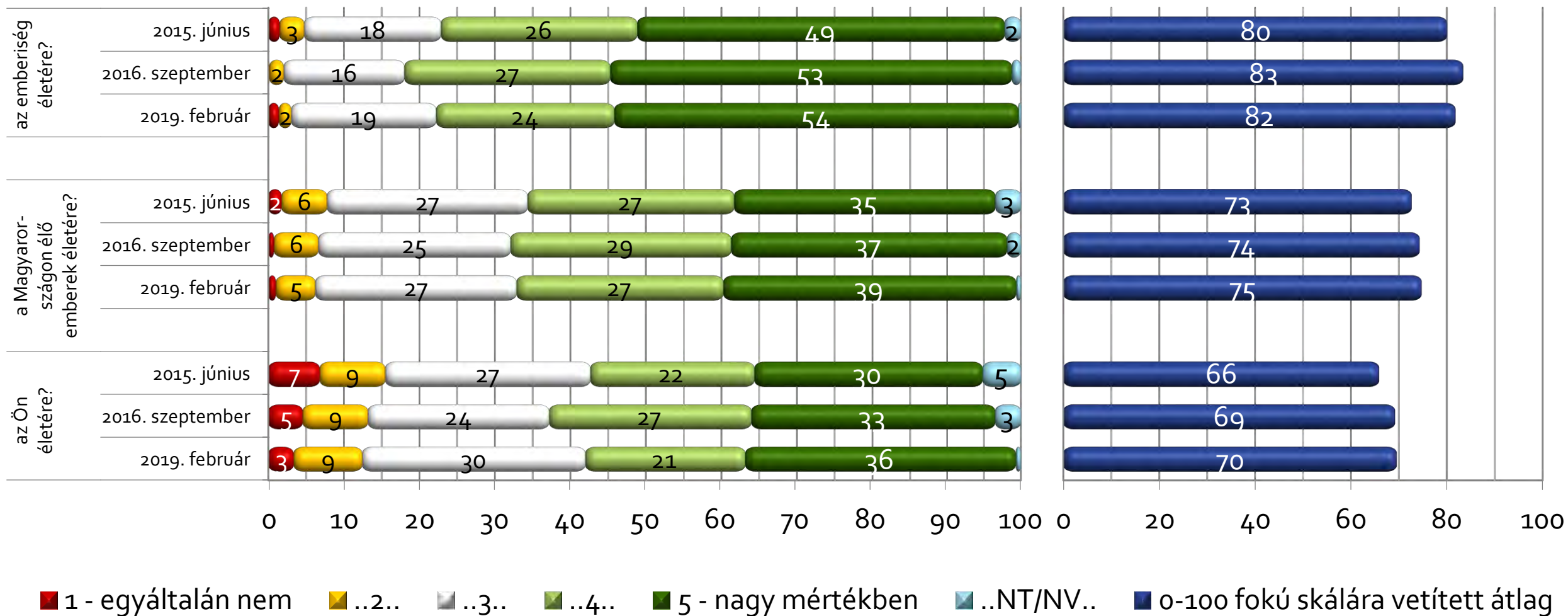
2019. február

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) ...

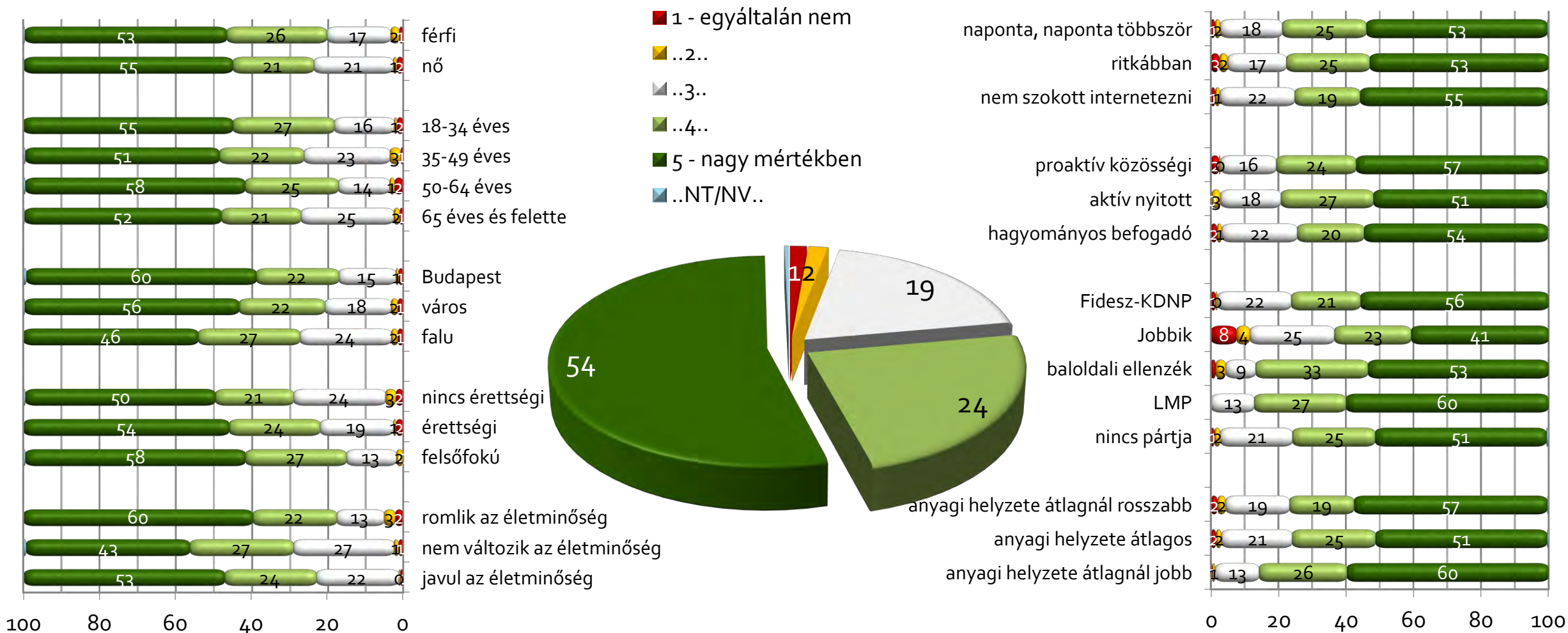
2019. február

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) ...?

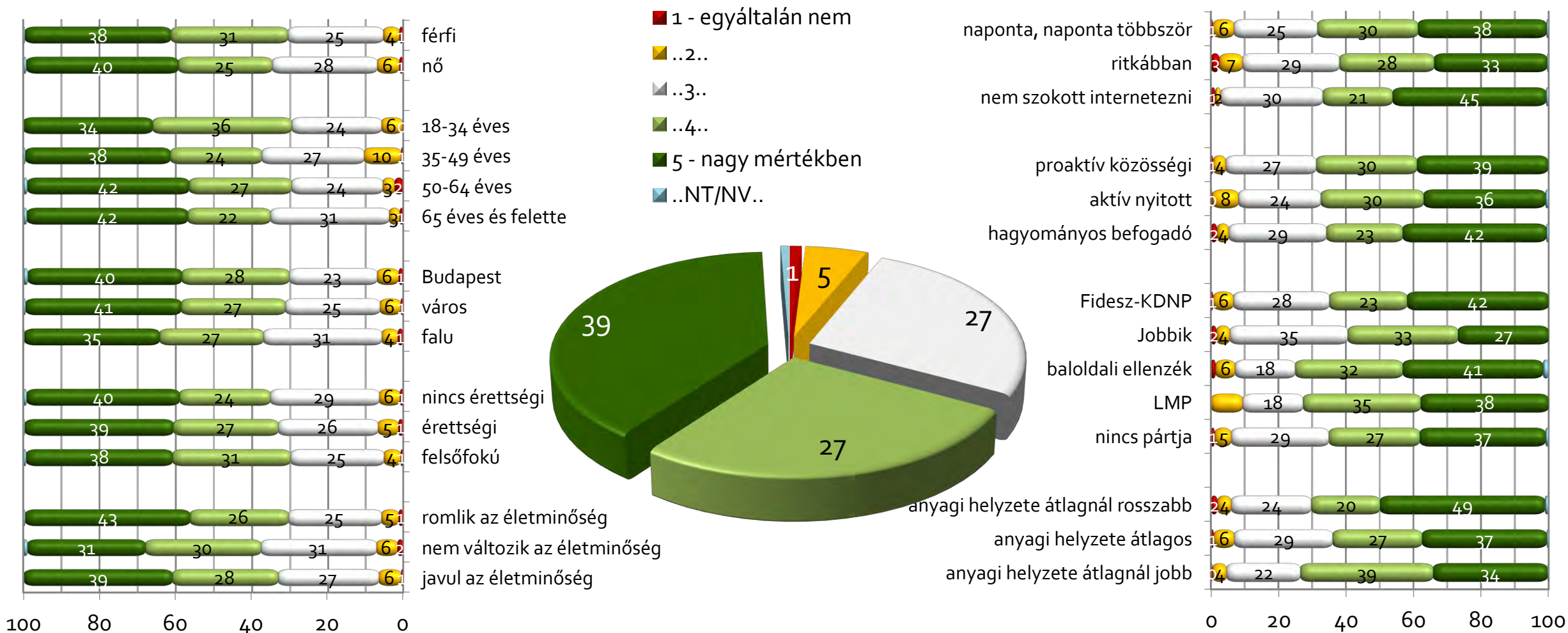
2019. február

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) az emberiség életére?

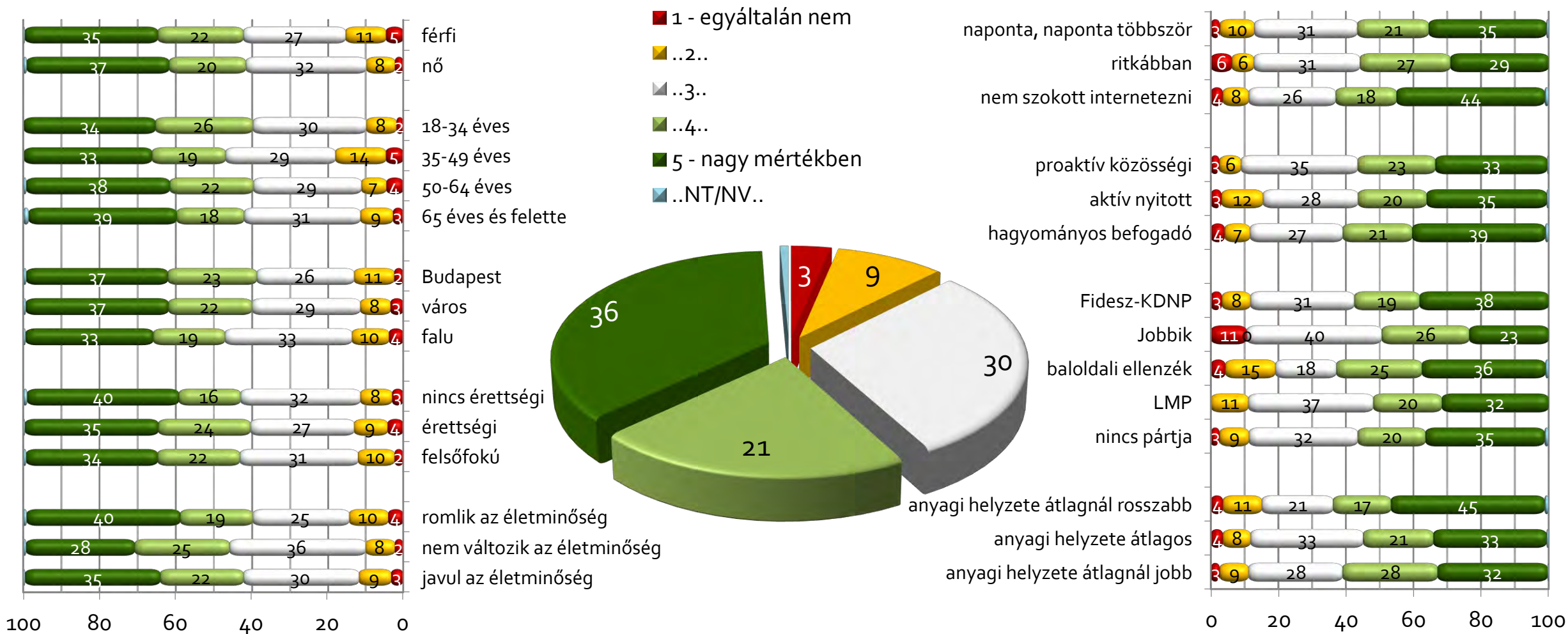
2019. február

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) a Magyarországon élő emberek életére?

2019. február

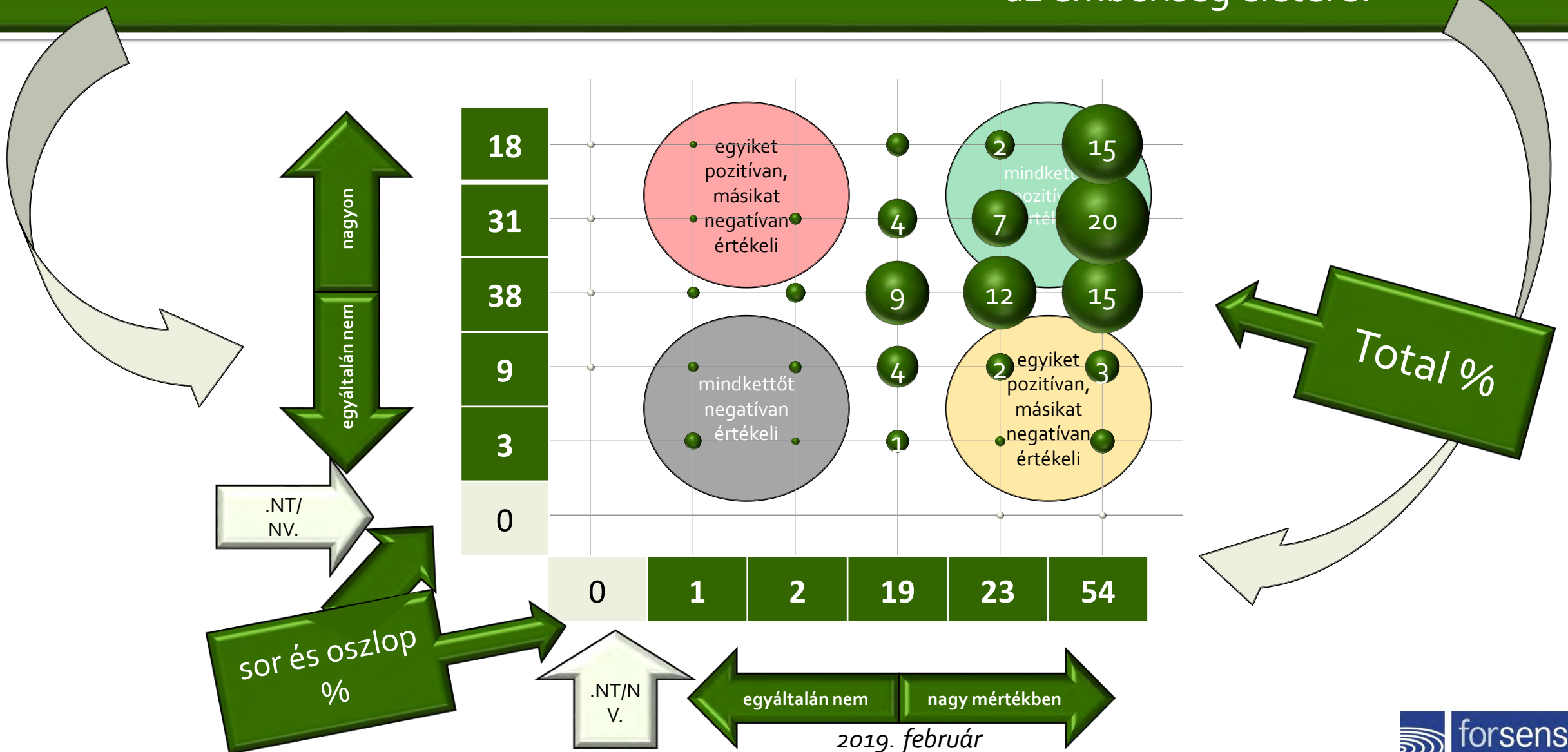
Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) a Magyarországon élő emberek életére?

2019. február

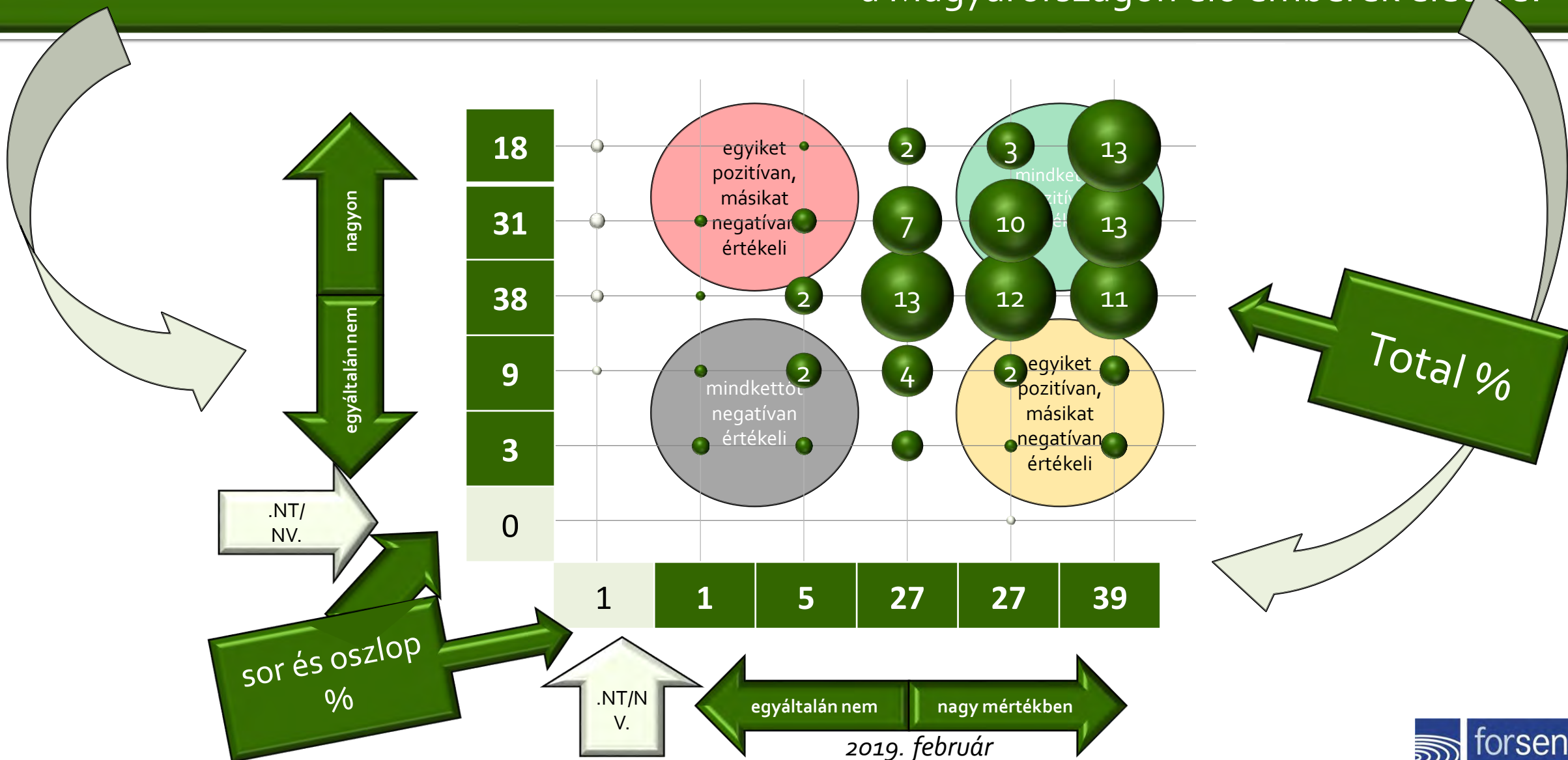
Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt?

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) az emberiség életére?

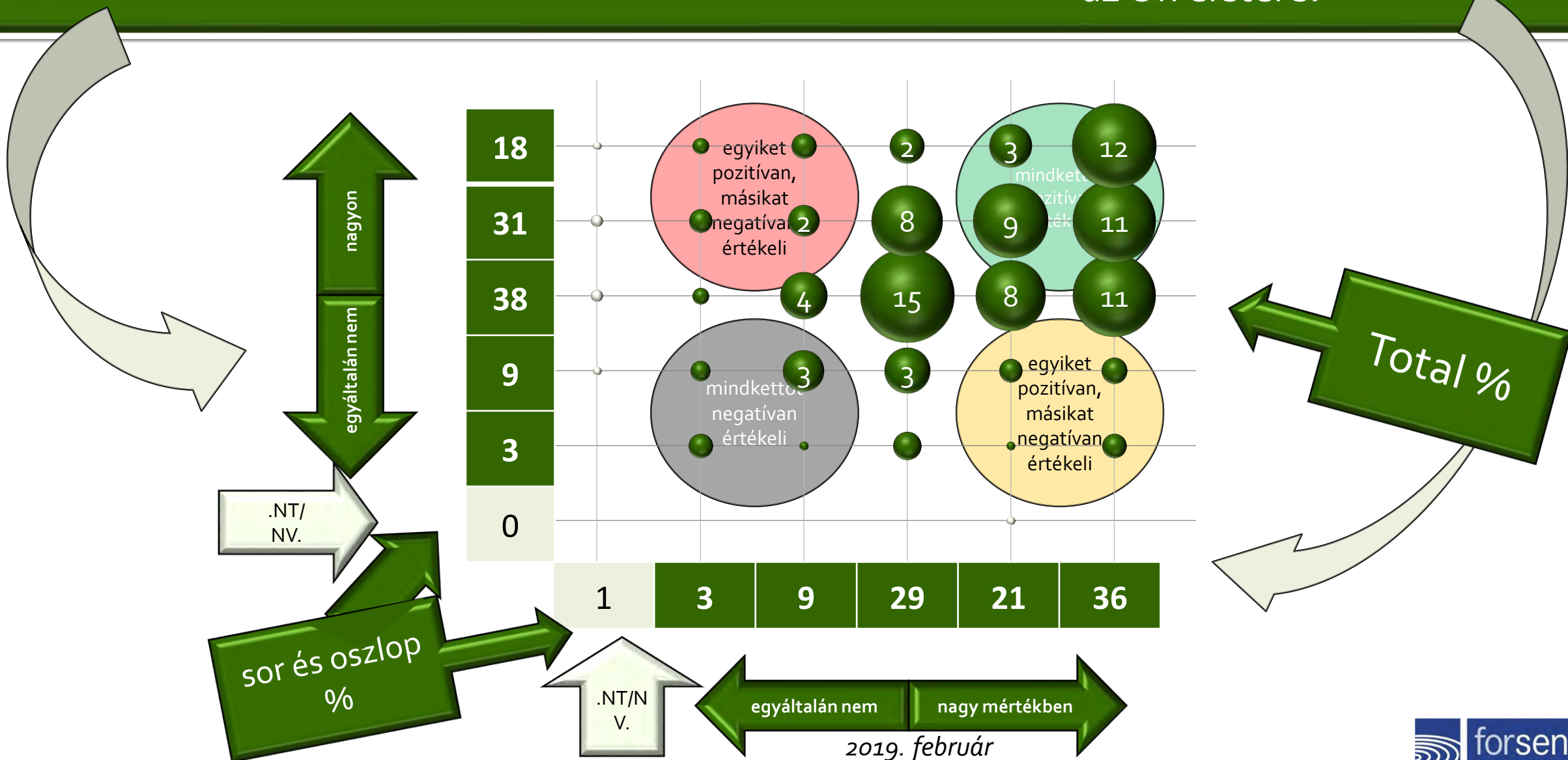
Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt?

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) a Magyarországon élő emberek életére?

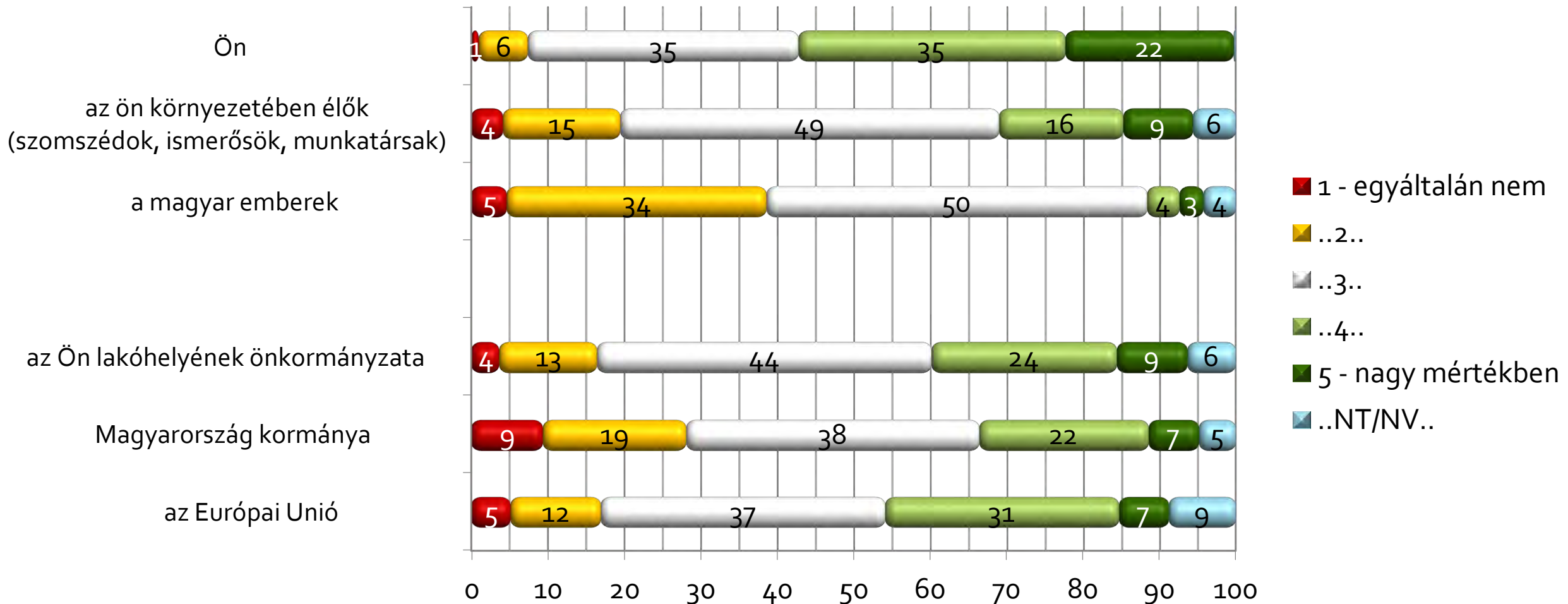

Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt?

Ön szerint milyen mértékben lesz hatással a klímaváltozás (éghajlatváltozás) az Ön életére?

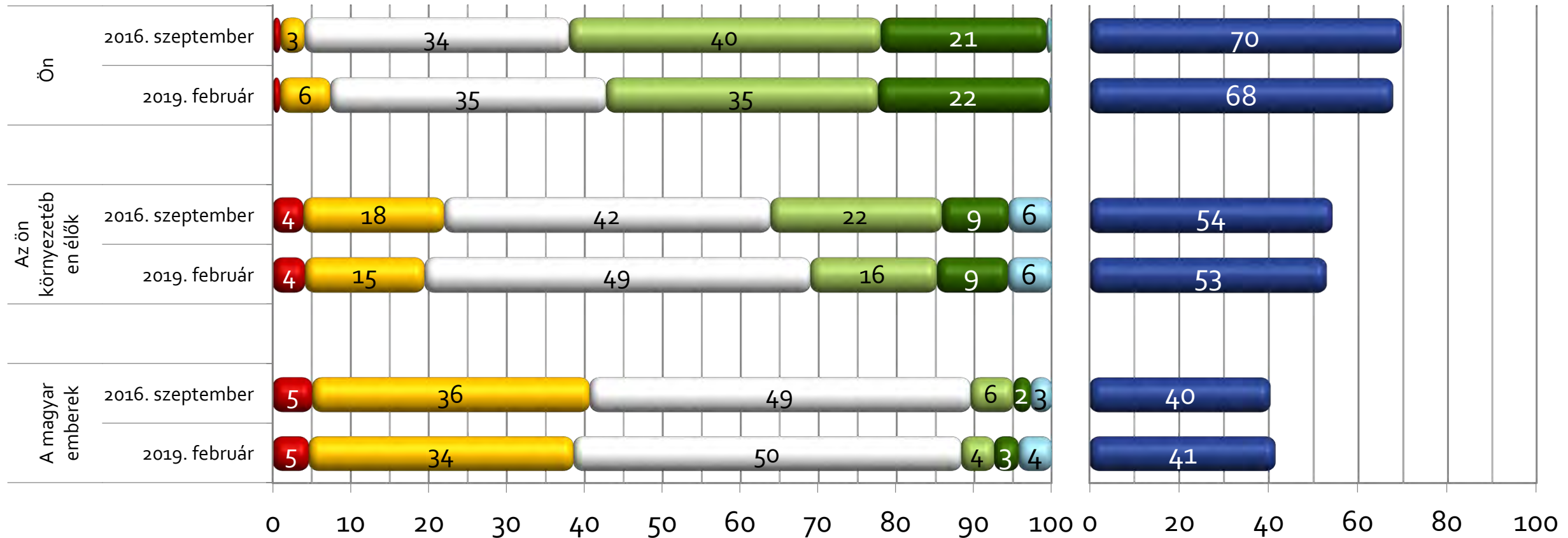

... mennyire tesz/tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja/használják és kezelje/kezeljék a természet adta erőforrásokat?

2019. február

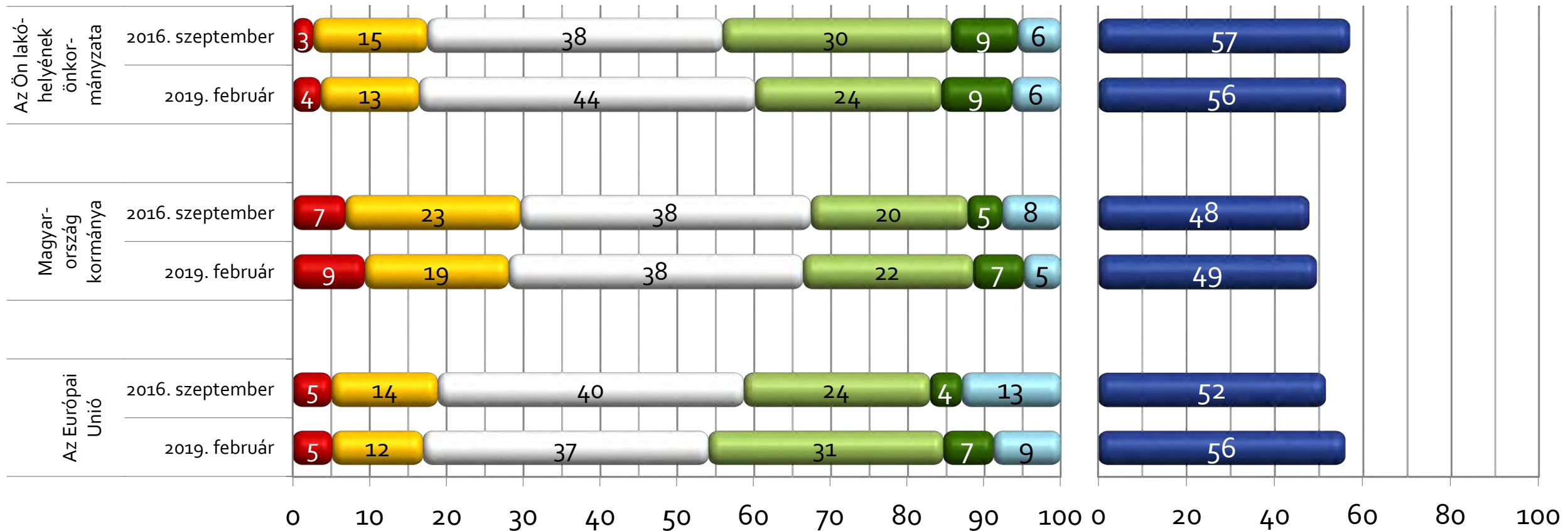
... mennyire tesz/tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja/használják és kezelje/kezeljék a természet adta erőforrásokat?

■ 1 - egyáltalán nem
 ■ ..2..
 ■ ..3..
 ■ ..4..
 ■ 5 - nagy mértékben
 ■ ..NT/NV..
 ■ 0-100 fokú skálára vetített átlag

2019. február

... mennyire tesz/tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja/használják és kezelje/kezeljék a természet adta erőforrásokat?

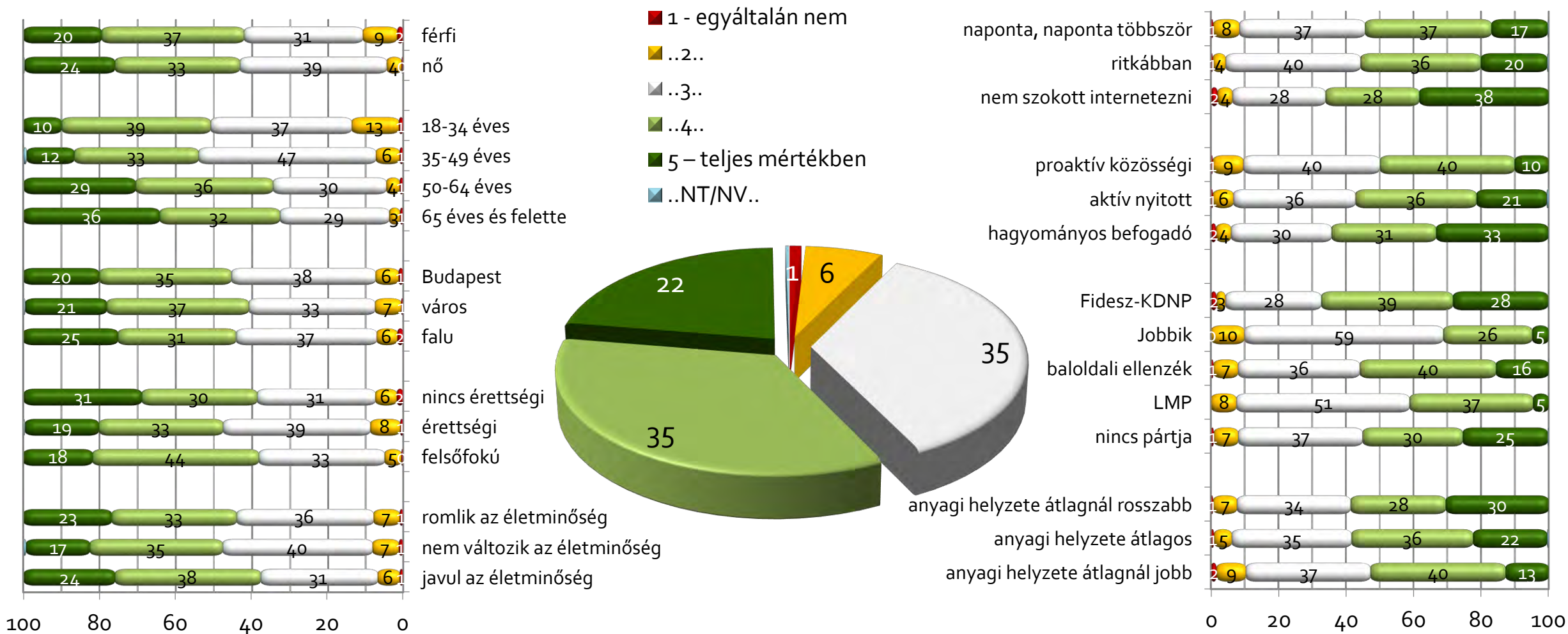

■ 1 - egyáltalán nem
 ■ ..2..
 ■ ..3..
 ■ ..4..
 ■ 5 - nagy mértékben
 ■ ..NT/NV..
 ■ 0-100 fokú skálára vetített átlag

2019. február

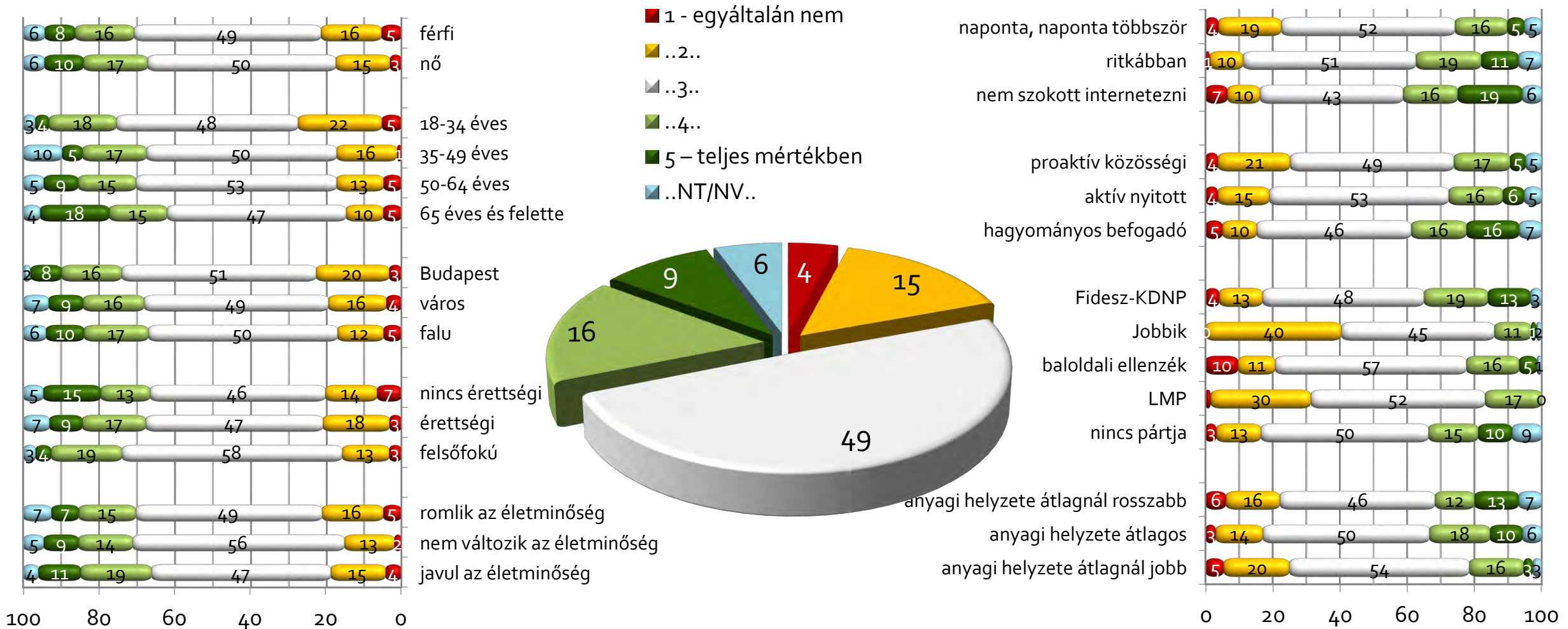
Ön

mennyire tesz meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja és kezelje a természet adta erőforrásokat?

2019. február

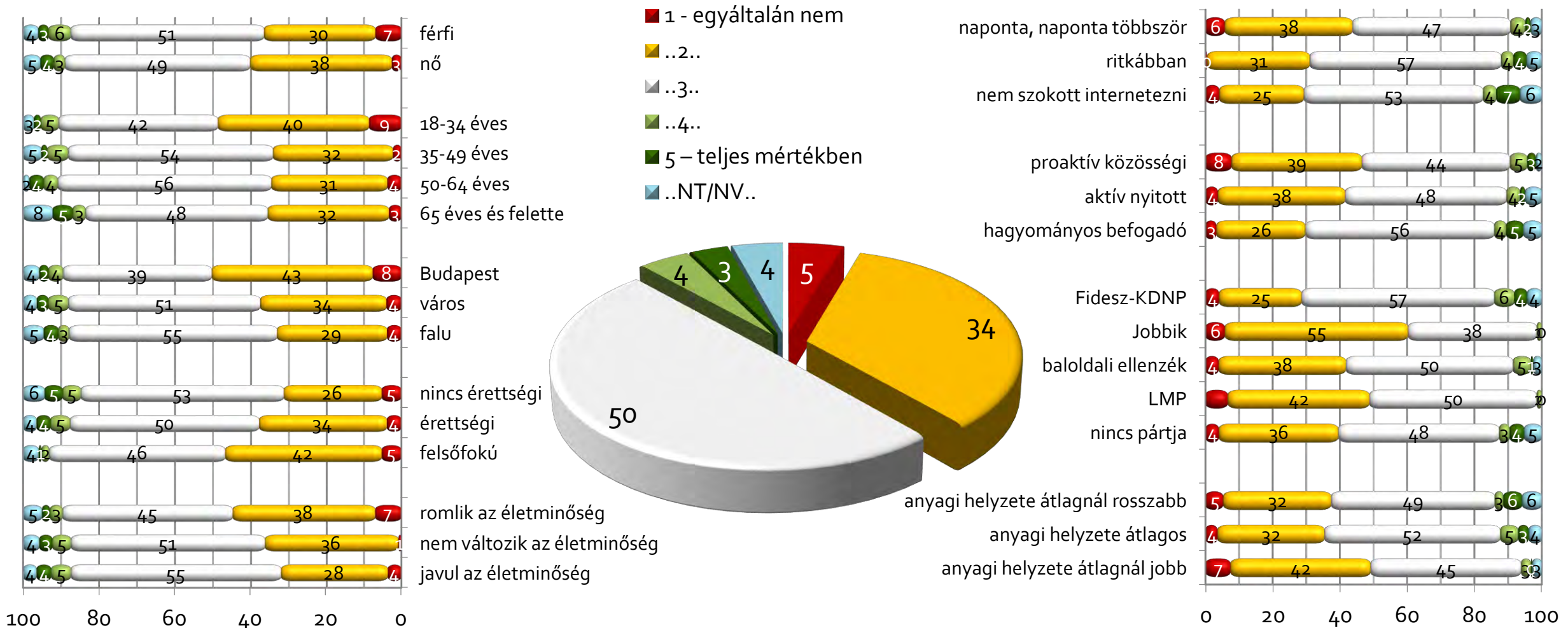
Az Ön környezetében élők (szomszédok, ismerősök, munkatársak) mennyire tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használják és kezeljék a természet adta erőforrásokat?

2019. február

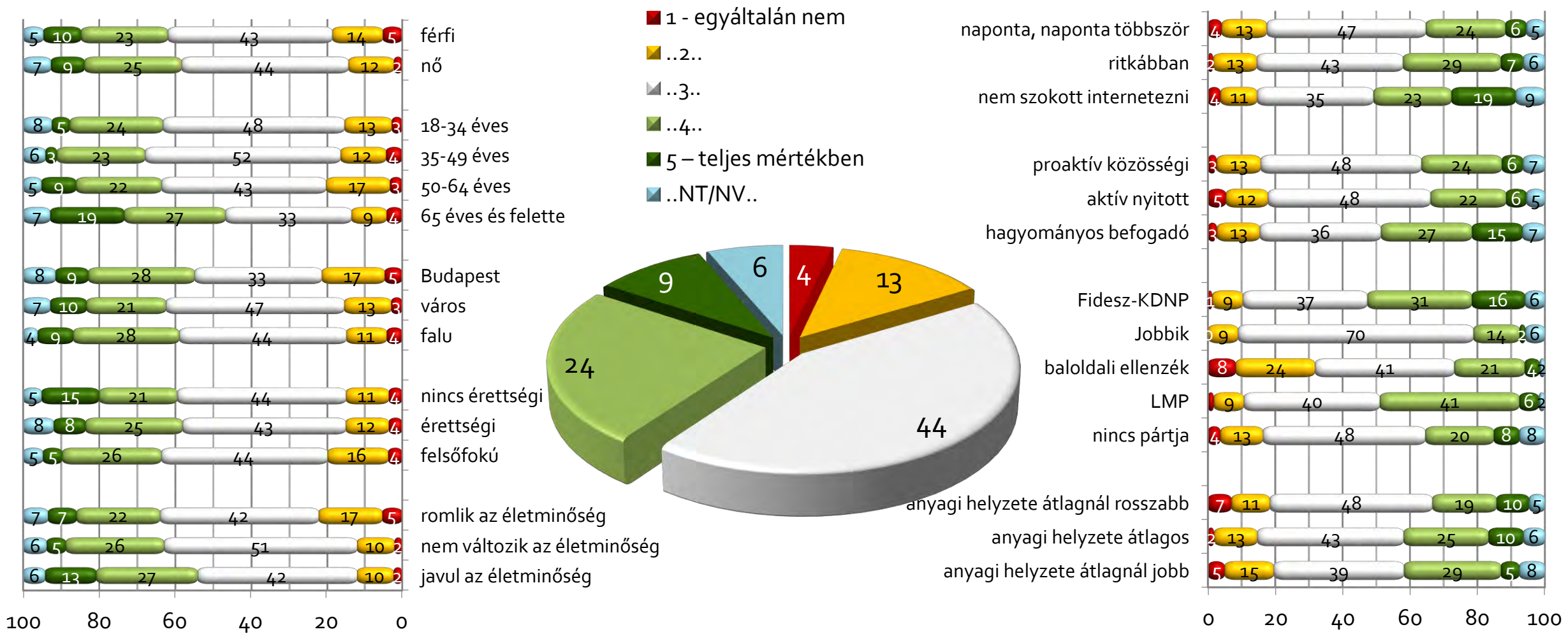
A magyar emberek

mennyire tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használják és kezeljék a természet adta erőforrásokat?

2019. február

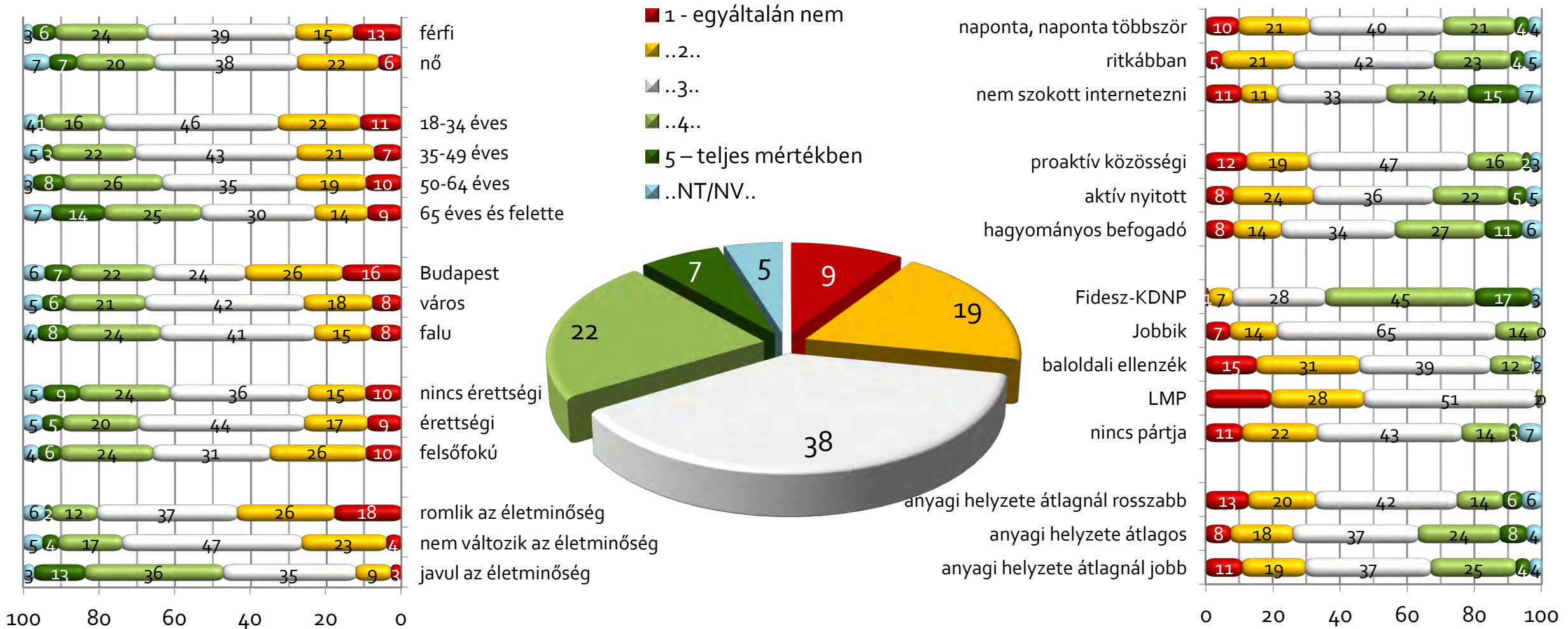
Az Ön lakóhelyének önkormányzata mennyire tesz meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja és kezelje a természet adta erőforrásokat?

2019. február

Magyarország kormánya

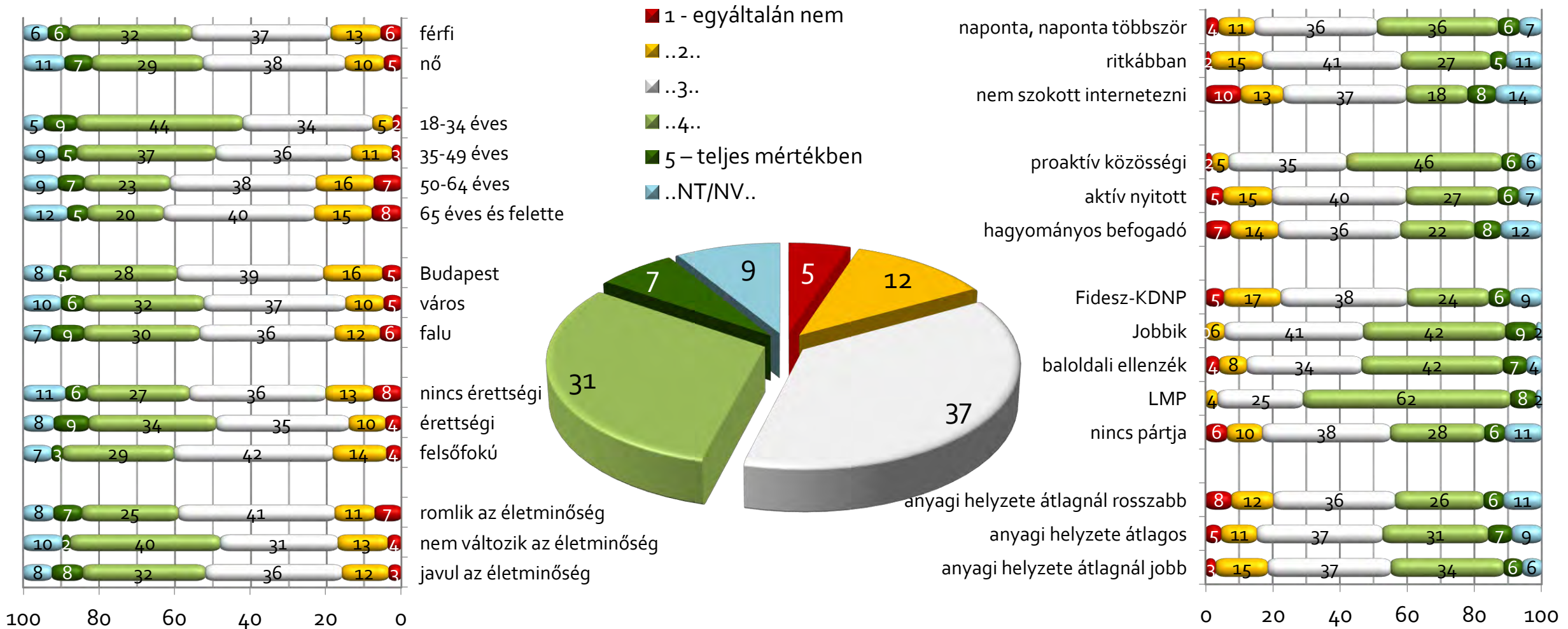
menyire tesz meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja és kezelje a természet adta erőforrásokat?

2019. február

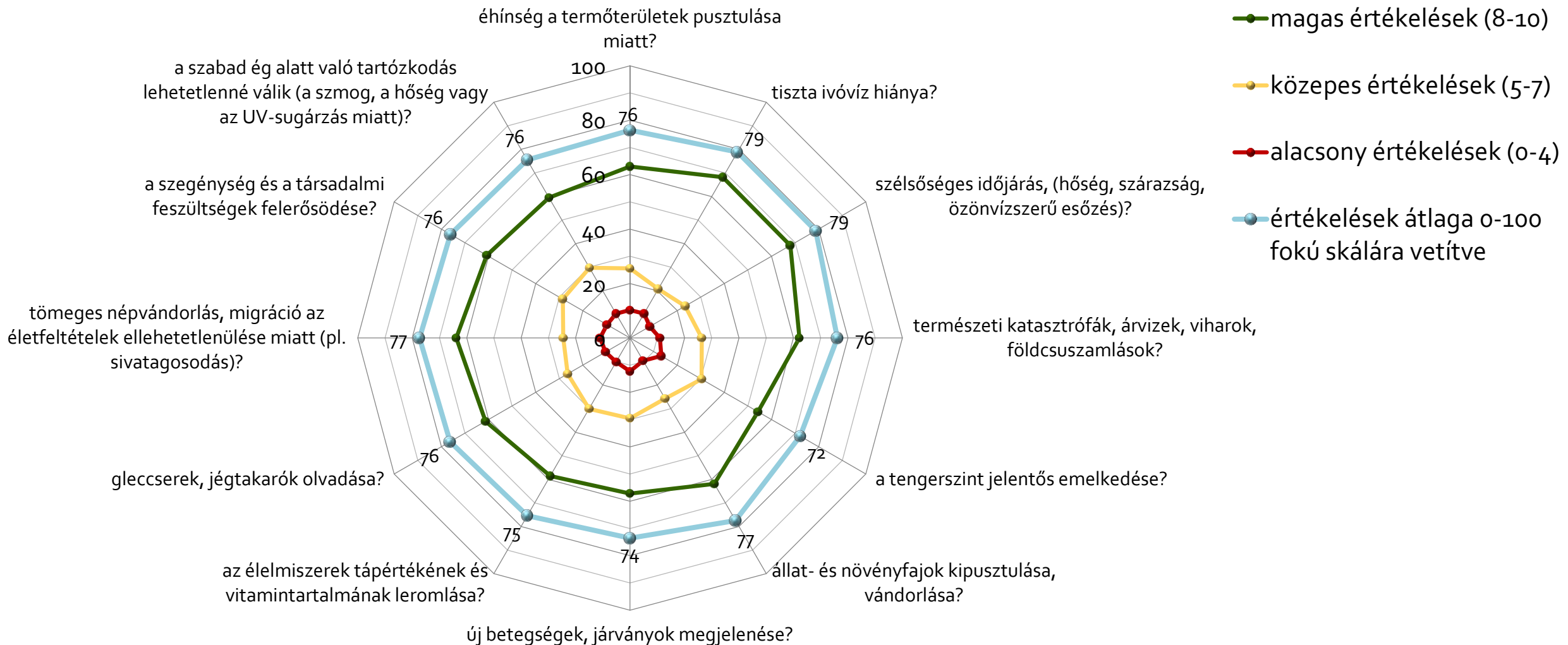
Az Európai Unió

menyire tesz meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja és kezelje a természet adta erőforrásokat?

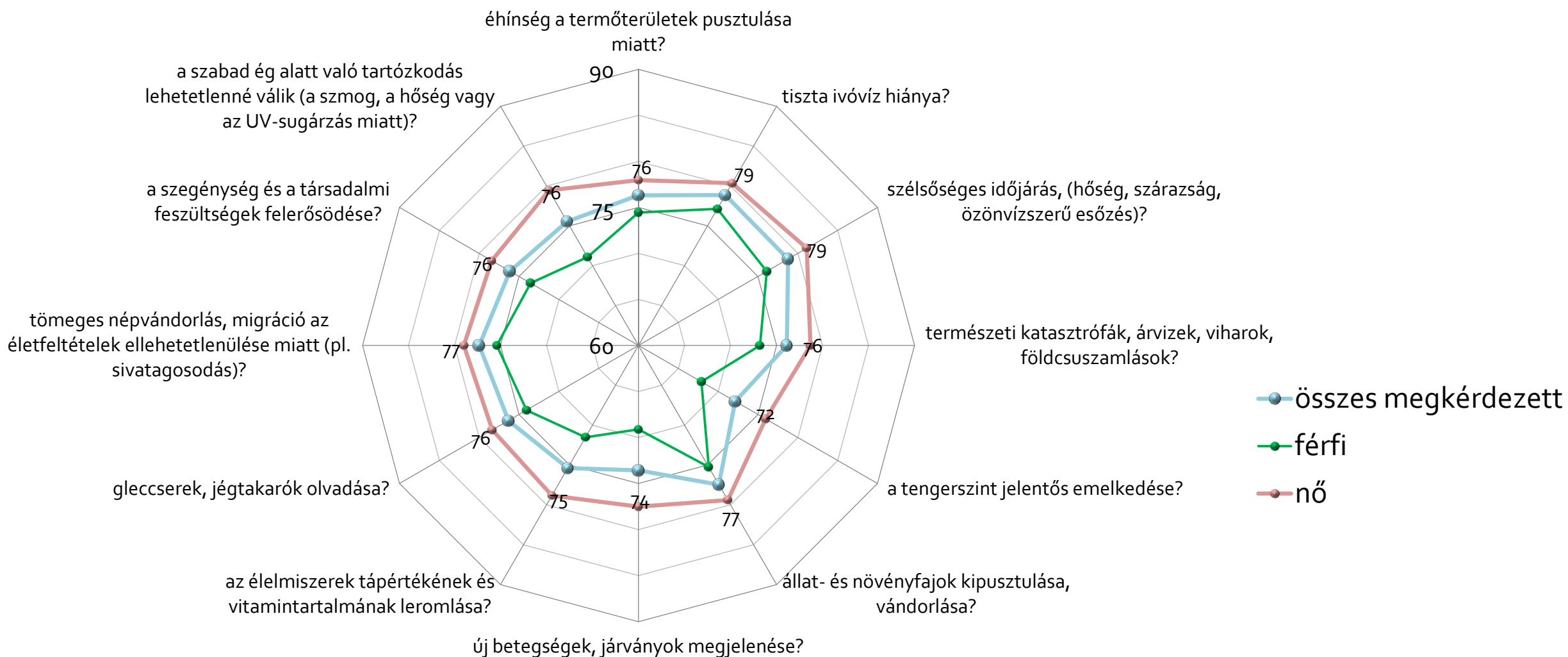
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

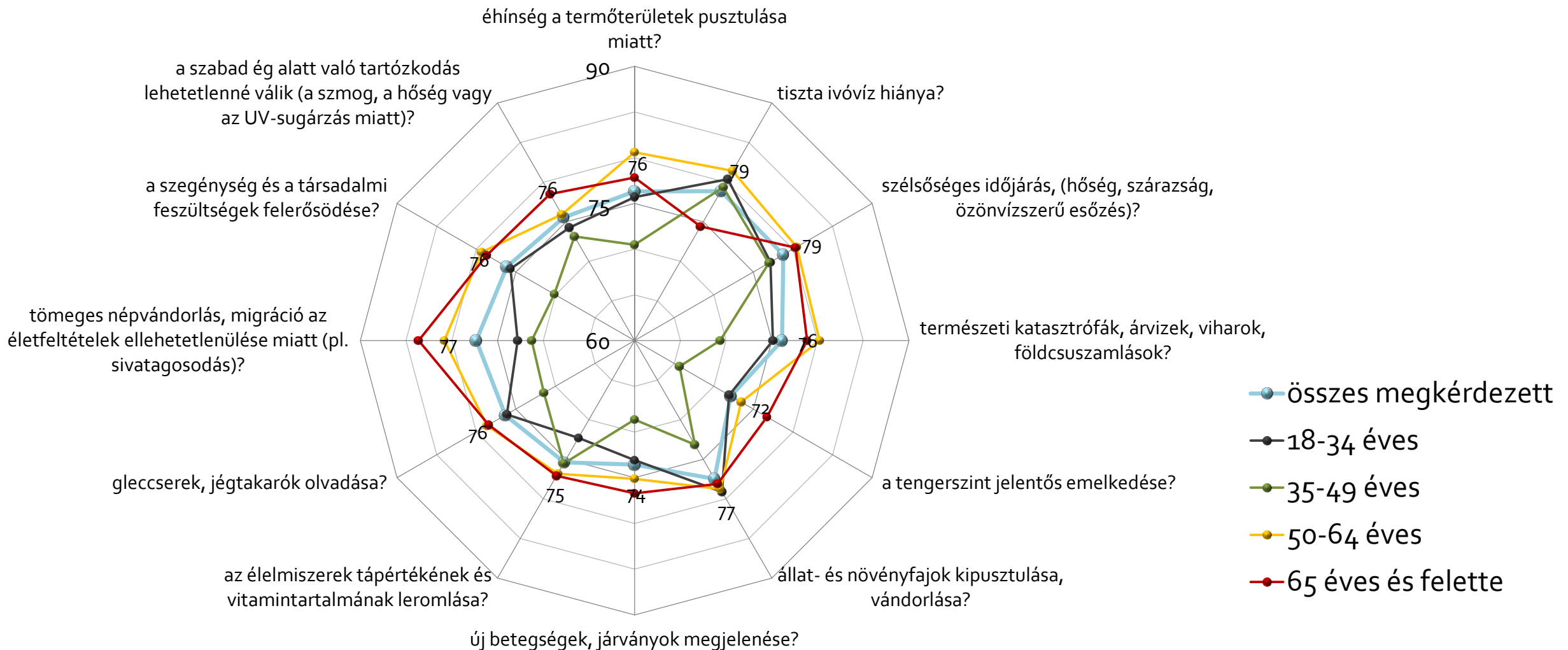
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

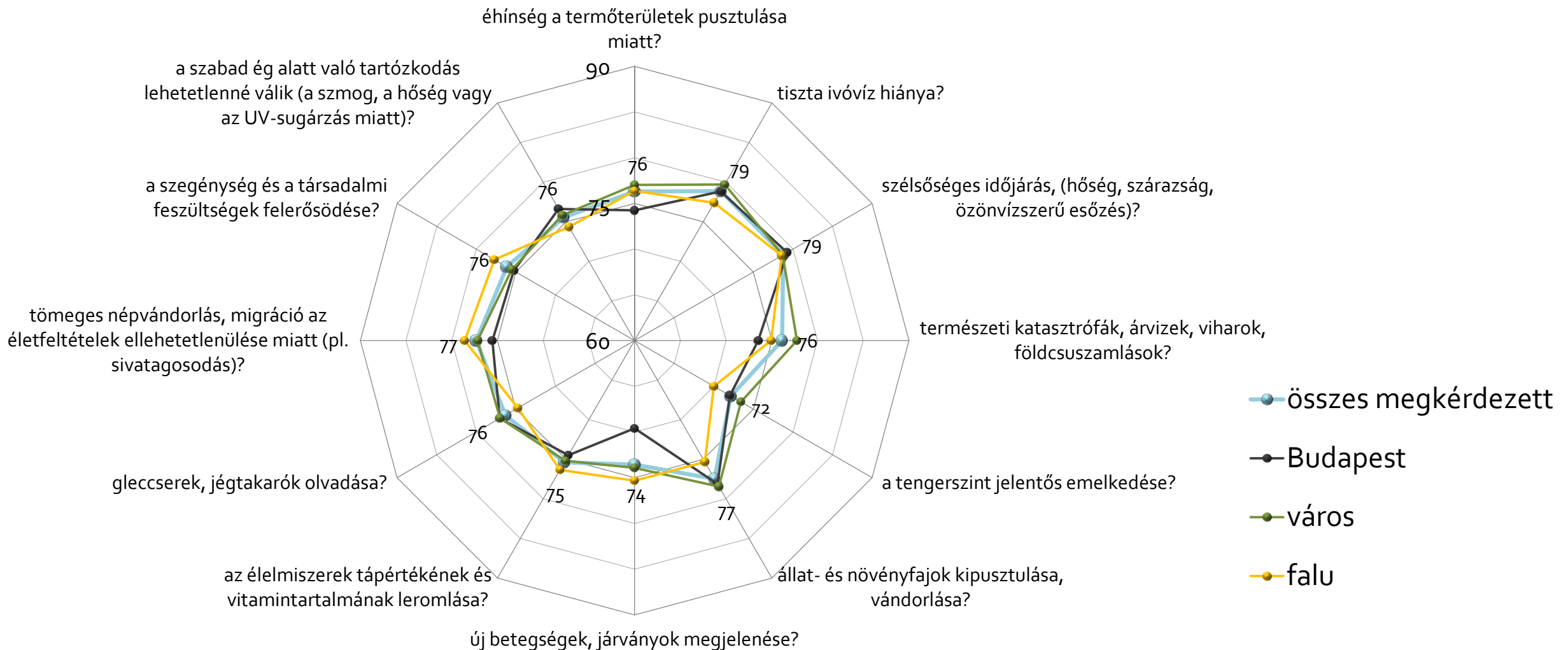
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

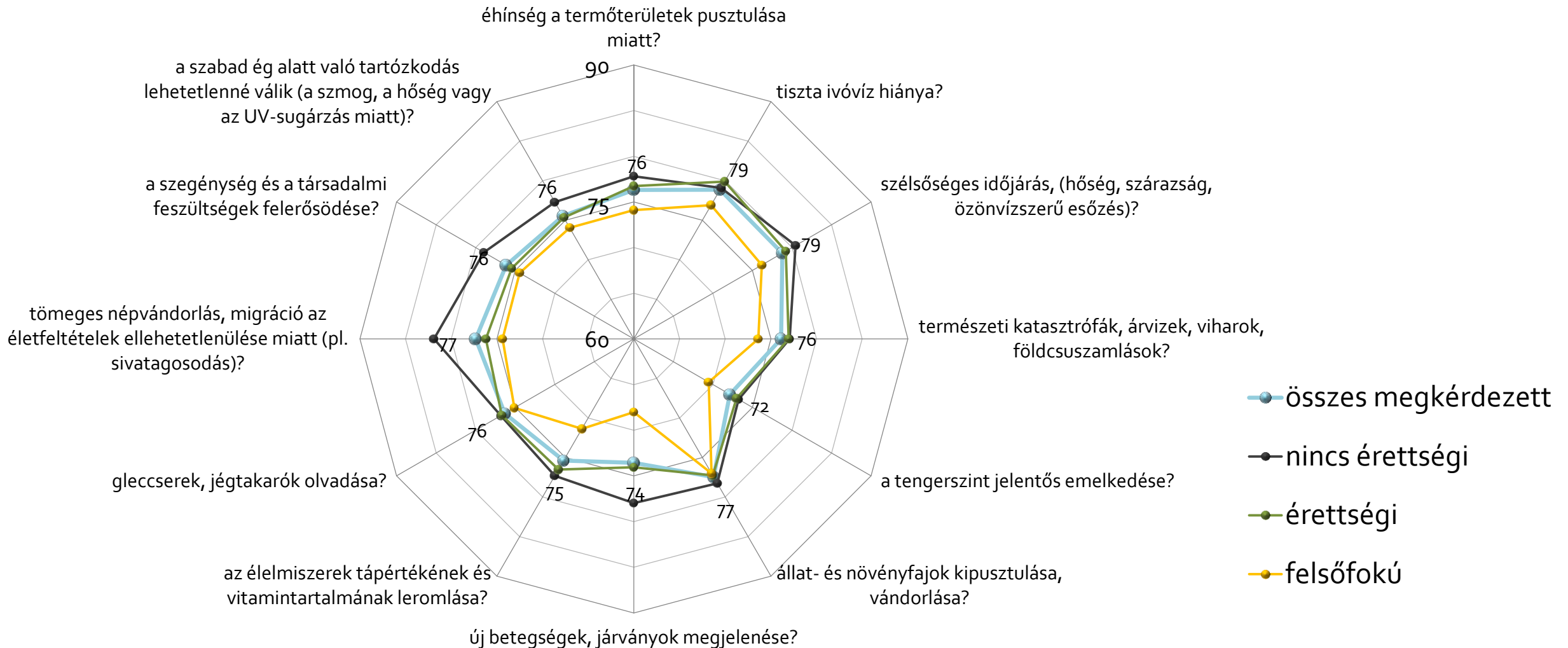
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

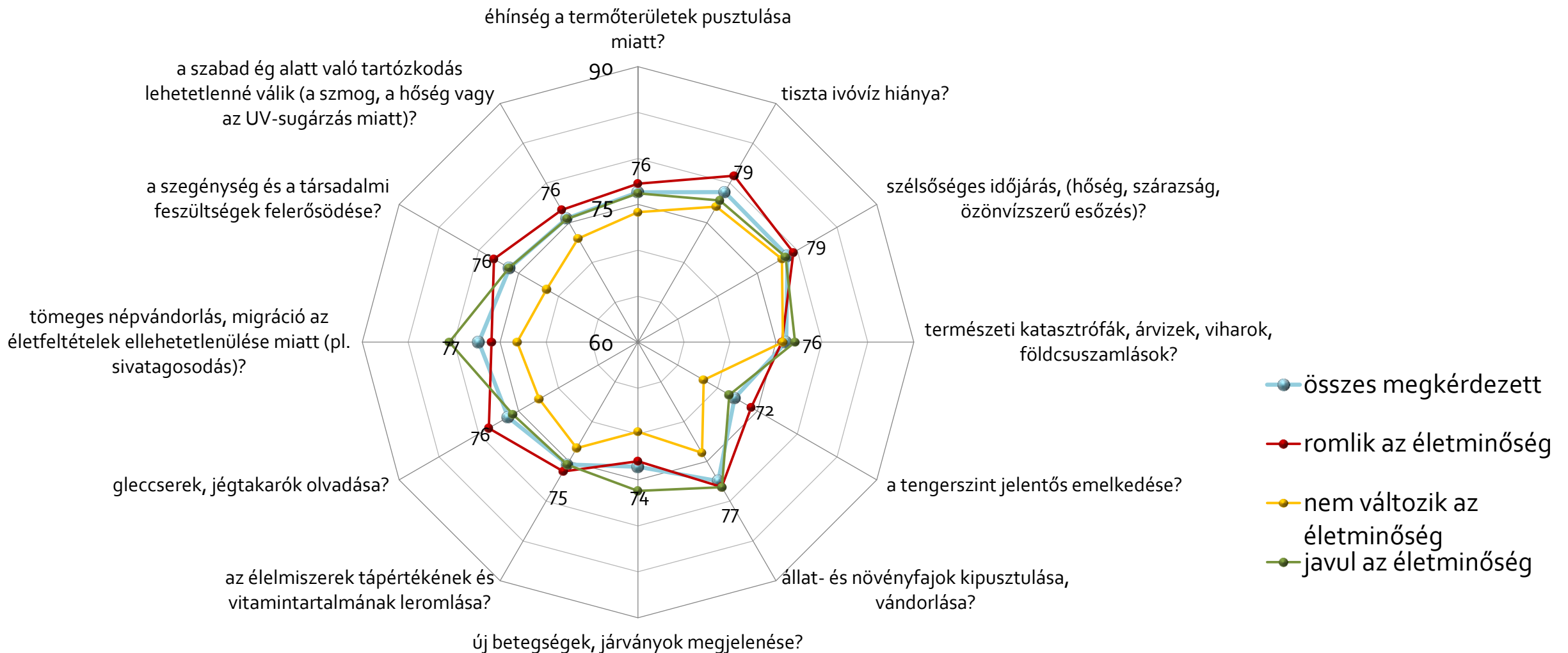
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

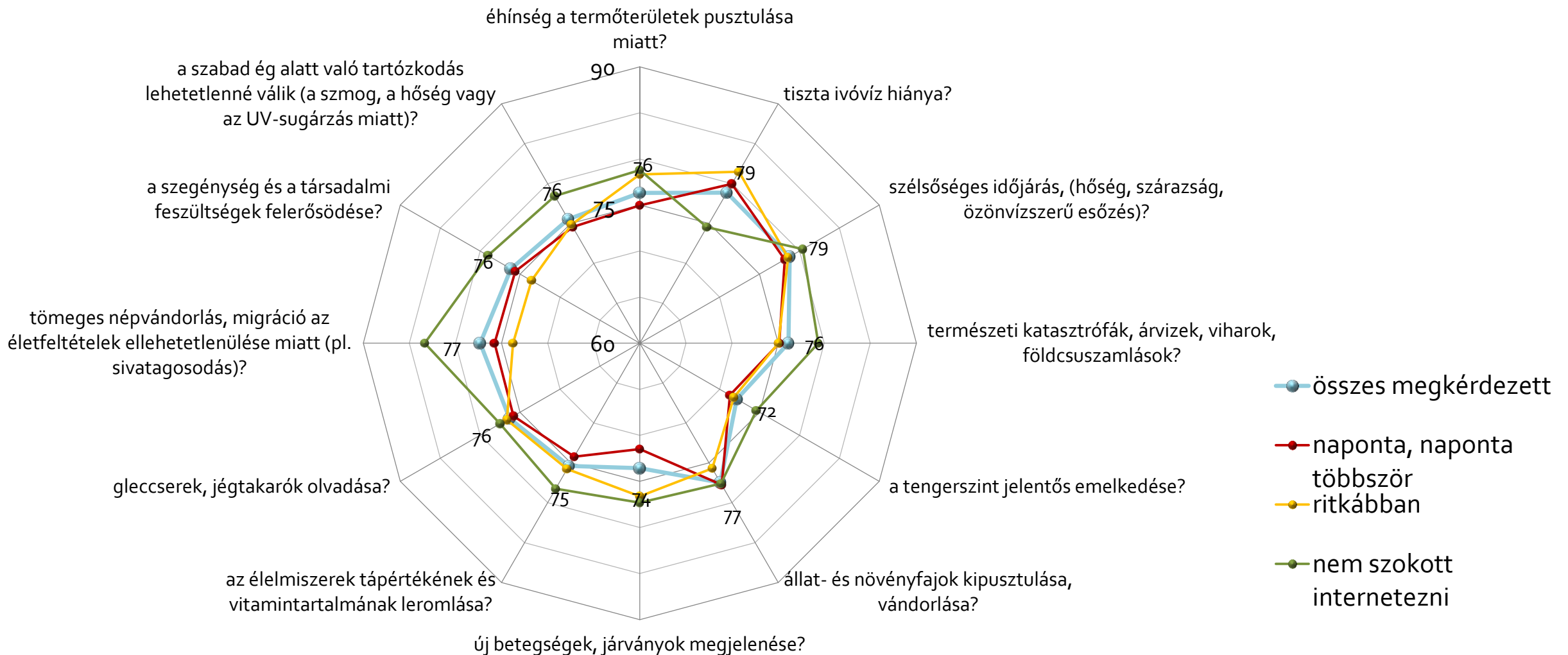
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

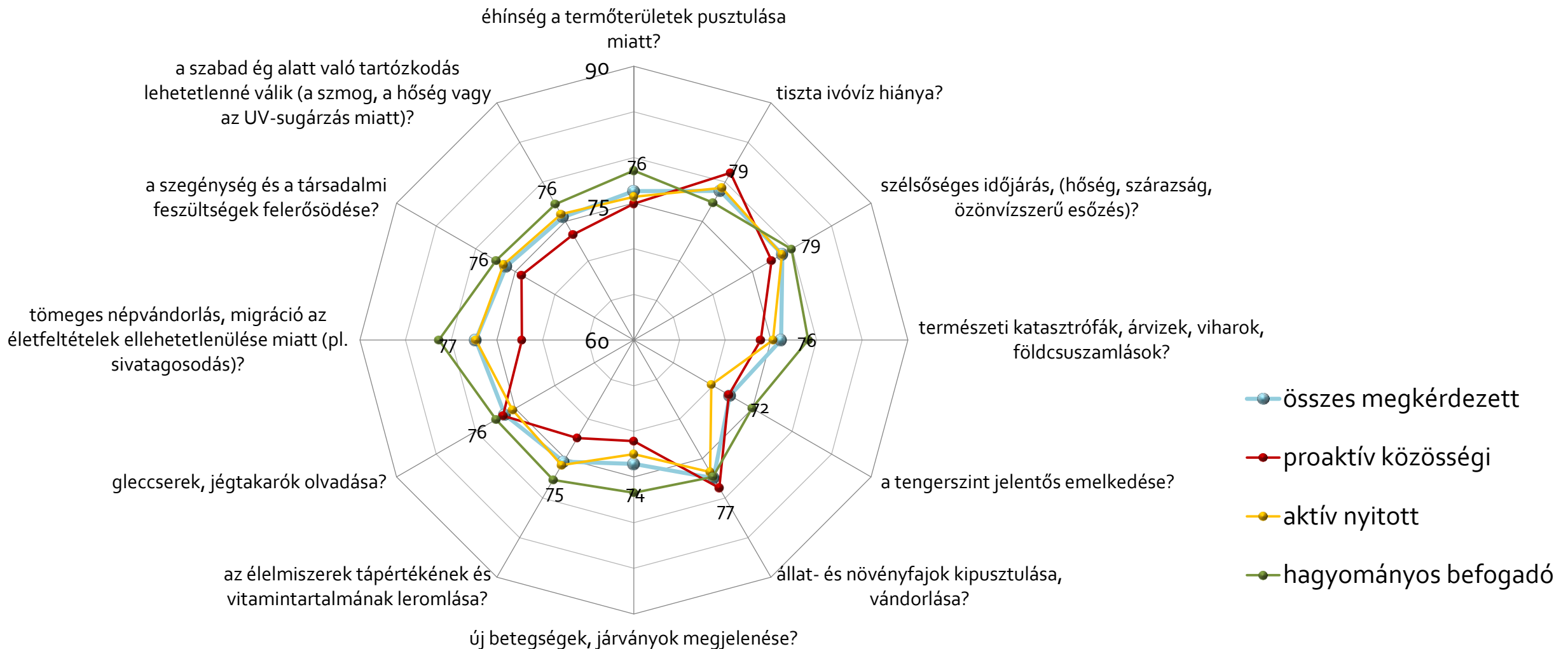
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

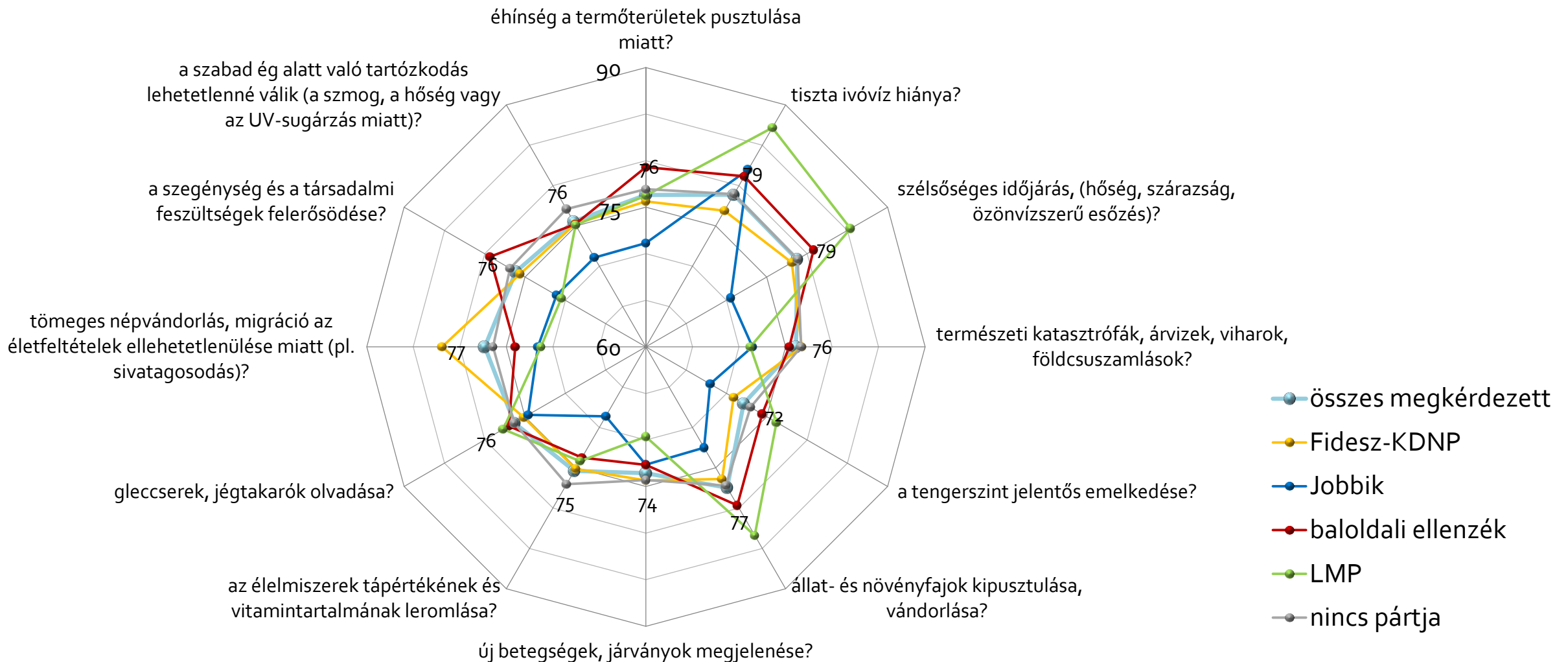
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

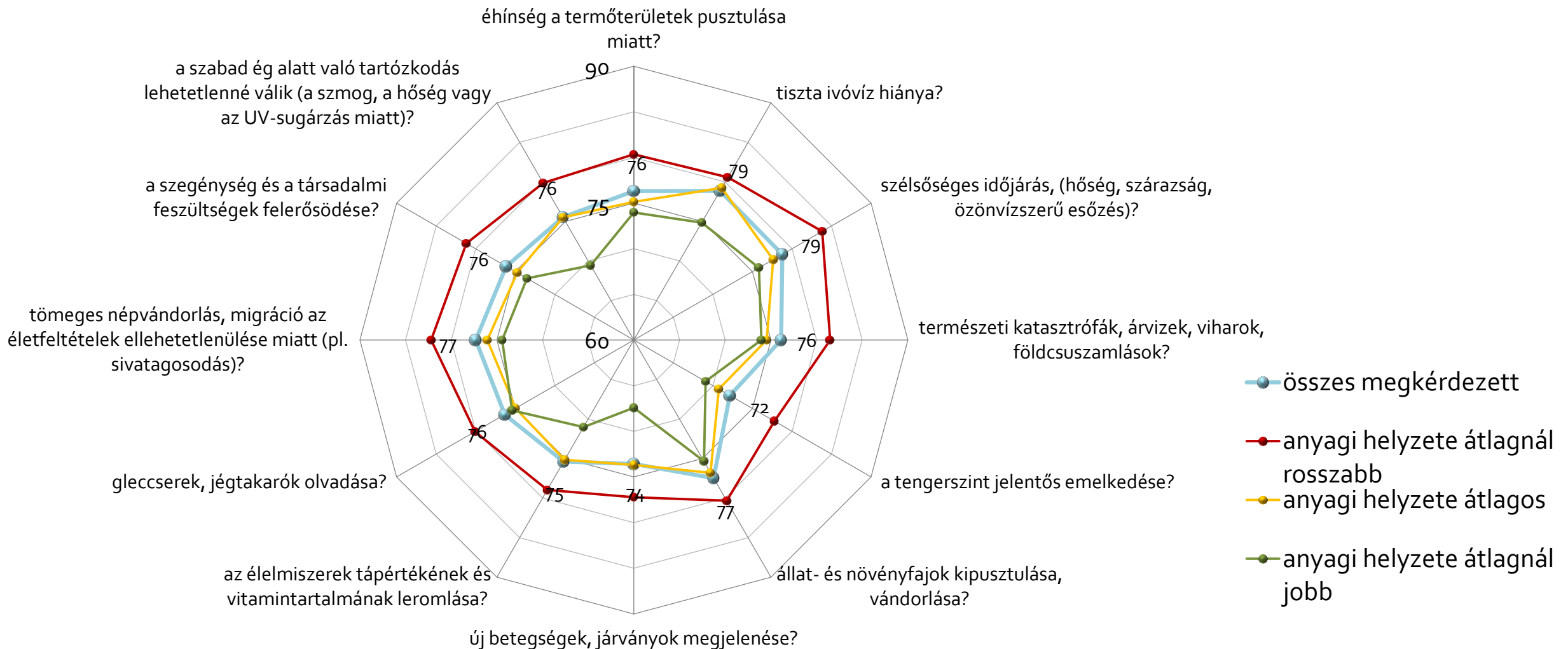
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

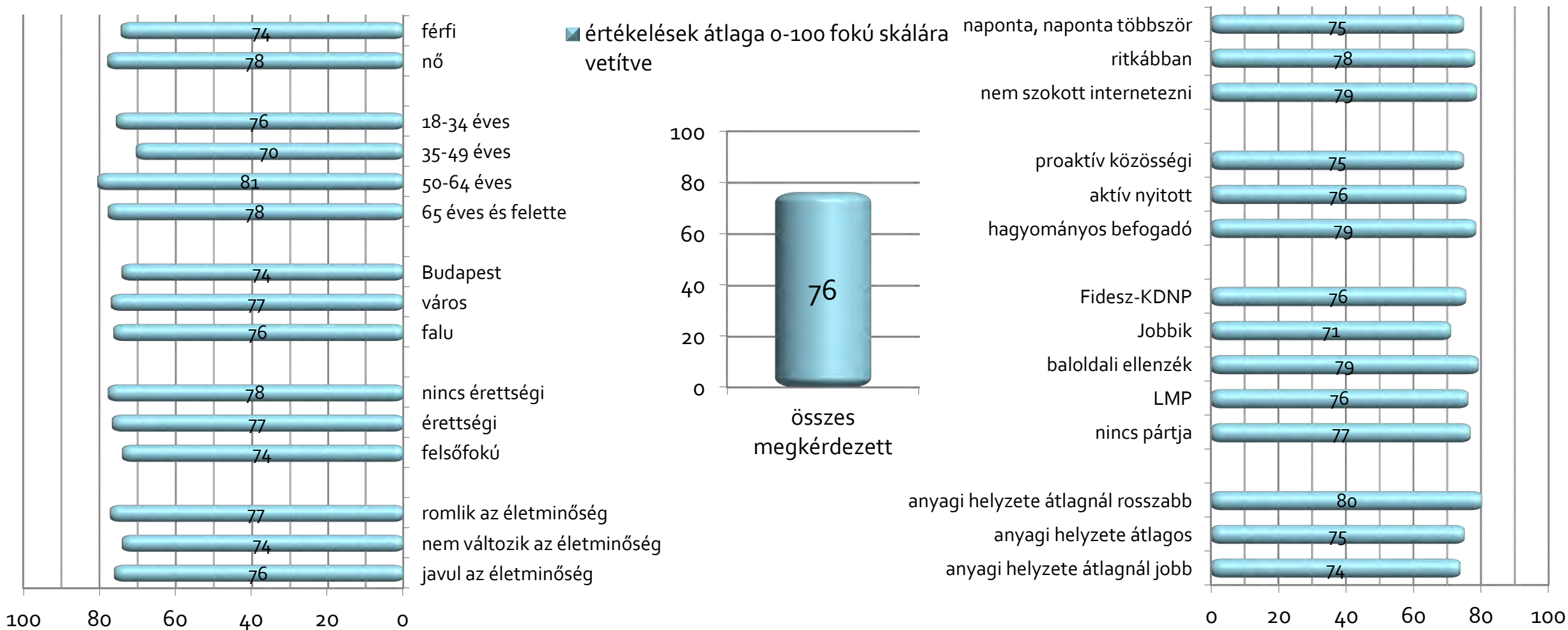
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt ...

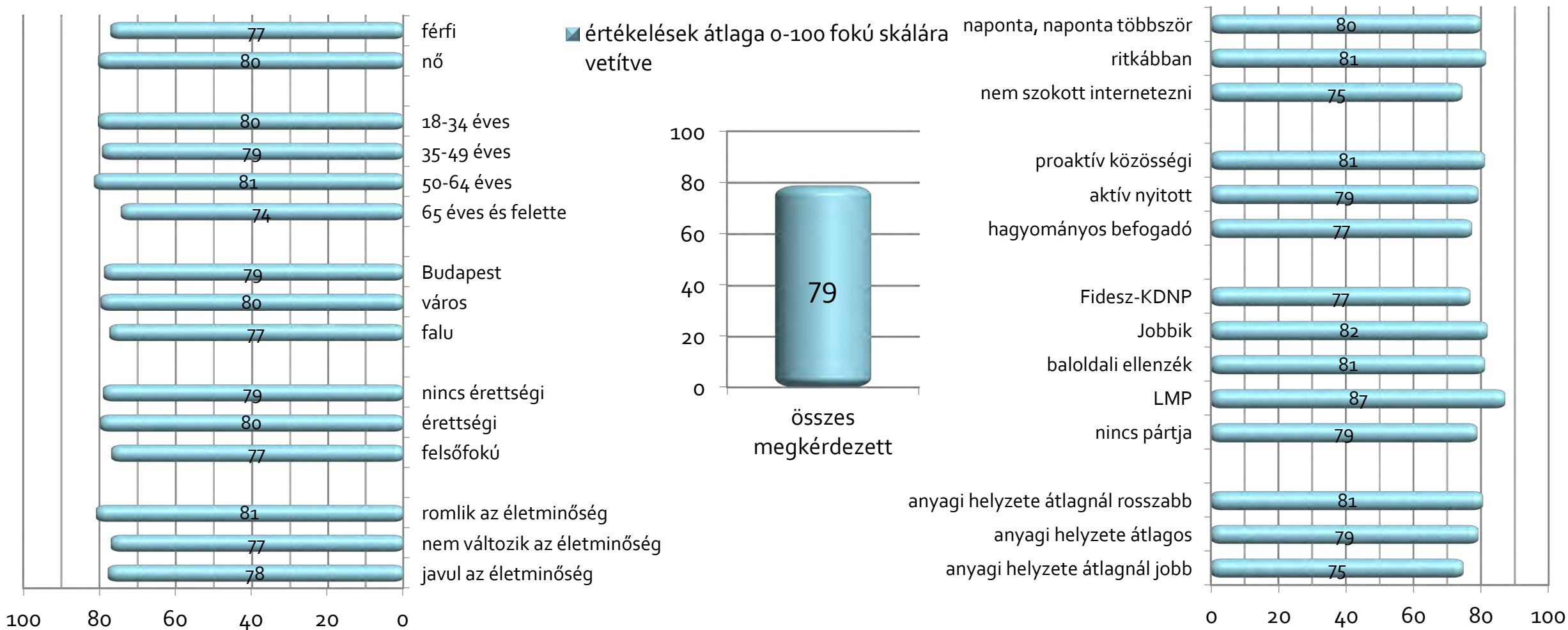

2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt éhínség a termőterületek pusztulása miatt?

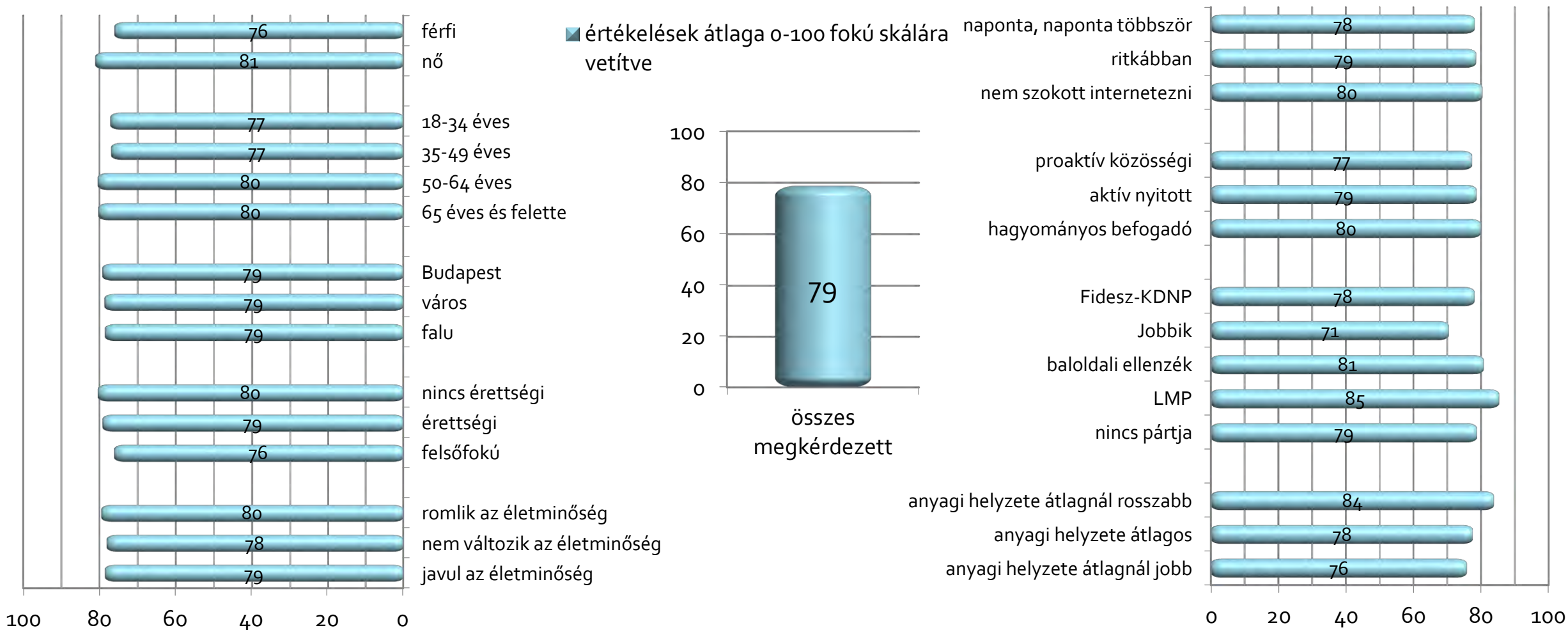
Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt tiszta ivóvíz hiánya?

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt

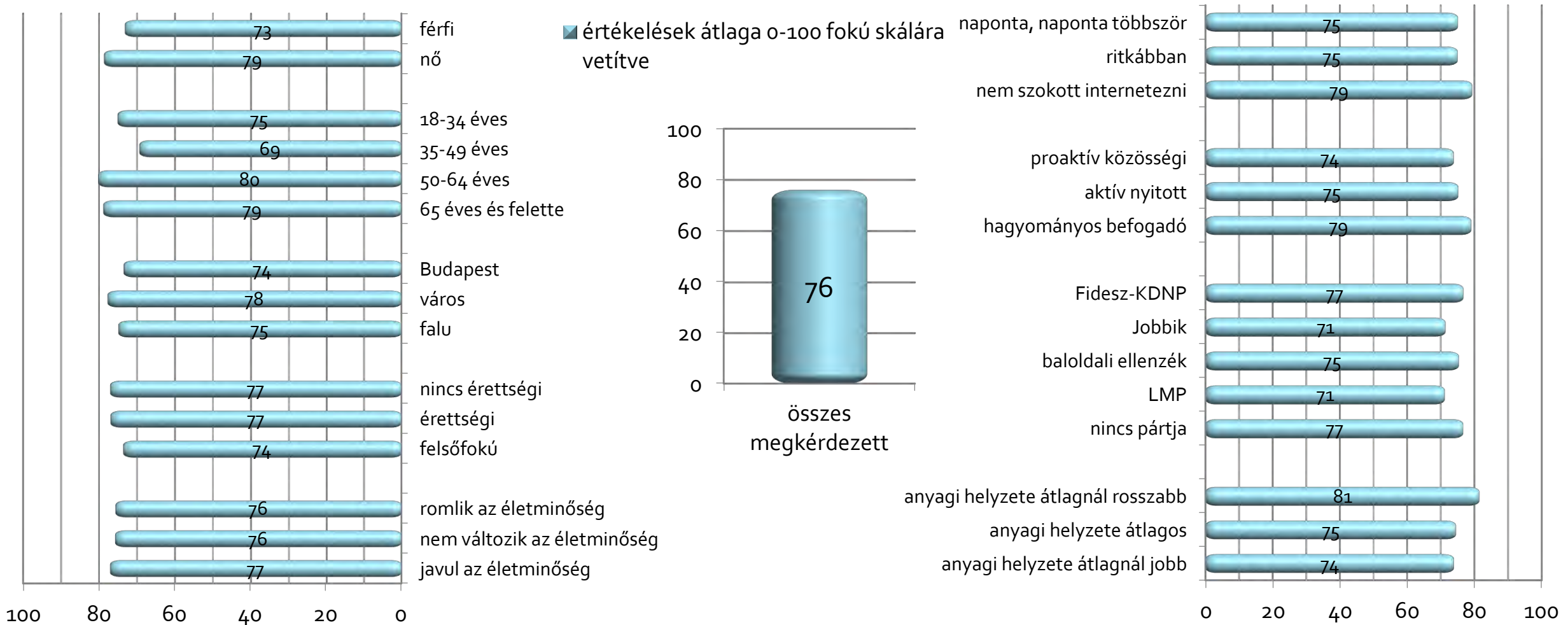
szélsőséges időjárás

(hőség, szárazság, özvízszerű esőzés)?

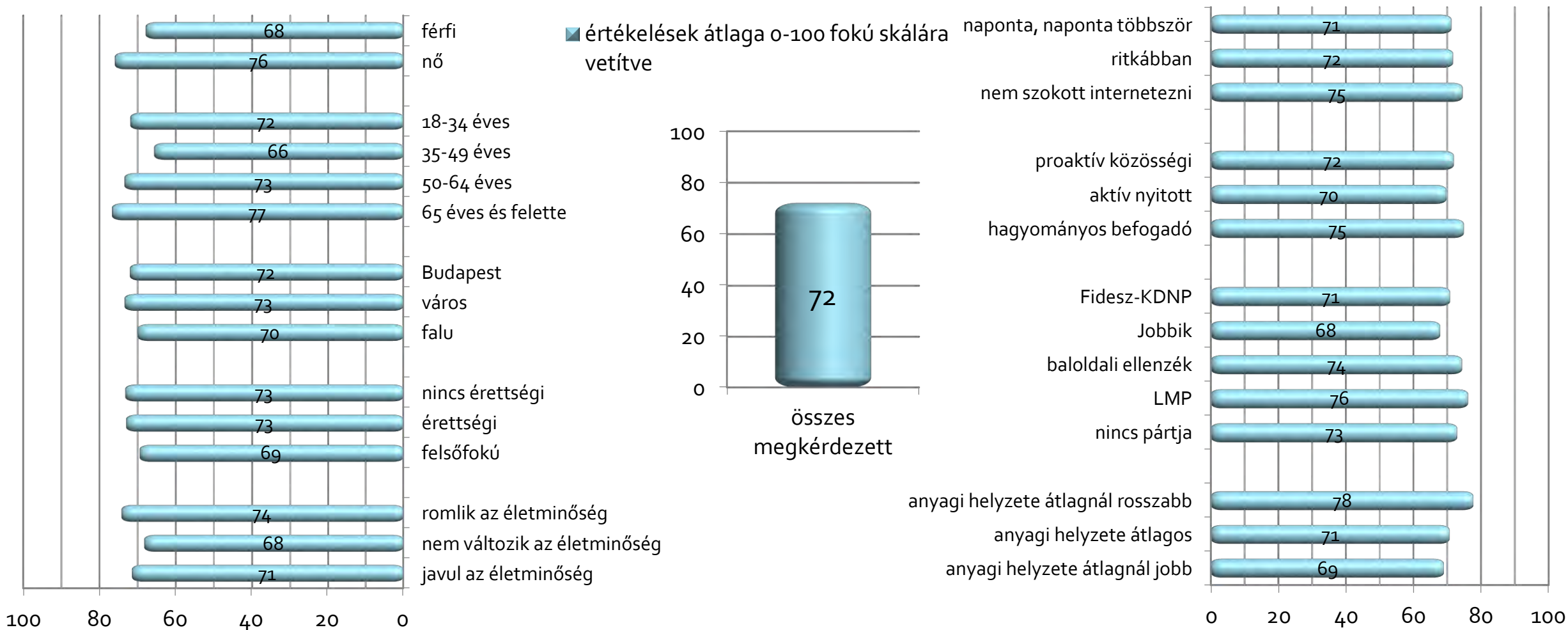
2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt természeti katasztrófák, árvizek, viharok, földcsuszamlások?

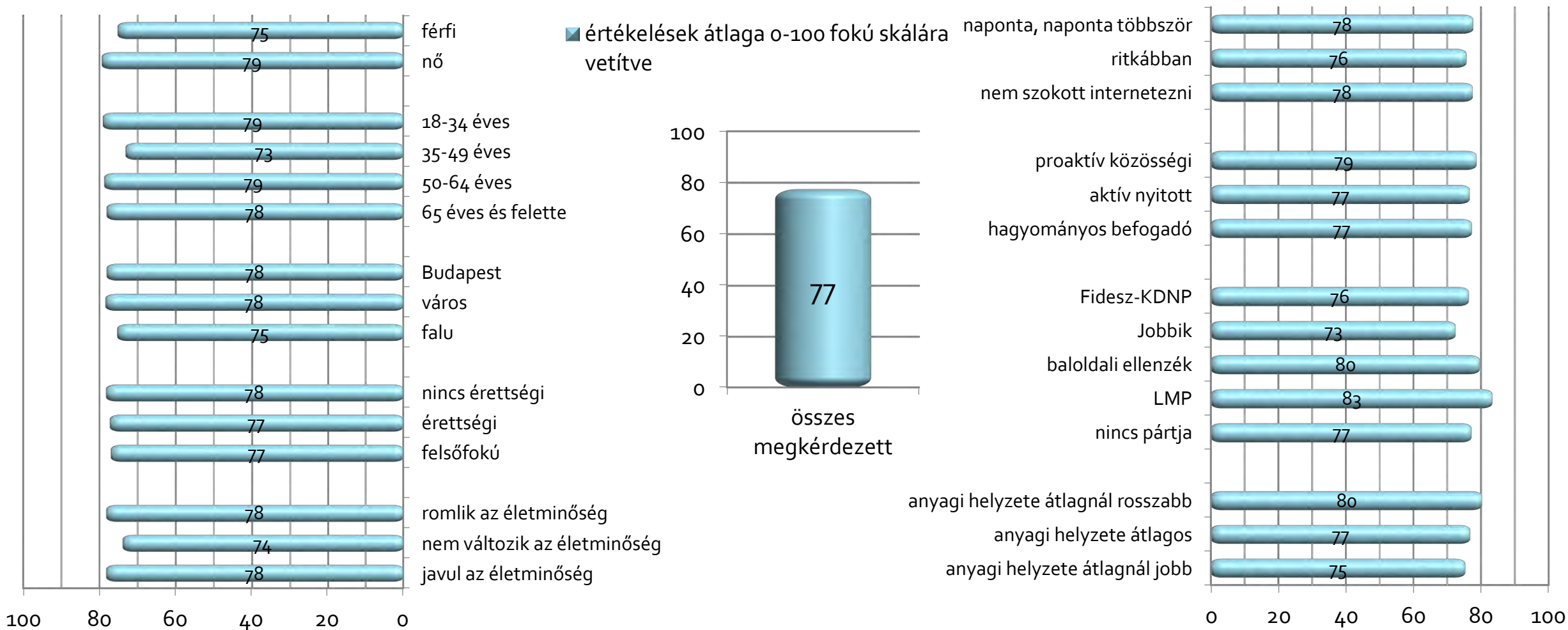

2019. február

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt a tengerszint jelentős emelkedése?

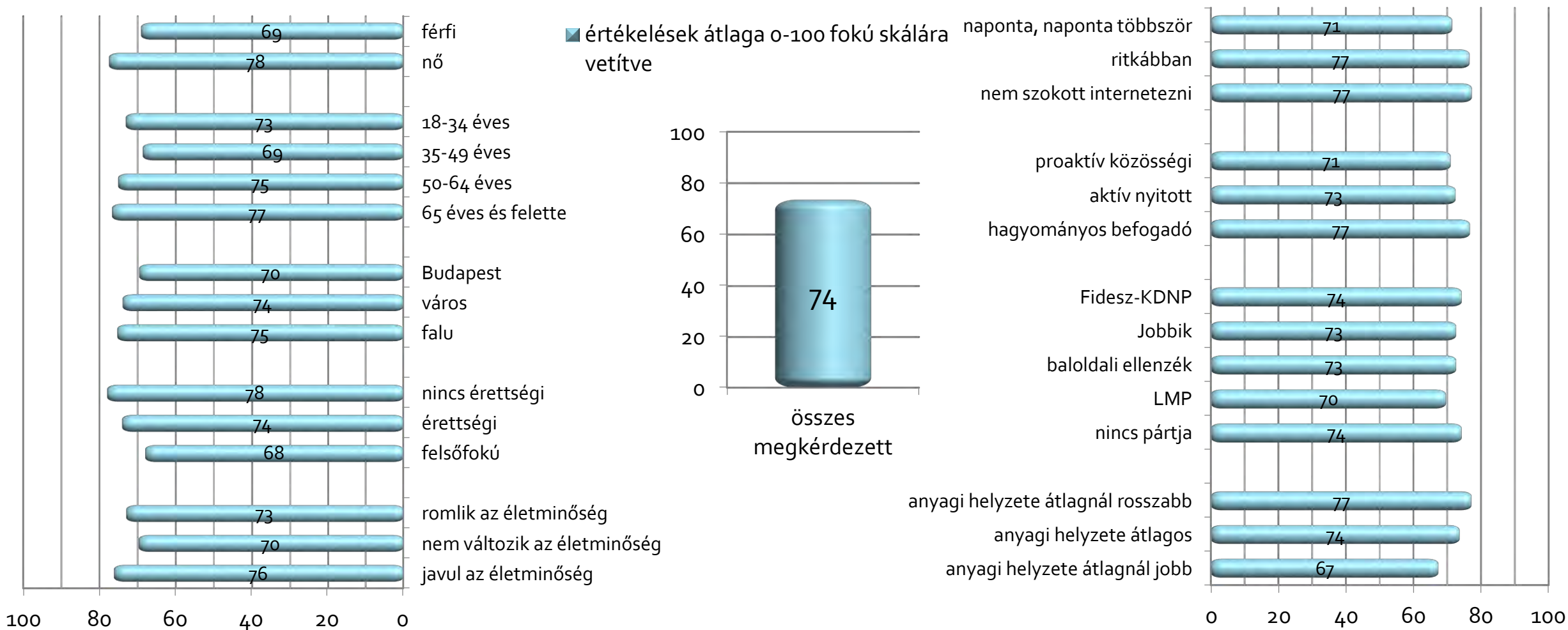

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt állat- és növényfajok kipusztulása, vándorlása?

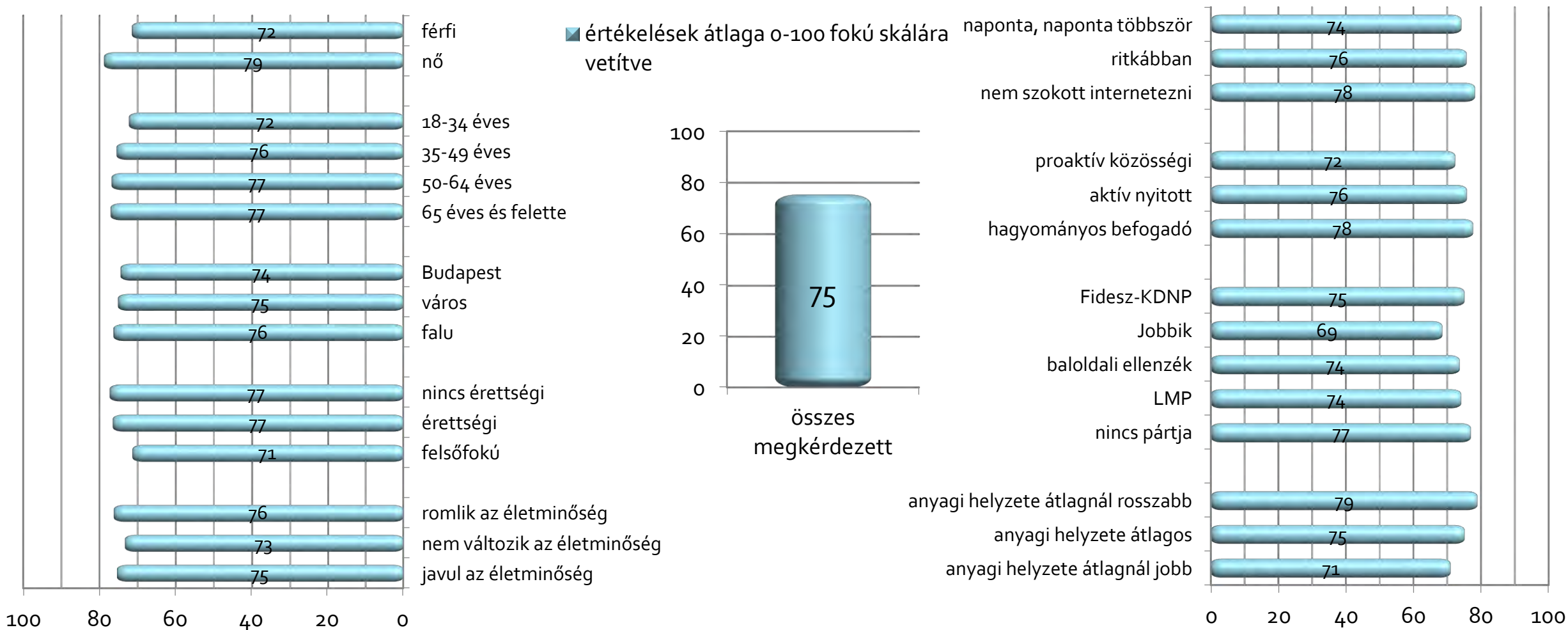

2019. február

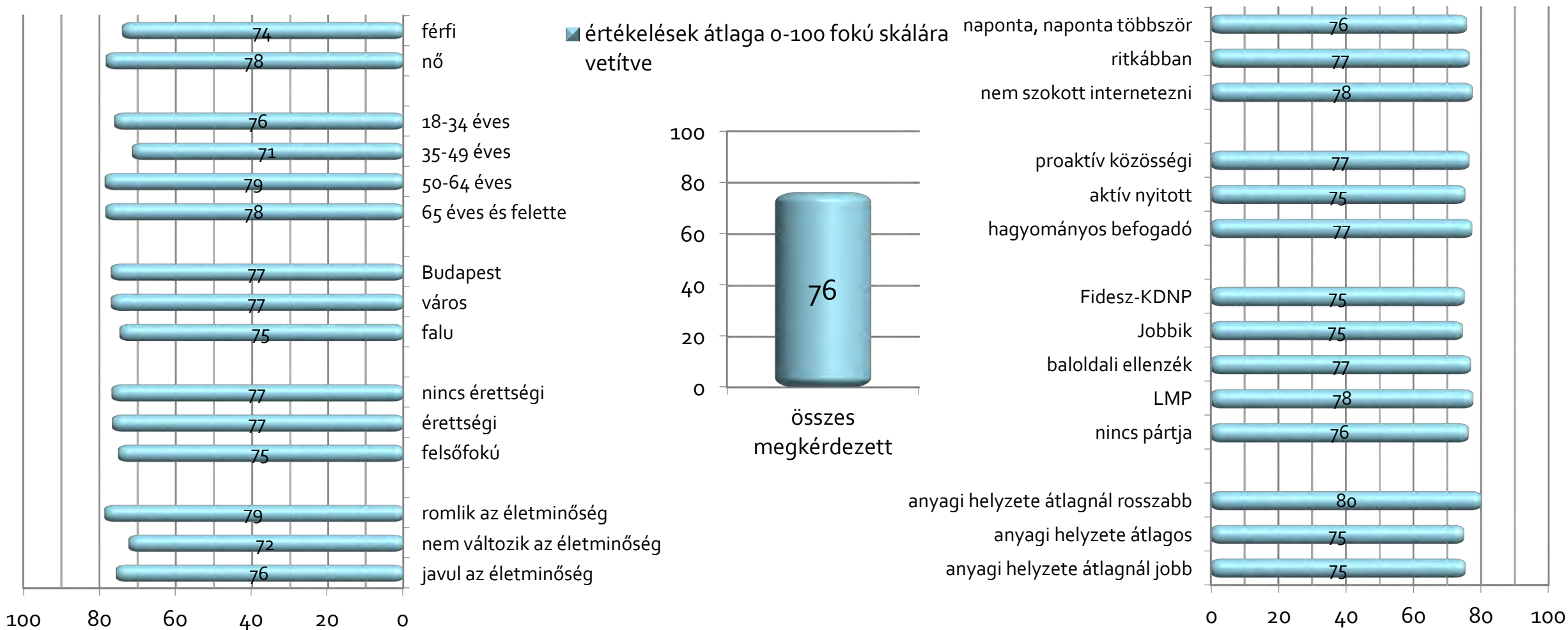
Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt új betegségek, járványok megjelenése?

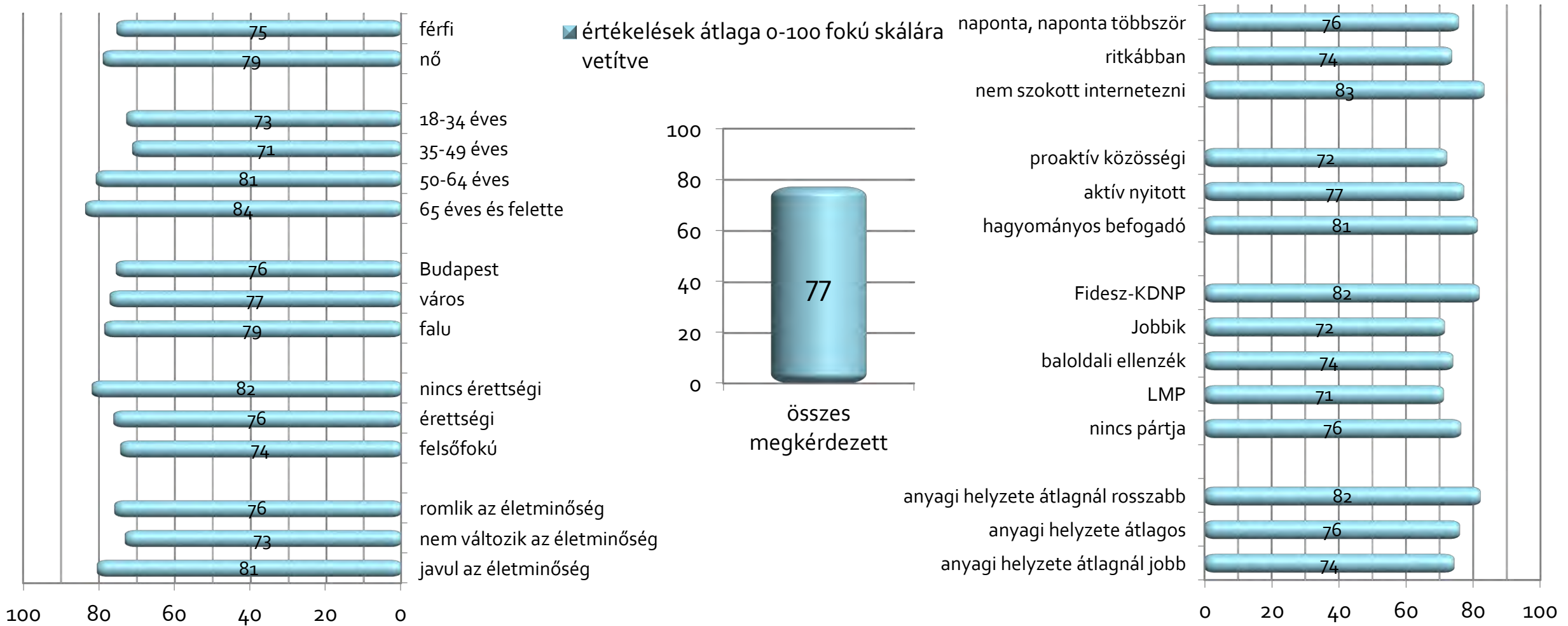
Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt az élelmiszerek tápértékének és vitamintartalmának leromlása?

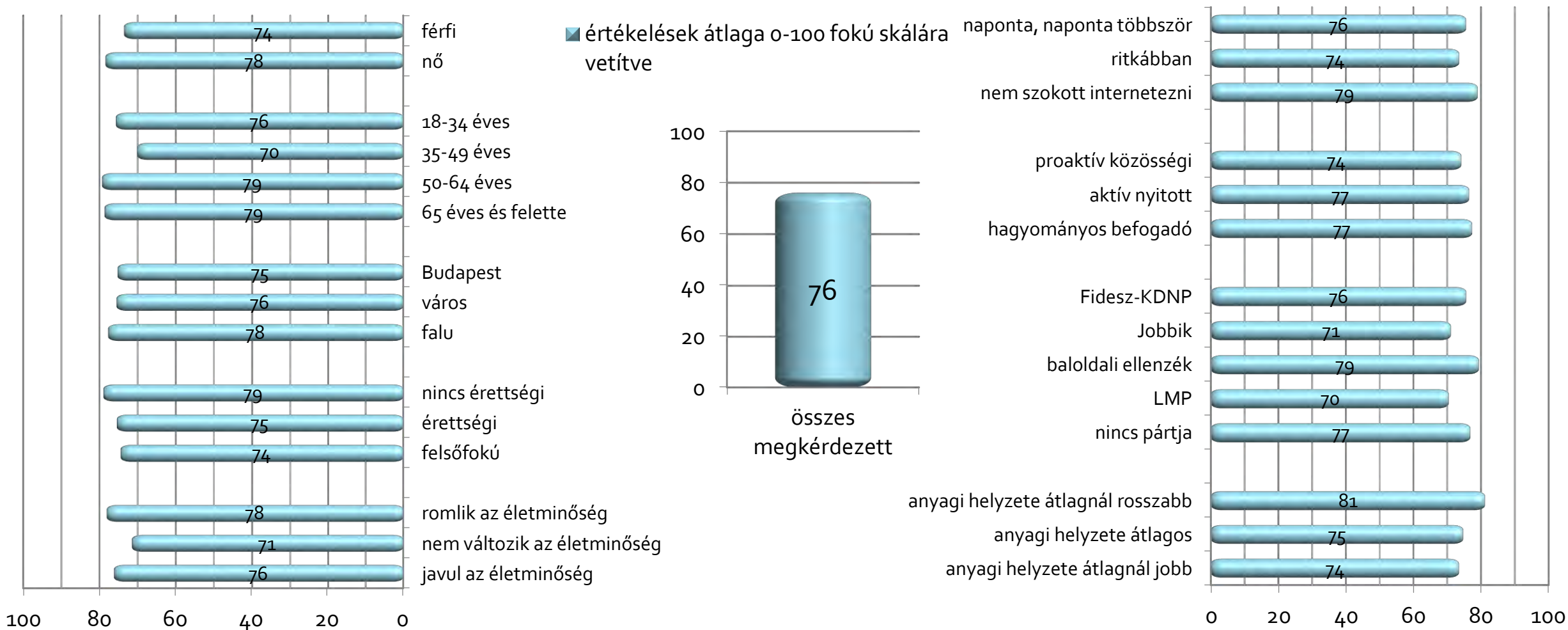
Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt gleccserek, jégtakarók olvadása?

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt tömeges népvándorlás, migráció az életfeltételek ellehetetlenülése miatt (pl. sivatagosodás)?

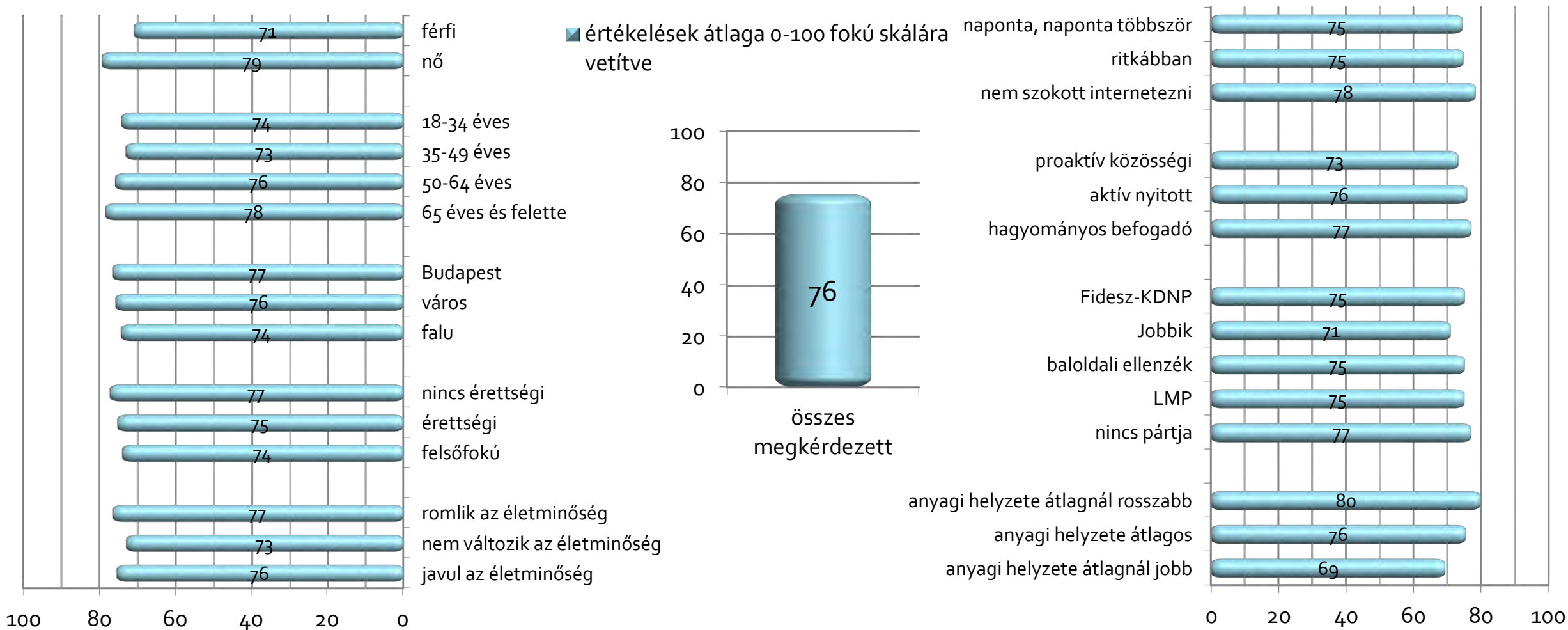
Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt a szegénység és a társadalmi feszültségek felerősödése?

Kérem, értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt

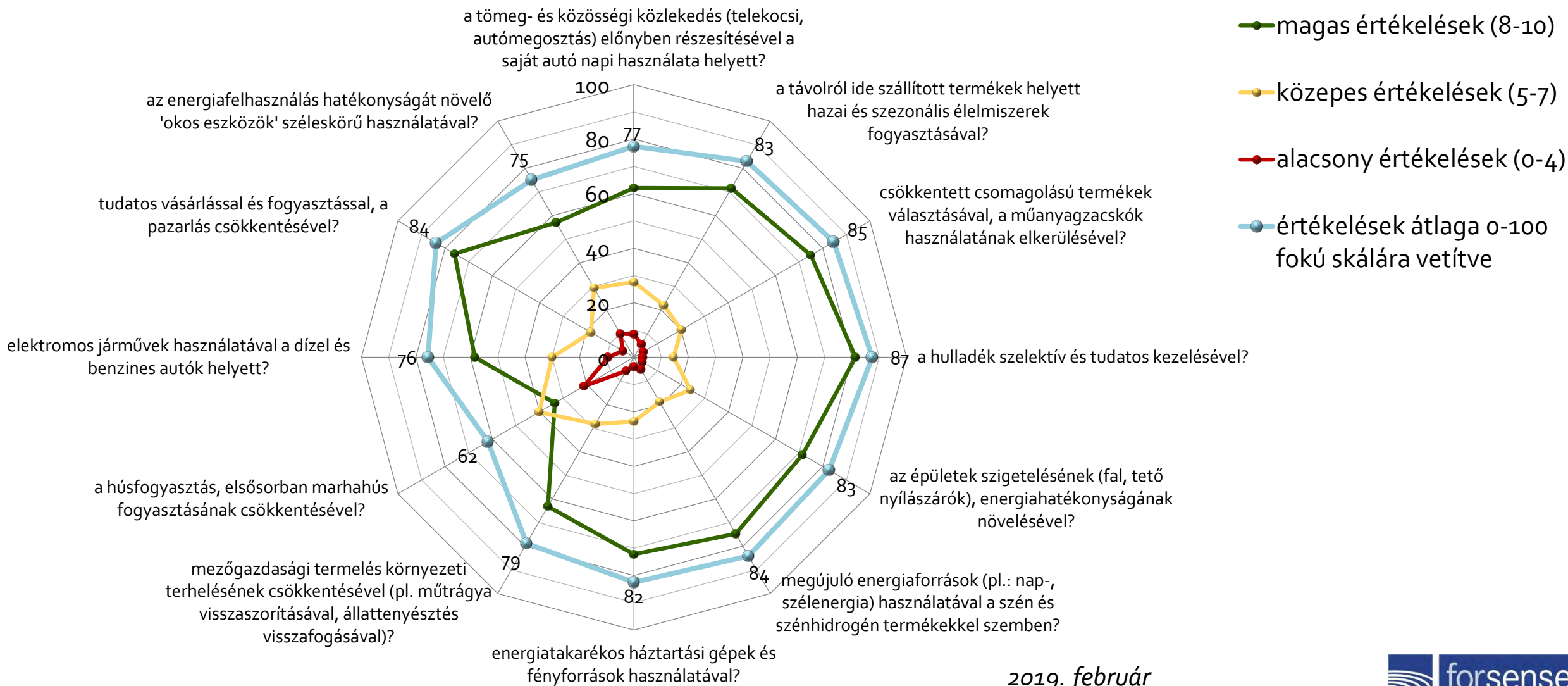
a szabad ég alatt való tartózkodás lehetlenné válik

(a szmog, a hőség vagy az UV-sugárzás miatt)?

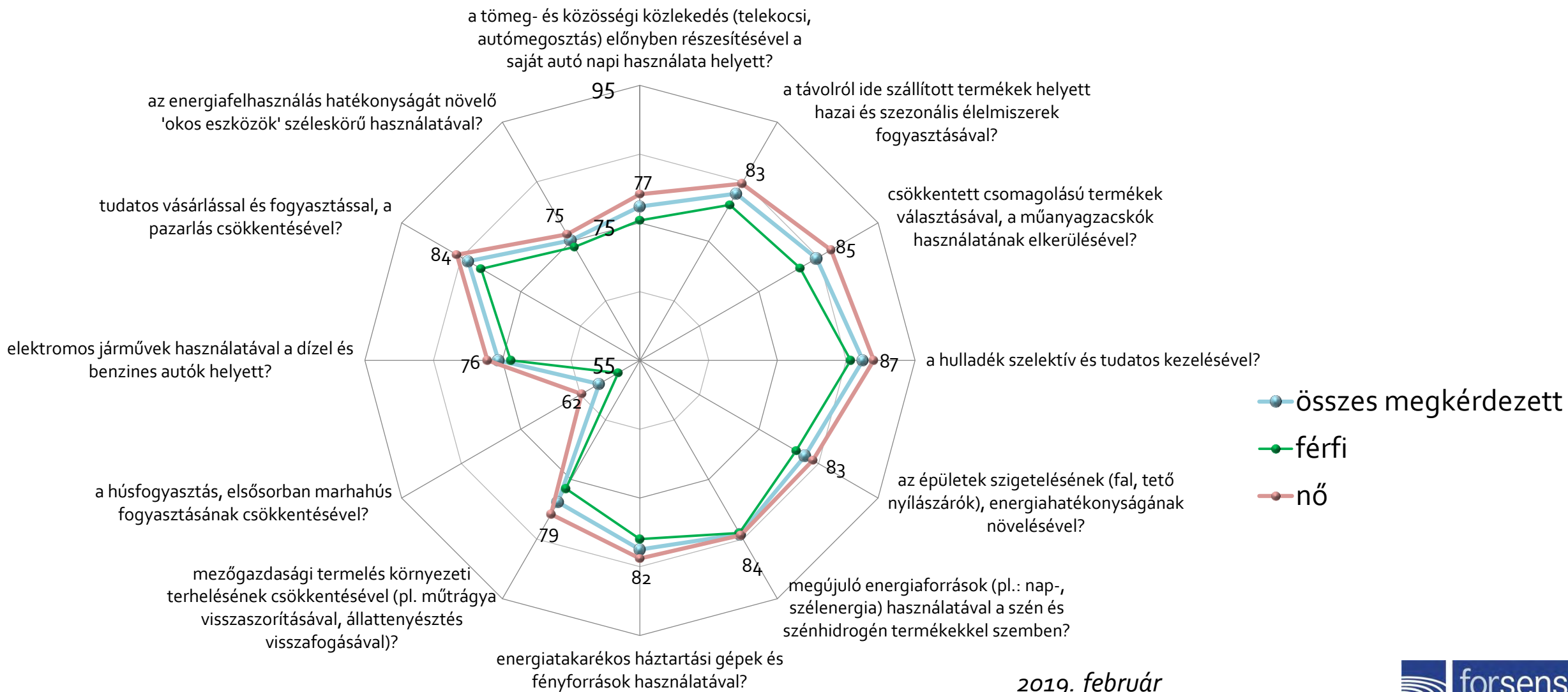
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

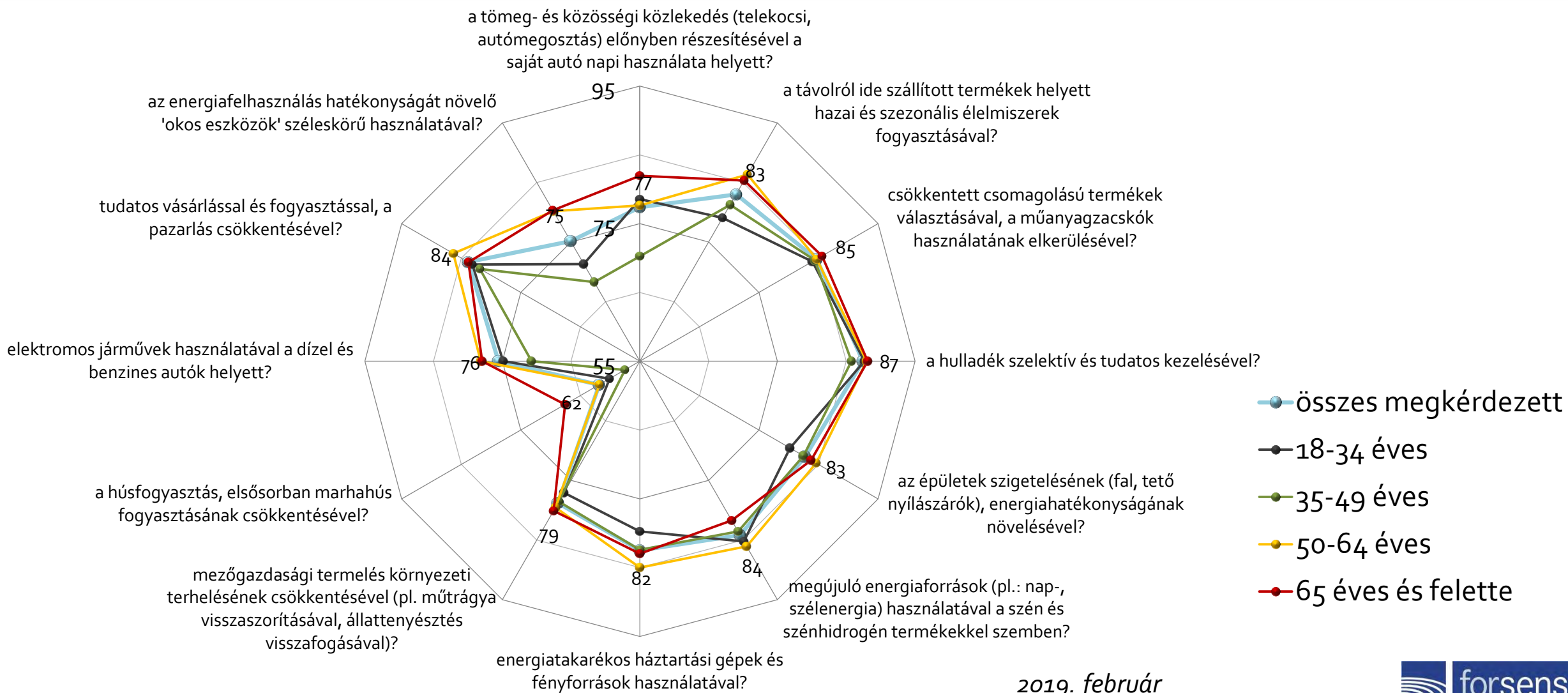
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

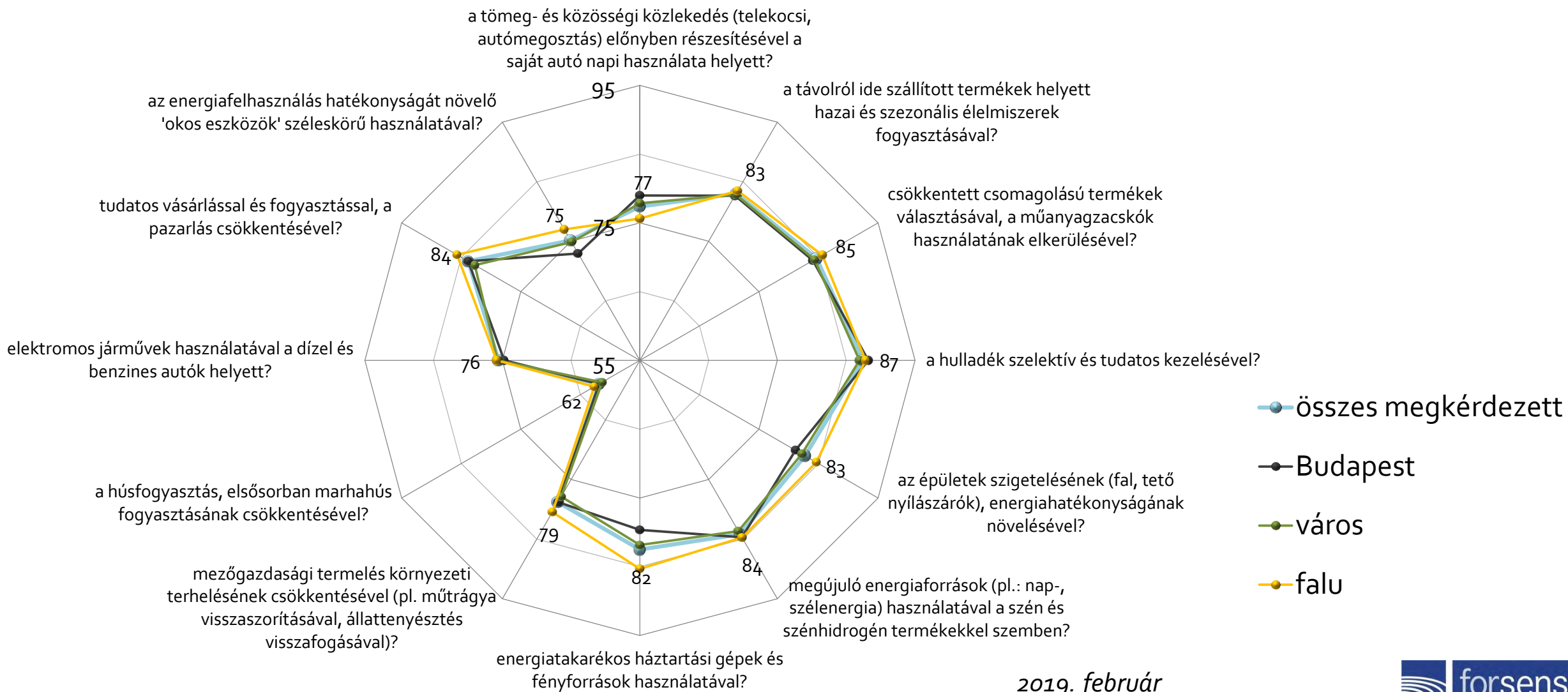
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

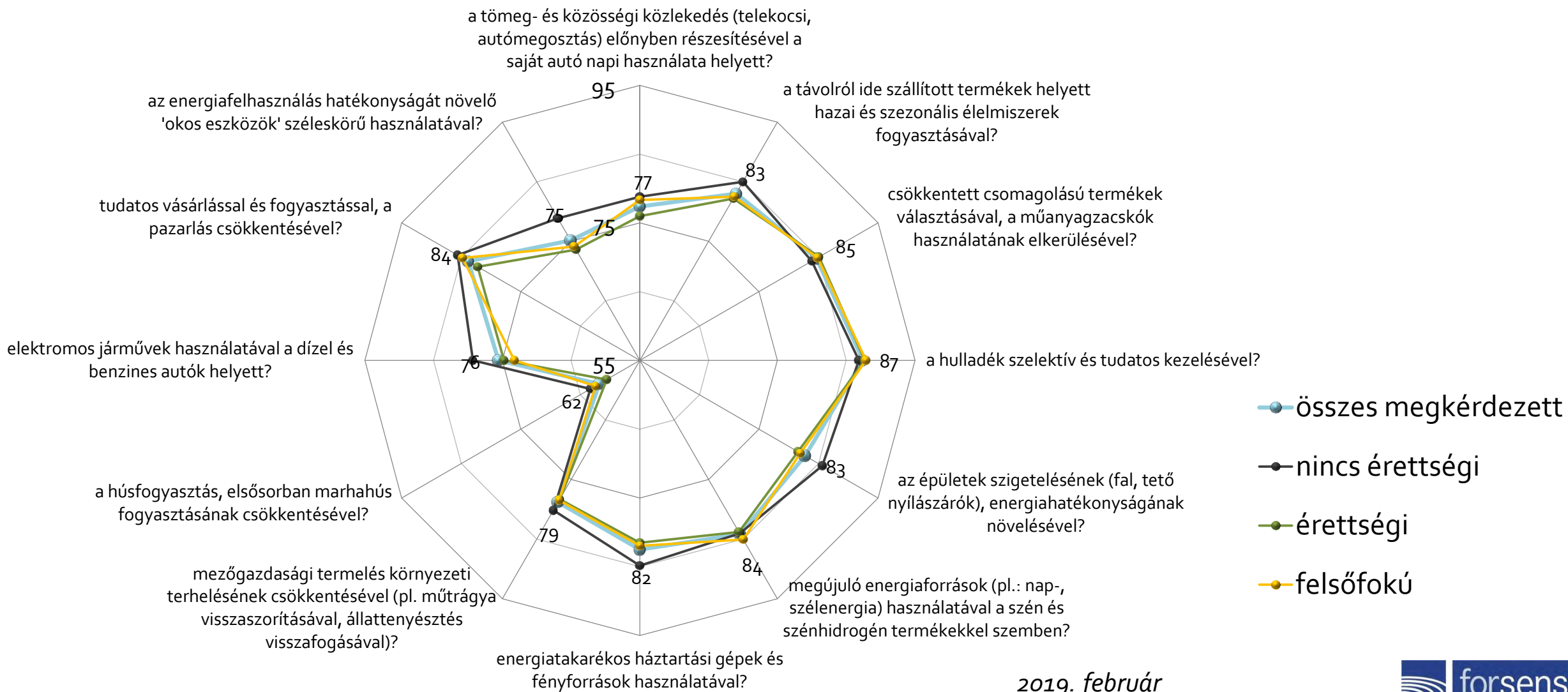
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

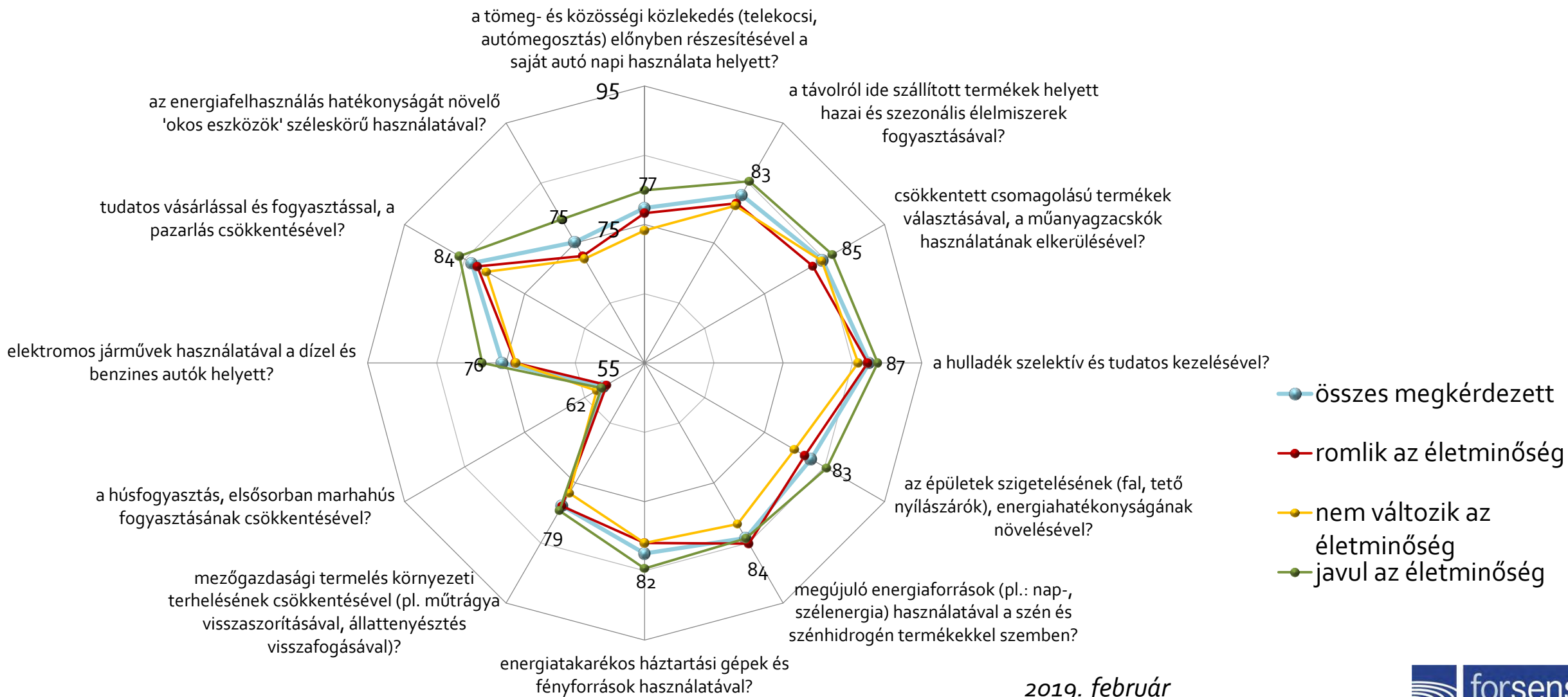
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

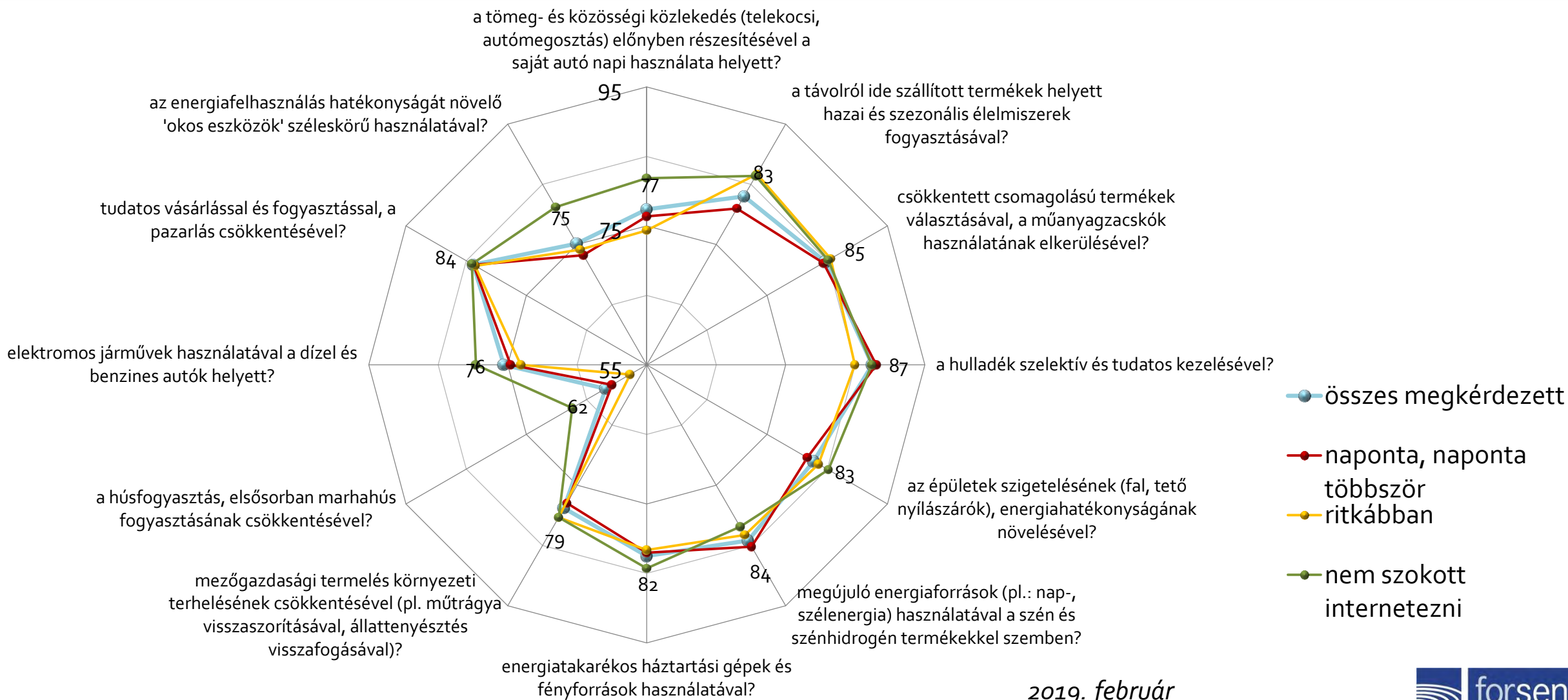
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

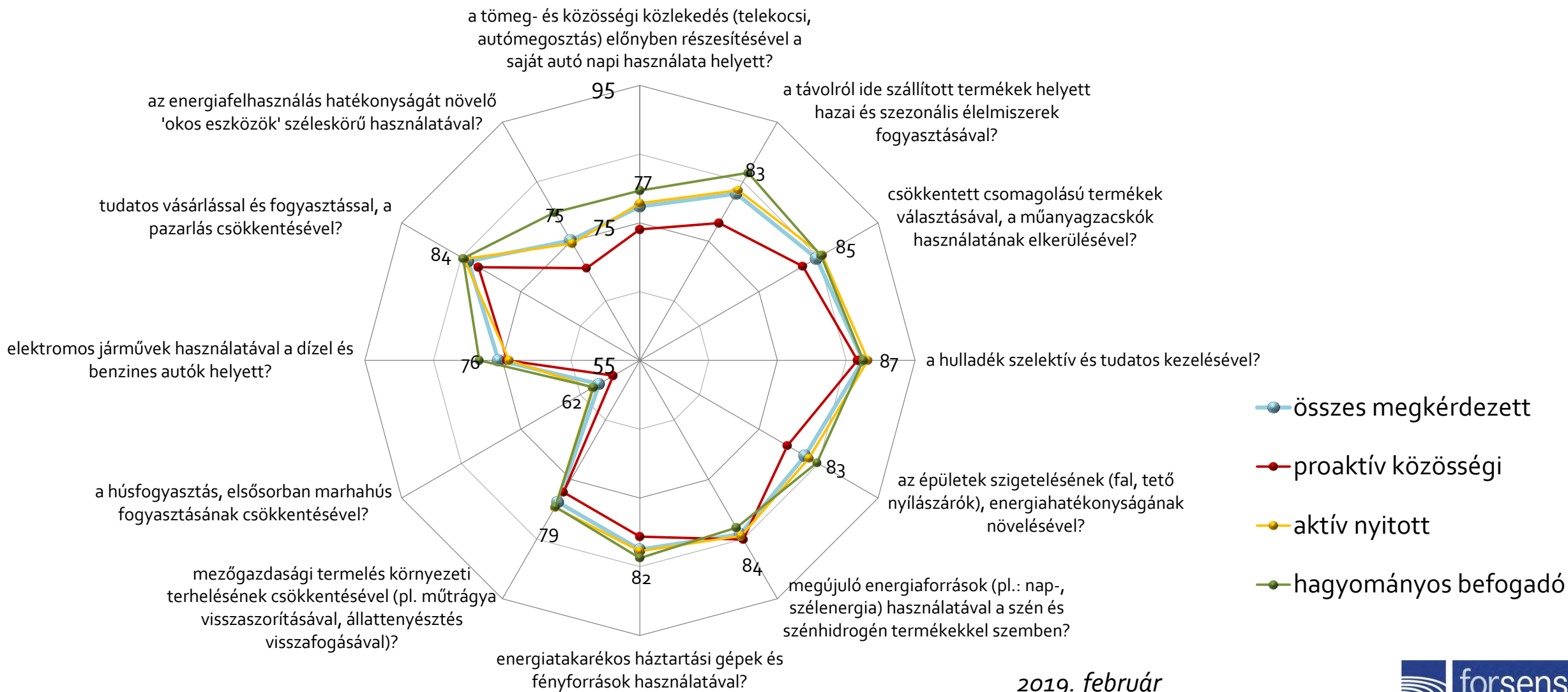
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

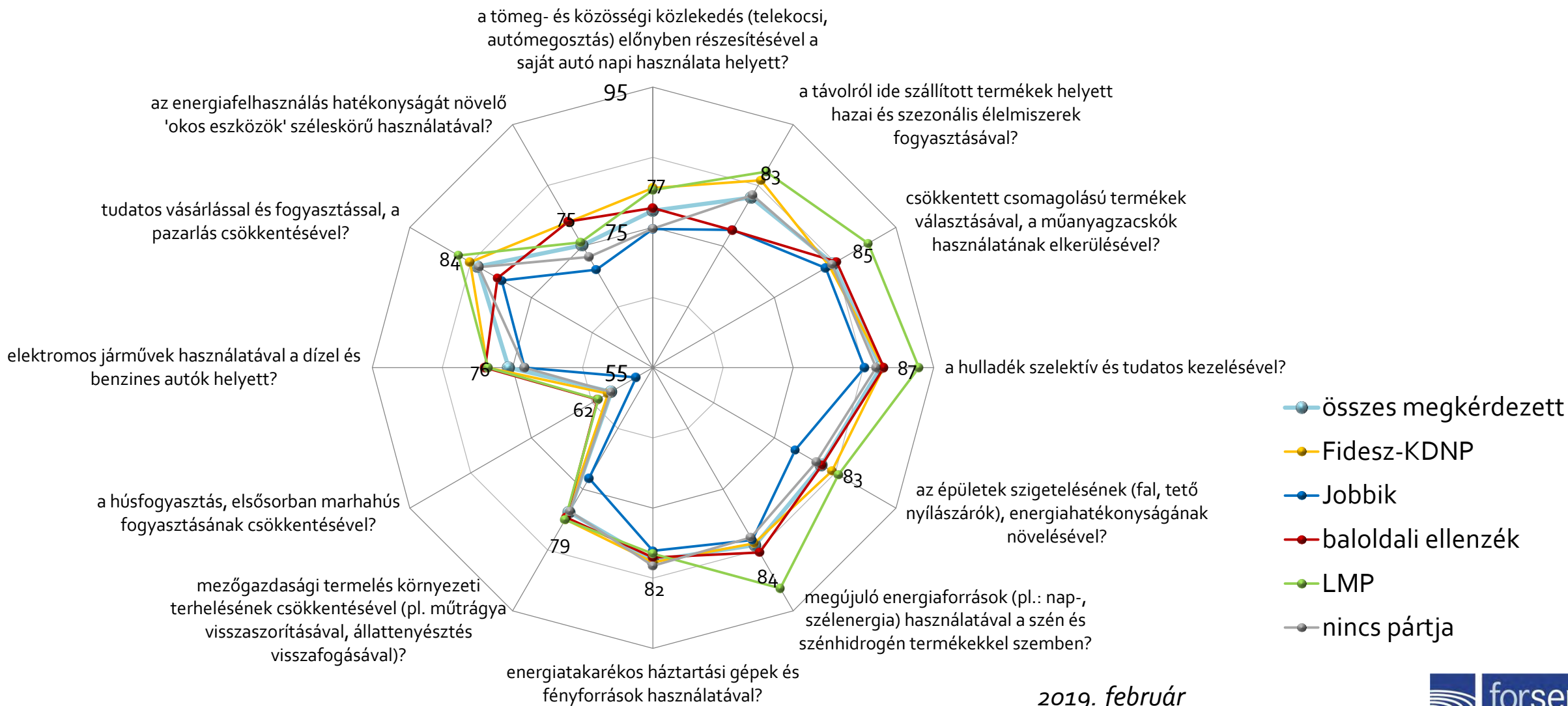
2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

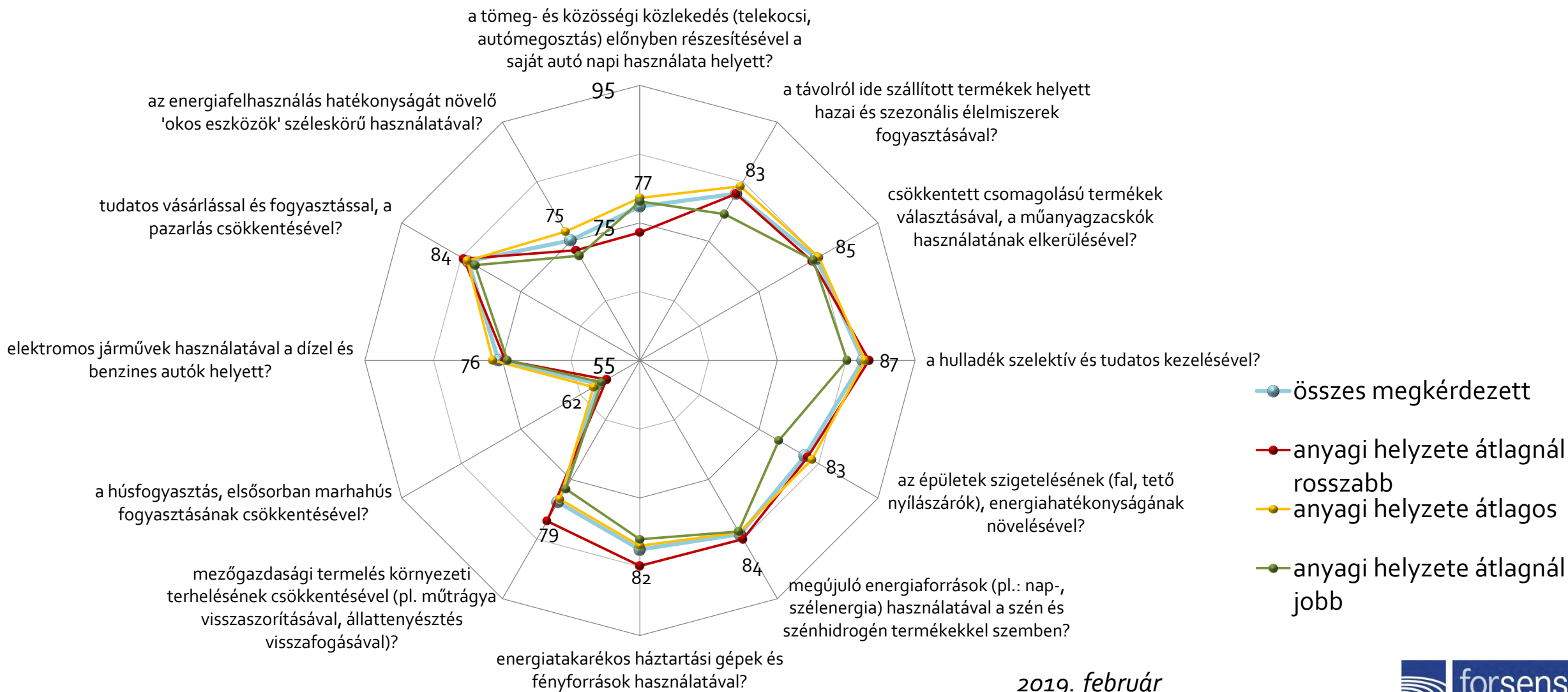

2019. február

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

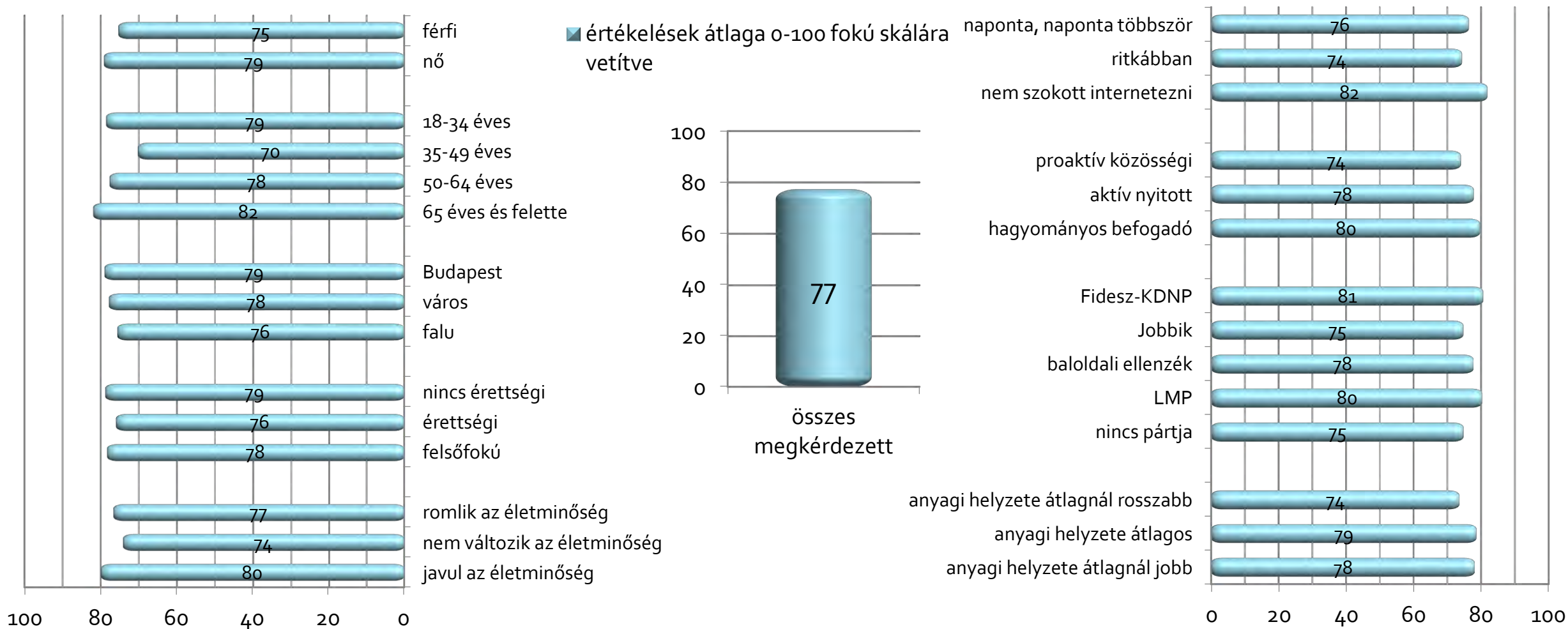

A következő lehetőséggel, Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: ...?

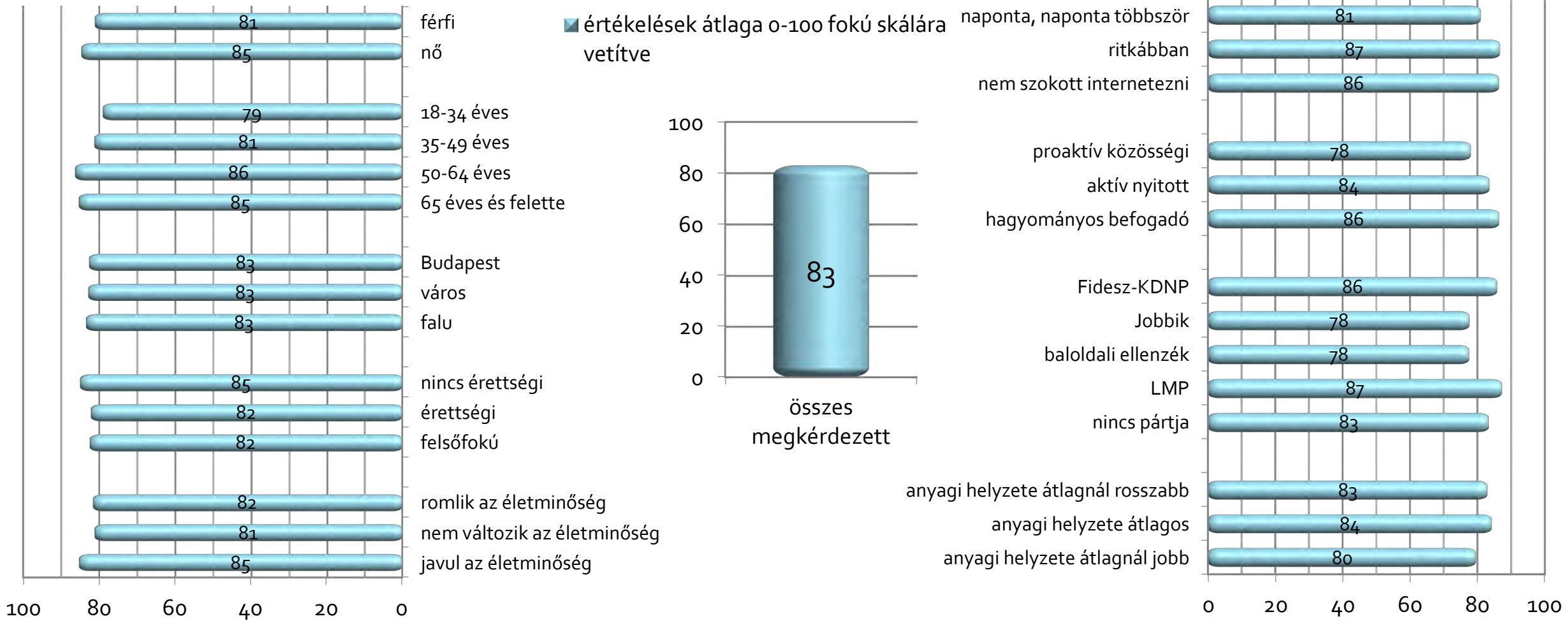
2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: a tömeg- és közösségi közlekedés (telekocsi, autómegosztás) előnyben részesítésével a saját autó napi használata helyett?

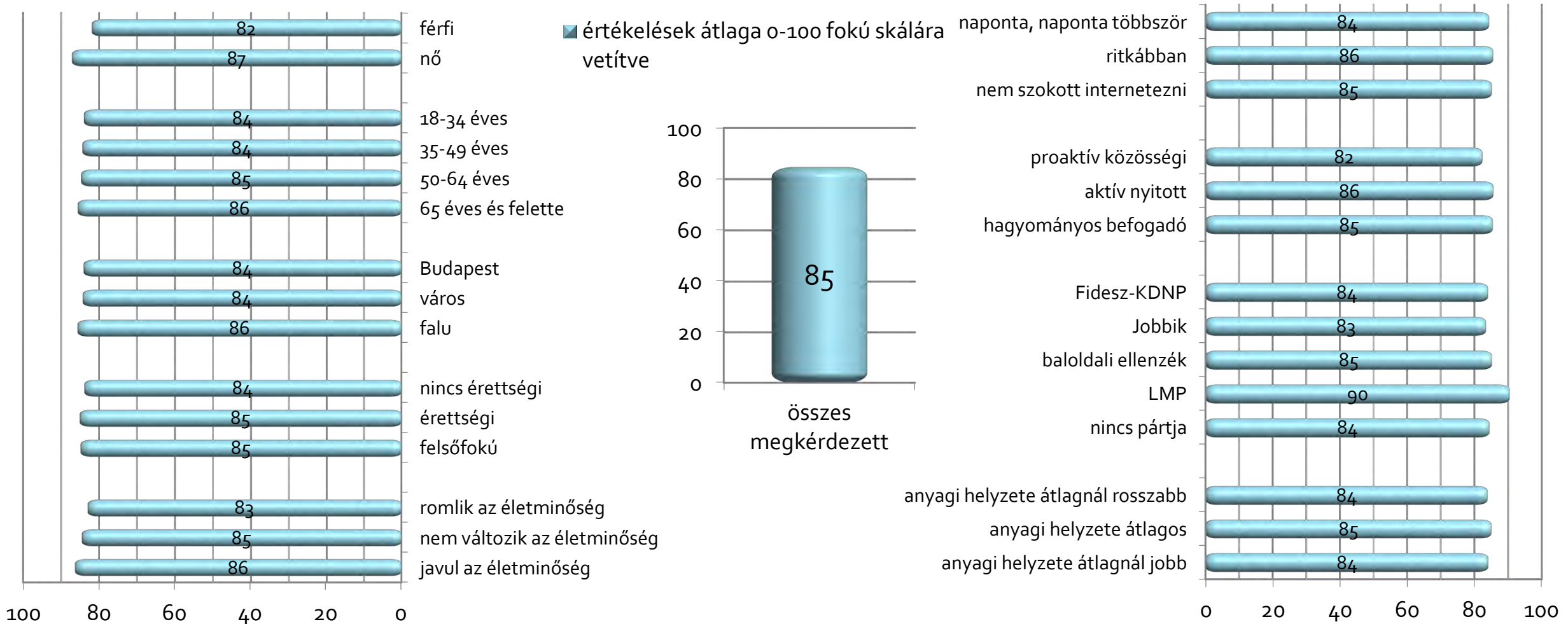

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz:

a távolról ide szállított termékek helyett hazai és szezonális élelmiszerek fogyasztásával?

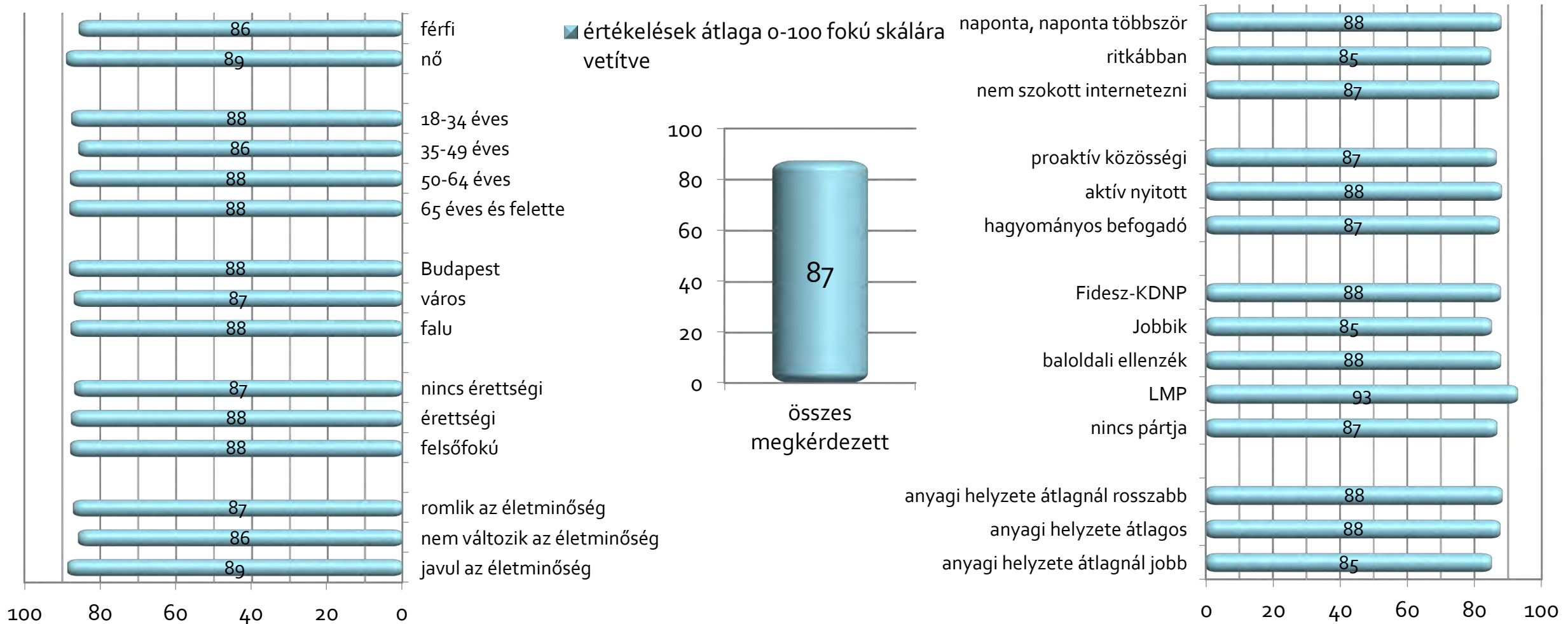

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz:
**csökkentett csomagolású termékek választásával, a műanyagzacskók
 használatának elkerülésével?**

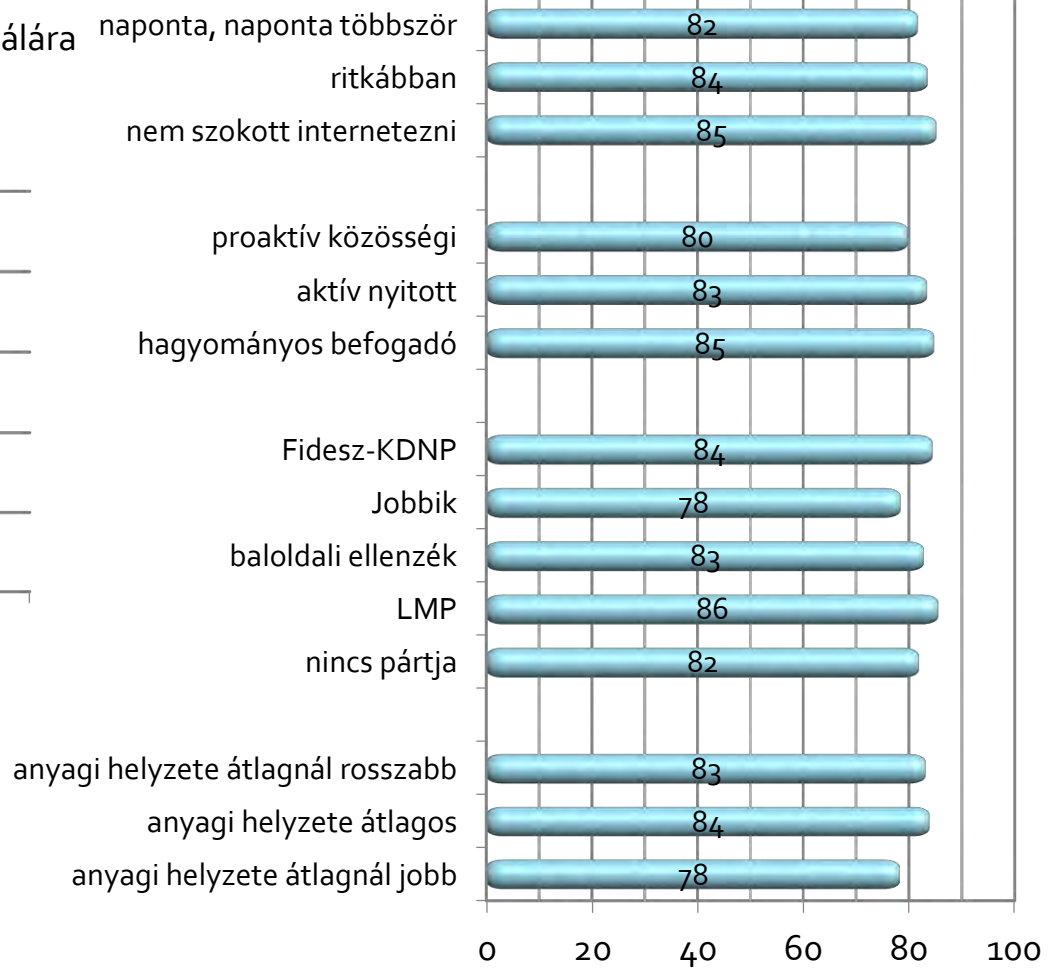
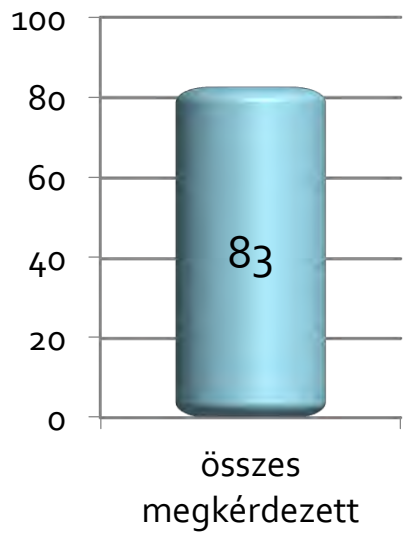
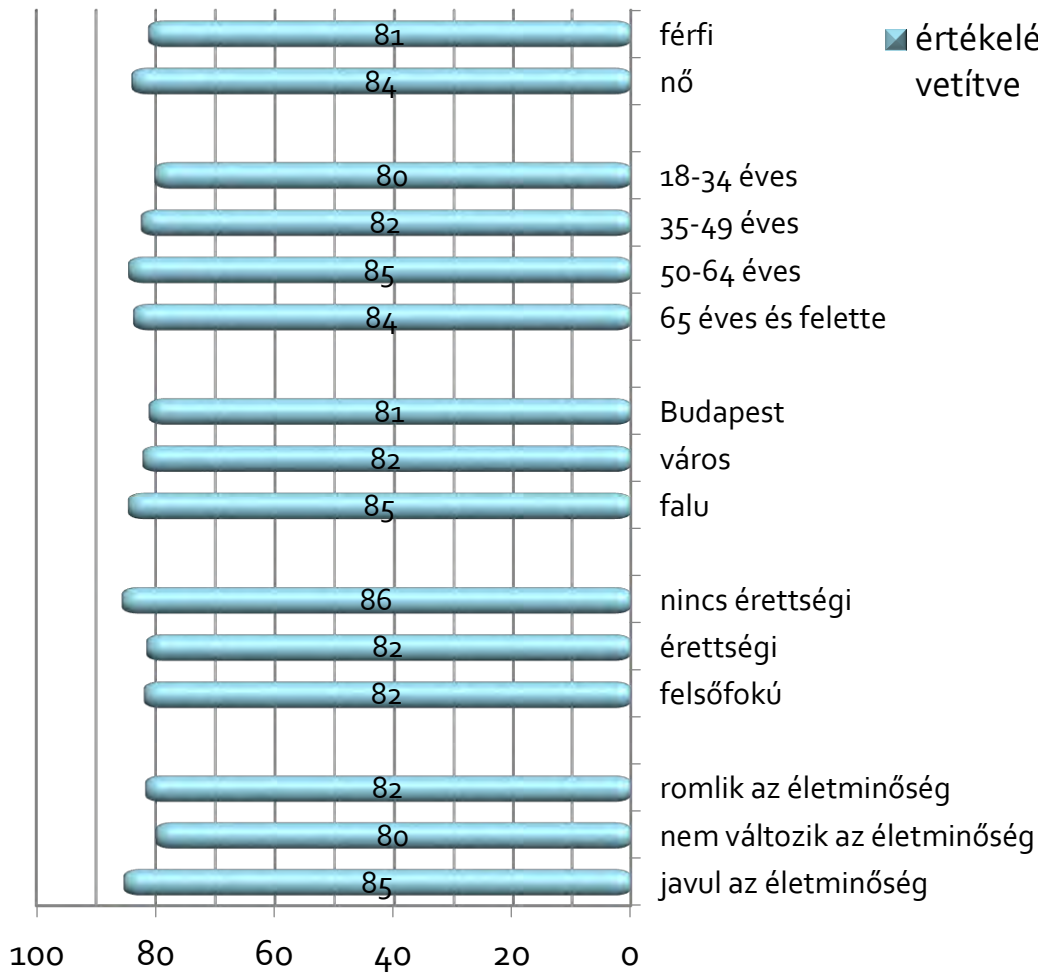
2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: a hulladék szelektív és tudatos kezelésével?

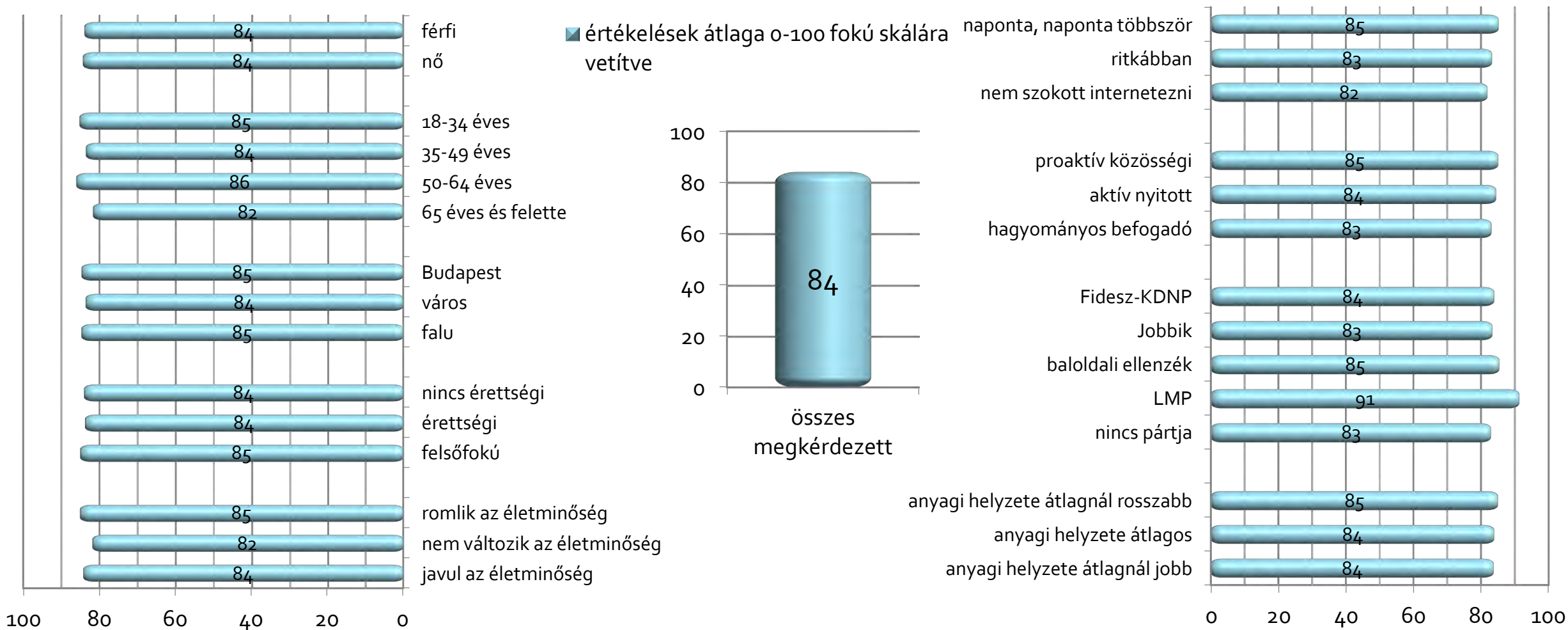

2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz:
**az épületek szigetelésének (fal, tető nyílászárók),
 energiahatékonyságának növelésével?**

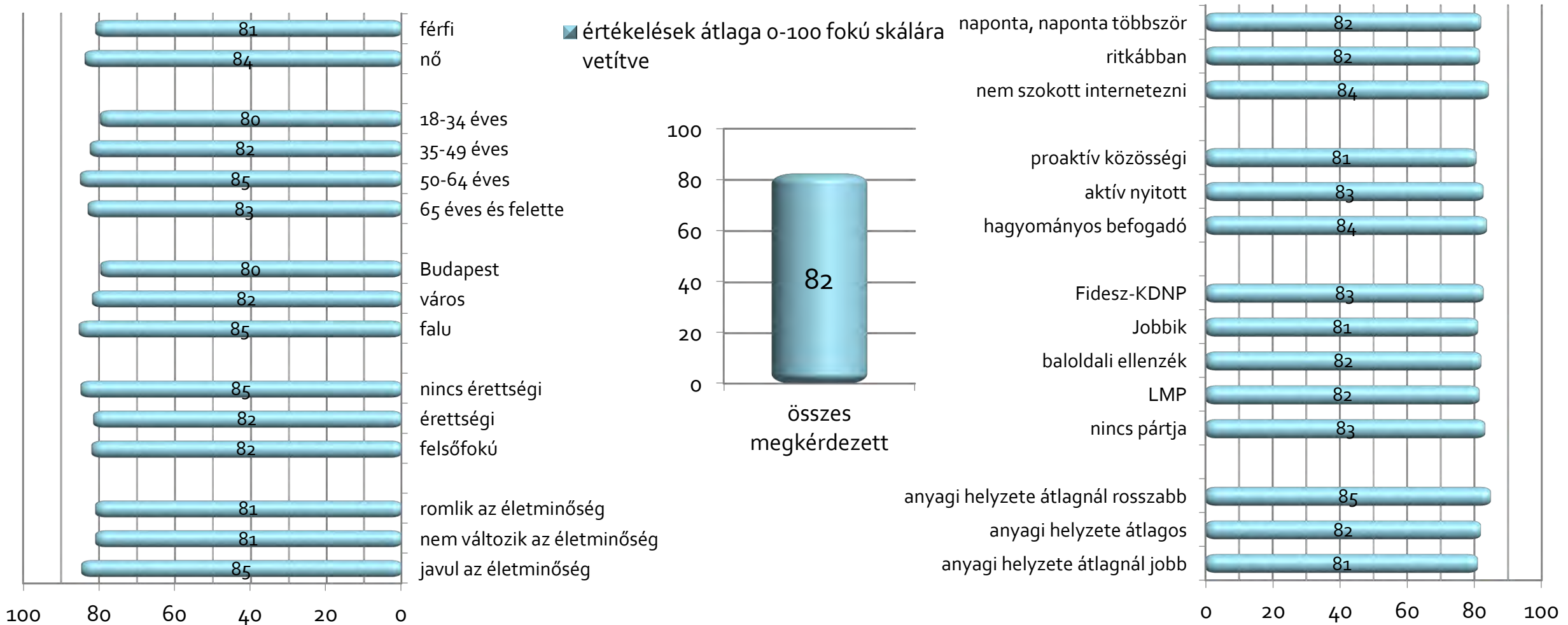

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: megújuló energiaforrások (pl.: nap-, szélenergia) használatával a szén és szénhidrogén termékekkel szemben?

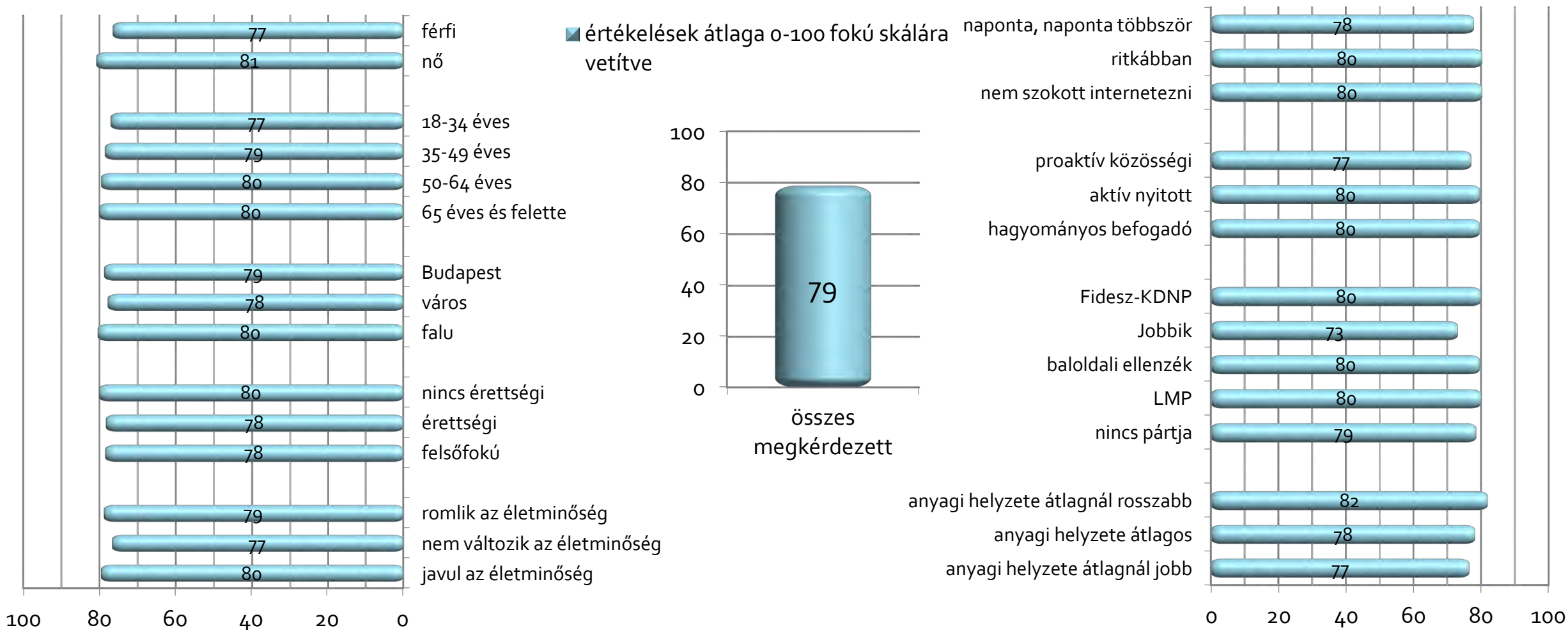
2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: energiatakarékos háztartási gépek és fényforrások használatával?

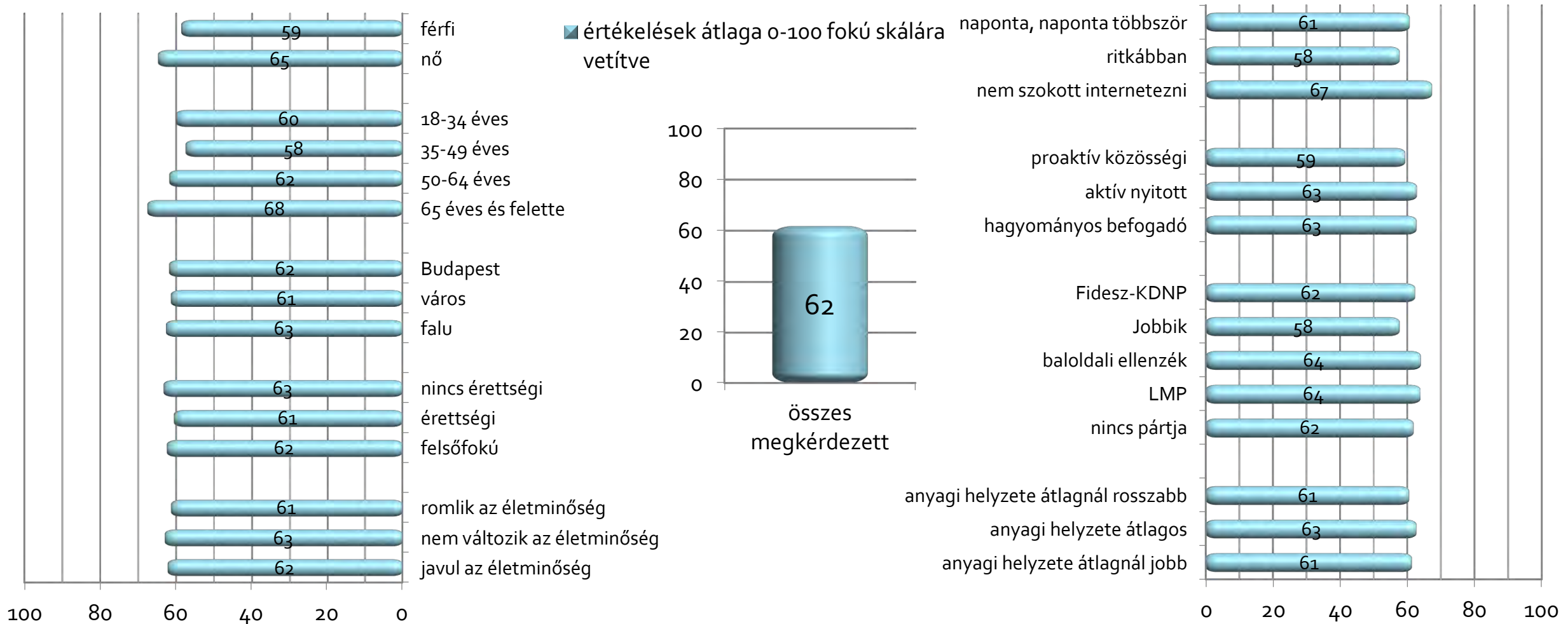

2019. február

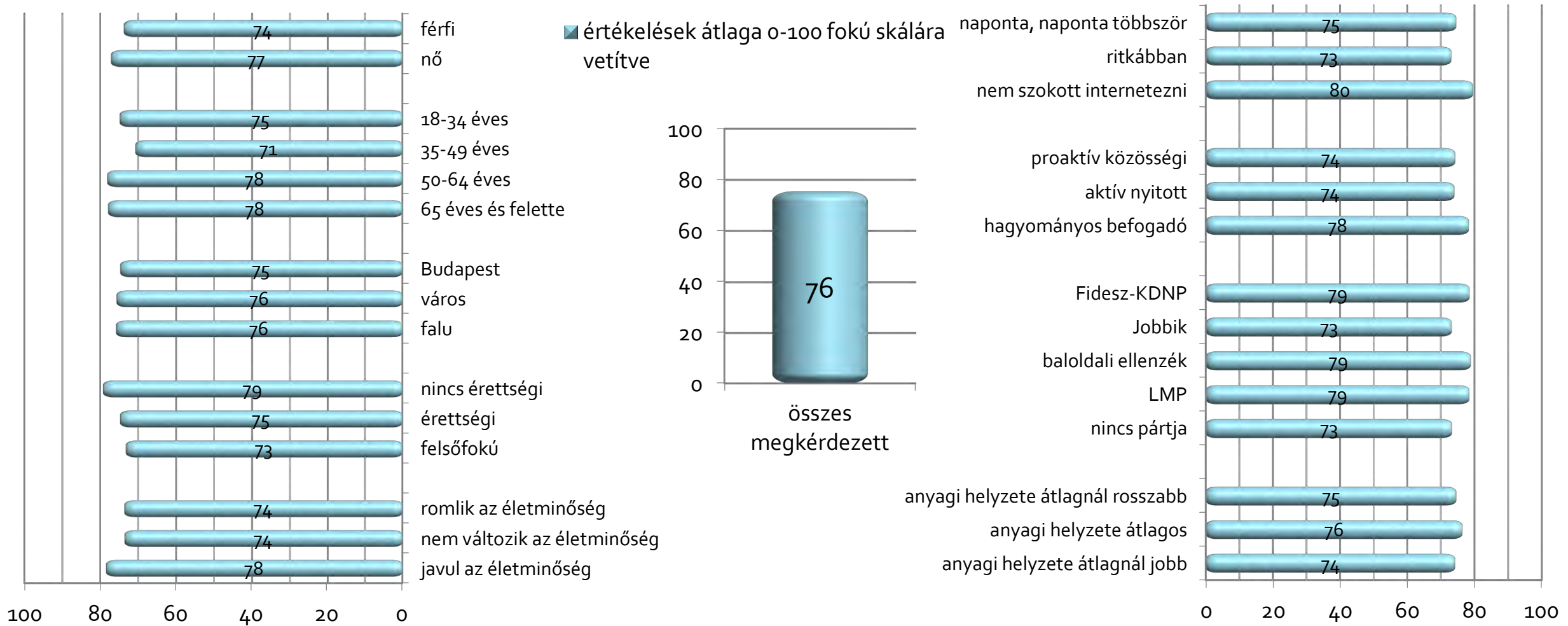
Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz:
mezőgazdasági termelés környezeti terhelésének csökkentésével (pl. műtrágya visszaszorításával, állattenyésztés visszafogásával)?

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: a húsfogyasztás, elsősorban marhahús fogyasztásának csökkentésével?

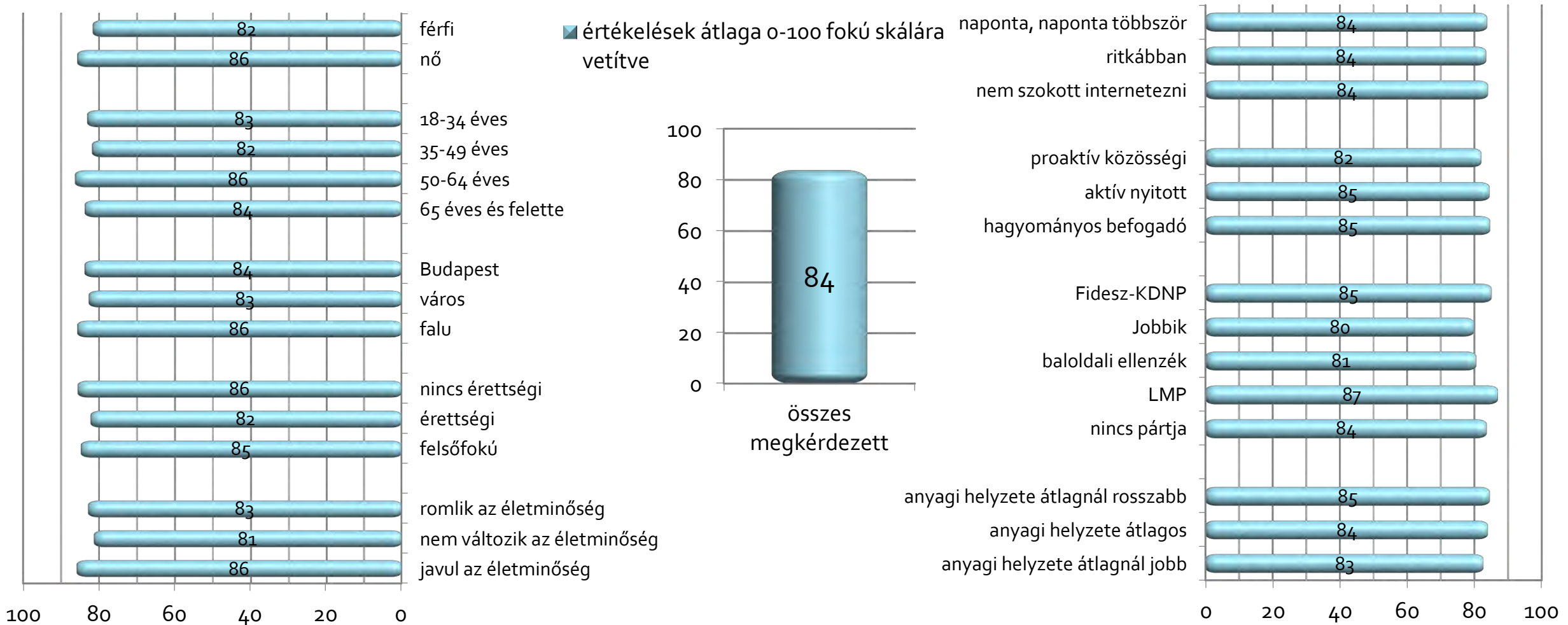

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: elektromos járművek használatával a dízel és benzines autók helyett?

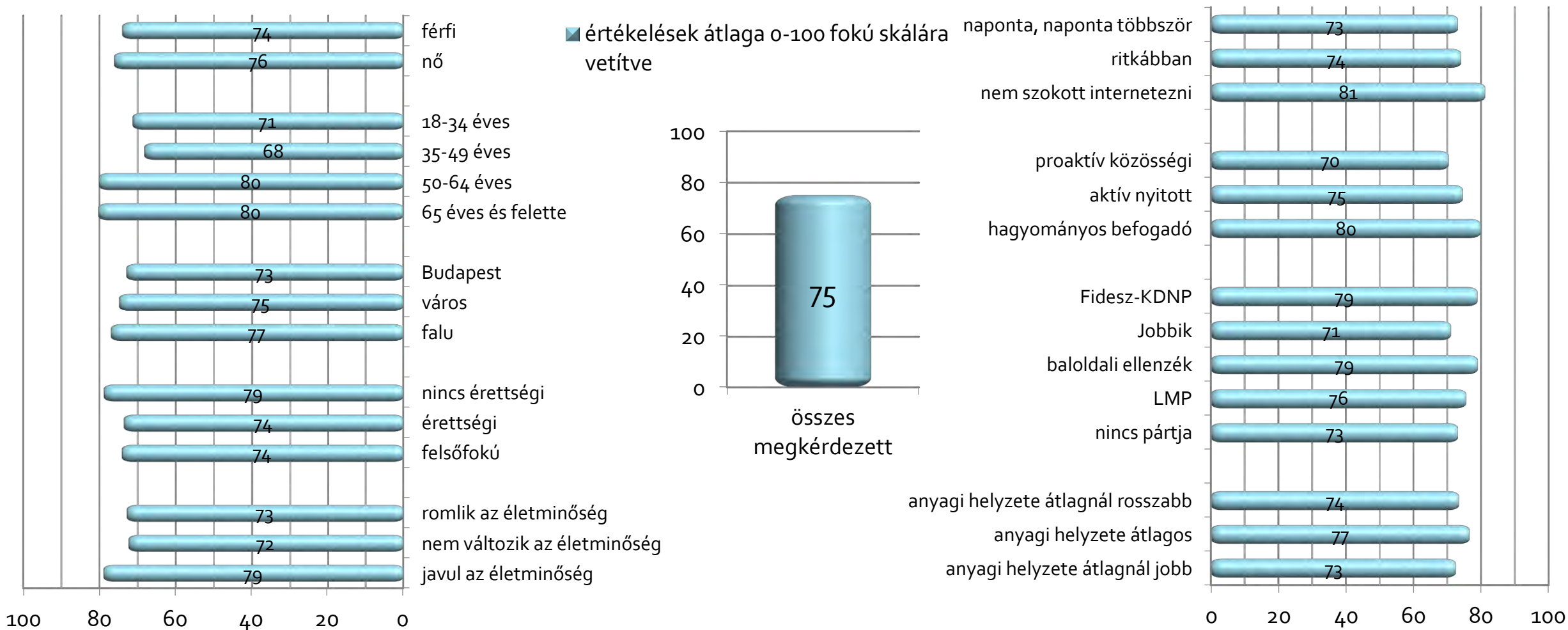
2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz: tudatos vásárlással és fogyasztással, a pazarlás csökkentésével?

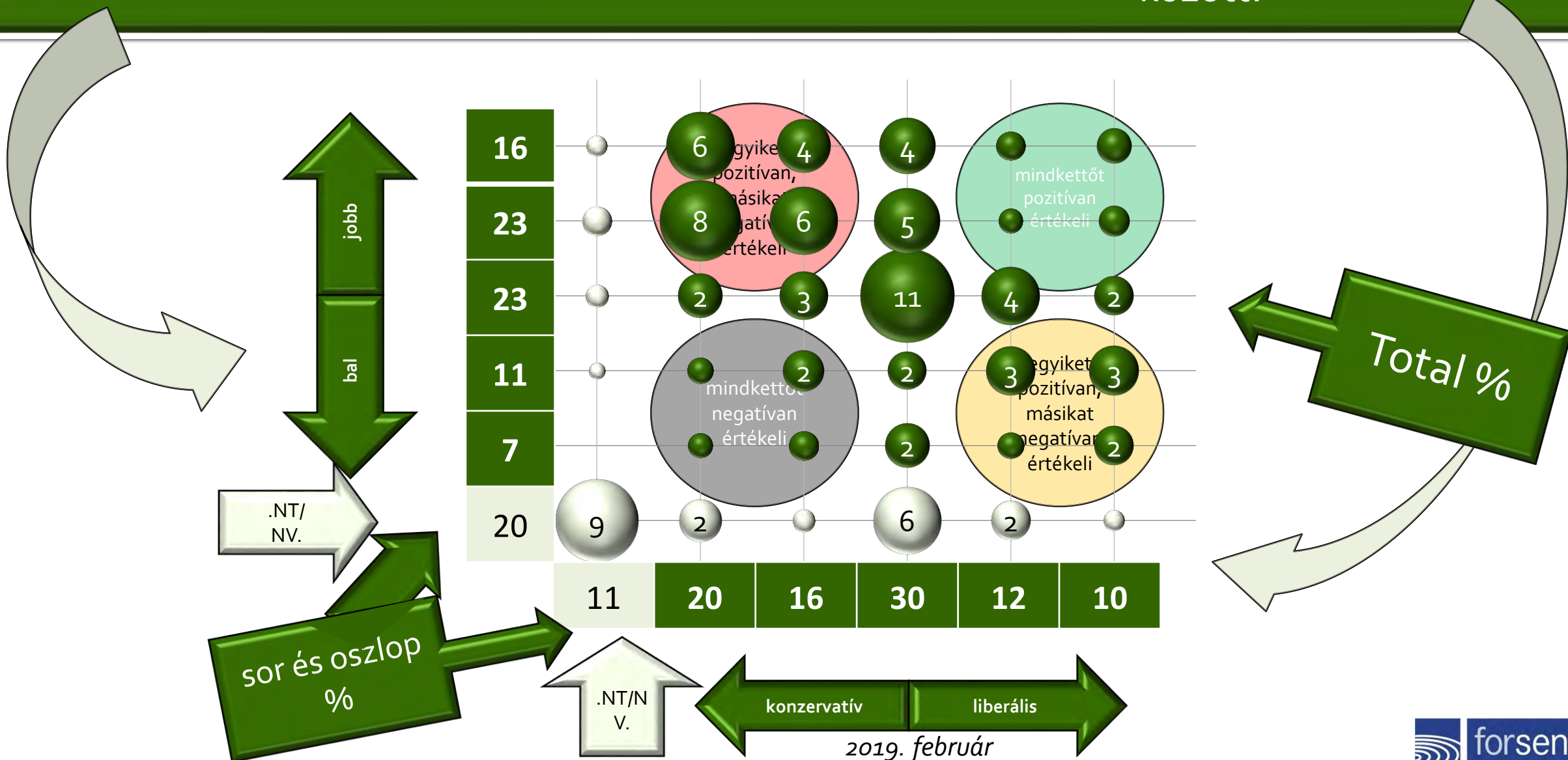
2019. február

Ön szerint Magyarországon milyen mértékben lehet hozzájárulni környezetünk megóvásához, a környezeti fenntarthatósághoz:
**az energiafelhasználás hatékonyságát növelő
 „okos eszközök” széleskörű használatával?**

A politikai nézeteit tekintve Ön hova sorolná magát...

Ön hol helyezné el magát a politikai nézetei szerint a konzervatív és a liberális eszme között?

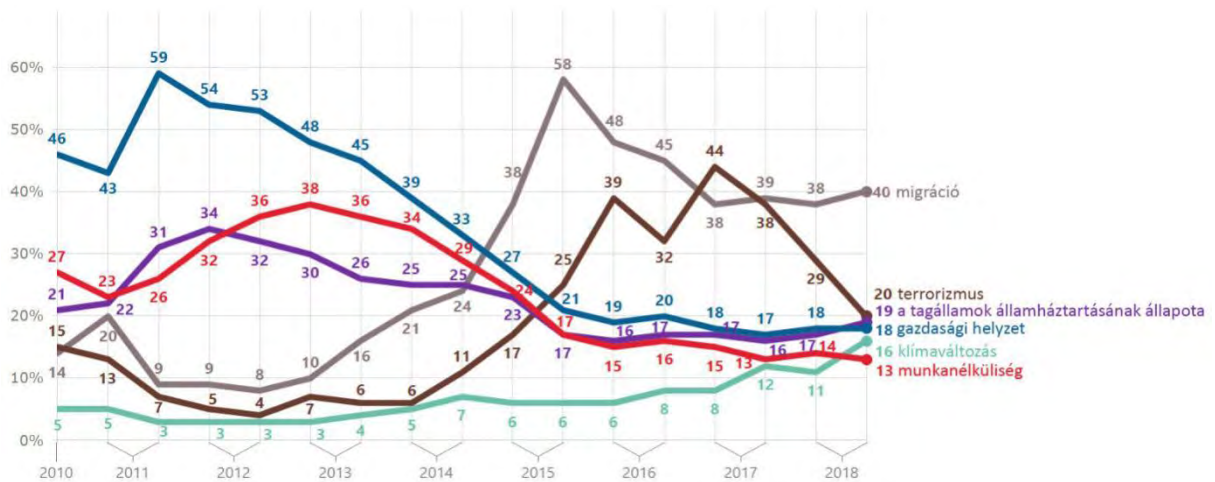

A klímaváltozással és hatásaival kapcsolatos vélemények alakulása

A klímaváltozás problémája mára az európai közbeszéd egyik fontos elemévé vált. A magyarok tisztában vannak a kihívás súlyával, ugyanakkor azt sokan egy időben és térben távoli problémának tartják, melyeknél fontosabb kérdések vannak mind az országban, mind Európában. Így kevesen tartjuk magunkat jól informáltként a területen, és azok aránya sem jelentős, akik kiemelkedően érdeklődnének a klímaváltozás iránt.

A 2010-es évek végére a klímaváltozás az emberiség egyik legjelentősebb globális problémájaként rendszeres témájává vált a közbeszédnek nemzetközi szinten és Magyarországon egyaránt. A magyar sajtóban 2015-től évről-évre ugrásszerűen nő a klímaváltozással kapcsolatos hírek száma, az európai közvéleményben pedig mind markánsabban jelenik meg a klímaváltozás, mint az Unió előtt álló jelentős kihívás.

Az európai közvéleményt rendszeresen szondázó Eurobarométer felmérésében a globális felmelegedés az a probléma, amelynek említése folyamatosan erősödik az utóbbi időszakban. Az idősoros adatokból kitűnik, hogy a 2010-es évek első felében a gazdasági helyzetet (és ehhez szorosan kapcsolódóan a tagállamok finanszírozását – görög válság –, illetve a munkanélküliséget) találták a legnagyobb uniós szintű problémának, ezek helyét 2015-től átvette előbb a migráció, majd ehhez „felzárkózott” a terrorizmus is. 2017 második felétől a migráció említése lassan, a terrorizmusé pedig meredeken csökkent, miközben – bár ugrásszerű növekedést nem látunk – egyre többen aggódnak a klímaváltozás miatt.

1. ábra. Mit gondol, mi az a két legfontosabb probléma, amelyekkel ma az EU szembenéz? (válaszok százalékban)¹

Az egyes problémák említése országonként jelentős eltérést mutat. A bevándorlást az uniós országok polgárainak többsége komoly kihívásnak tartja, a terrorizmust illetően már jobban szóródnak a válaszok. A magyar válaszolók kimagasló mértékben a migrációt és a terrorizmust tartják a legjelentősebb uniós problémának, az EU egészéhez képest a bevándorlást 14, a terrorizmust 9 százalékkal említették többen a magyar a kérdezettek. A magyarországi válaszok e tekintetben inkább kelet- illetve közép-európai mintázatot követnek, hiszen a nyugati és északi országokban kevesebben tartanak a migrációtól és a terrorizmustól. A klímaváltozást az északi országokban tartják a legtöbben nagy kihívásnak (a svédek 46 százaléka az uniót érintő legfontosabb problémaként tekint rá, de Finnországban is alig említették kevesebben a migrációnál). Magyarország esetében a negyedik-ötödik leggyakrabban említett európai probléma, a 13 százalékos arány alig marad el az európai átlagtól, s bár nincsenek nagy különbségek, de a közép-kelet európai régió országai közül a magyarok tekintenek legmagasabb arányban a klímaváltozásra, mint a kontinens egyik legjelentősebb kihívására. Ugyanakkor az is figyelemreméltó, hogy a környezeti problémákat csak a magyarok 4 százaléka említette, ami regionális szinten is alacsonynak számít.

¹ Az elemzésben közölt Eurobarométer adatok forrása:

https://data.europa.eu/euodp/data/dataset/S2215_90_3_STD90_ENG

	migráció	terrorizmus	a tagállamok államháztartásának állapota	gazdasági helyzet	klímváltozás	munkanélküliség	az EU befolyása a világban	bűnözés	áremelkedések, infláció, megélhetés	környezet	nyugdíjak	adózás	energiaellátás
Svédország	38	11	16	16	46	6	17	8	2	22	1	1	7
Finnország	38	23	29	16	36	6	15	6	6	13	2	2	3
Dánia	48	19	12	14	31	7	15	11	4	15	1	2	3
Hollandia	49	18	34	15	31	2	17	5	2	12	1	1	4
Írország	32	27	13	14	27	13	11	9	16	13	3	4	5
Belgium	42	18	17	12	26	8	9	10	15	14	9	4	10
Franciaország	33	22	13	17	22	14	10	9	16	15	6	2	4
Németország	45	13	30	13	21	8	14	11	6	9	4	1	6
Luxemburg	41	18	20	10	19	14	8	12	12	15	6	2	4
Ausztria	38	10	28	14	19	12	15	11	14	14	7	5	6
EU28	40	20	19	18	16	13	11	9	9	9	5	4	4
Egyesült Királyság	31	19	19	24	14	13	17	7	7	7	2	4	2
Magyarország	54	29	16	13	13	7	10	12	8	4	6	3	7
Ciprus	52	26	15	22	12	20	2	19	9	5	2	2	1
Románia	25	24	14	16	12	7	8	15	13	10	6	6	8
Szlovénia	58	20	11	13	12	11	9	9	7	8	5	7	3
Szlovákia	48	23	18	12	12	6	12	12	14	13	5	3	4
Olaszország	41	15	14	27	11	34	5	9	10	5	6	10	3
Litvánia	42	35	11	14	11	7	8	10	16	3	2	7	3
Spanyolország	38	20	16	25	10	19	9	6	8	9	6	5	3
Horvátország	48	32	19	15	9	10	10	14	12	2	3	3	6
Lettország	47	26	16	15	9	6	9	10	11	5	4	6	4
Lengyelország	43	30	12	13	9	6	9	9	11	9	6	5	5
Bulgária	51	33	10	13	8	5	9	11	14	3	3	2	3
Csehország	58	42	16	8	8	4	9	10	8	9	5	2	4
Észtország	65	25	14	12	8	4	11	6	8	6	3	3	5
Portugália	30	35	21	16	8	11	6	6	8	3	2	4	1
Málta	61	27	11	10	7	7	4	18	4	11	1	1	2
Görögország	44	24	26	27	4	17	13	12	5	5	3	6	5

1. tábla. Mit gondol, mi az a két legfontosabb probléma, amelyekkel ma az EU szembenéz?

(országoként - válaszok százalékban)

Jóval változatosabb képet mutat a saját országgal kapcsolatos kihívások megítélése, a válaszok között jelentős a szóródás. A 28 tagállamból a legtöbben a munkanélküliséget jelölték meg, a környezet, klíma, energia kategóriát a kérdezettek 14 százaléka említette – főként a nyugati és északi országok polgárai. A magyarok legnagyobb hányada, 40 százaléka szerint az egészségügyi és szociális rendszer jelenti a legjelentősebb problémát az országban, a környezet, klíma ügyét csupán 7 százaléuk – vagyis az európai átlag fele – említette. Ennél is kevesebb említést Magyarországon csak az adózás és a terrorizmus kapcsán regisztrált a felmérés. Összességében tehát azt állapíthatjuk meg, hogy minden nyolcadik magyar az unió legjelentősebb problémái között tartja számon a klímaváltozást, de saját hazájukra vonatkozóan lényegesen kevesebben tartják fontosnak a klímaváltozás, vagy akár a környezetvédelem ügyét.

	munkanélküliség	bevándorlás	áremelkedések, infláció, megélhetés	egészségügyi és szociális biztonság	gazdasági helyzet	nyugdíjak	környezet, klíma, energia	bűnözés	oktatás rendszer	lakástügy	államadósság	adózás	terrorizmus
Hollandia	2	27	11	44	5	9	41	9	16	19	1	3	10
Svédország	4	20	3	47	10	6	39	21	26	11	1	4	2
Dánia	5	30	5	35	6	7	37	17	16	2	3	13	8
Finnország	20	15	10	45	14	11	32	3	18	3	16	7	4
Málta	1	50	19	6	2	8	28	19	7	29	1	2	2
Belgium	13	29	21	16	9	20	25	12	11	8	16	10	9
Németország	6	36	14	15	3	18	22	13	18	27	5	4	10
Luxemburg	12	14	29	9	4	6	18	6	18	56	2	8	4
Franciaország	38	15	31	7	12	14	16	11	11	7	8	8	18
EU28	23	21	21	20	15	15	14	12	11	11	10	8	8
Ausztria	19	26	22	22	12	16	14	12	17	11	9	6	7
Egyesült Királyság	11	14	20	32	17	5	11	27	12	14	7	4	11
Csehország	4	16	41	16	10	24	9	11	8	14	18	5	5
Észtország	15	12	44	35	13	19	9	3	11	1	1	21	1
Írország	13	5	20	40	7	5	9	15	4	60	5	6	3
Lengyelország	9	9	42	30	11	21	9	6	5	8	13	10	5
Szlovákia	17	9	37	34	15	17	9	9	11	7	7	6	3
Olaszország	49	32	11	8	24	14	7	8	3	3	16	15	6

Magyarország	11	21	29	40	16	16	7	7	12	9	10	5	6
Szlovénia	22	24	11	31	19	18	7	5	3	6	12	18	1
Ciprus	32	12	23	22	39	7	6	10	13	5	7	6	2
Románia	13	5	32	23	27	17	5	16	14	7	11	8	3
Bulgária	15	7	48	32	26	15	3	15	8	1	3	5	2
Spanyolország	52	19	10	11	25	21	3	6	8	7	10	8	4
Horvátország	43	11	27	16	28	15	3	17	6	2	17	6	2
Litvánia	18	11	56	19	15	19	3	5	14	3	5	21	0
Portugália	27	3	32	33	16	19	3	4	9	6	15	17	1
Lettország	19	7	25	42	18	24	2	3	12	5	5	23	1
Görögország	52	22	6	9	41	9	1	7	5	0	28	17	1

2. tábla. Mit gondol, mi a két legfontosabb probléma, amelyekkel ma az Ön országa szembenéz? (országoként - válaszok százalékban)

Egy idén tavasszal, az EP választás előtt készített Eurobarométer kutatás rávilágít, hogy néhány uniós országban milyen ütemben változik a társadalmi klíma a globális klímaváltozással és a környezeti fenntarthatóság problémáival összefüggésben. A vizsgálatban a kérdezettek legfeljebb hat kérdést nevezhettek meg, melyekről úgy gondolták, hogy azoknak kiemelt szerepet kellene kapnia az európai parlamenti kampányban.² Az eredmények azt mutatják, hogy különösen az északi országokban az őszi adatfelvétel óta még hangsúlyosabban jelent meg a klímaváltozás elleni küzdelem, a téma különösen a magasan kvalifikált, politika iránt érdeklődő, uniópárti, főként baloldali, kisebb részben centrista választók aktív érdeklődésének köszönhetően. Svédországban kimagaslóan ezt a témát tartották a legfontosabb politikai kérdésnek, de Németországban is első helyen szerepelt mind az első, mind az összes említés között. Az európai unió egészében pedig a gazdasági növekedés és a fiatalok munkanélkülisége után – a migrációval együtt – a harmadik-negyedik legfontosabb kampánytémának gondolták a kérdezettek, míg Magyarországon mind az első, mind az összes említés alapján az egyik legkevésbé fontos témaként jelent meg, 12-ből a 8. helyen.

Ezzel a terület fontosságának megítélése - hasonlóan más témákhoz - nálunk dél-, közép-, és kelet-európai mintázatot mutat, a klímaváltozást, mint kampánytémát azonosan ítélték meg Olaszországban, Spanyolországban, vagy Szlovákiában is. A migráció megítélése szempontjából viszont „déli mintát” követnek a magyar adatok, első helyen csak Máltán említették többen, összes említés tekintetében pedig a negyedik helyen „végeztünk” (Málta,

² Az adatok forrása: <http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/heard/eurobarometer/closer-to-the-citizens-closer-to-the-ballot>

Olaszország és Spanyolország után), miközben például Szlovákiában fontos, de nem kiugróan lényeges kampánytémának gondolták a migrációt.

	Európai Unió		Magyarország		Svédország		Németország		Szlovákia	
	első említés	összes említés	első említés	összes említés	első említés	összes említés	első említés	összes említés	első említés	összes említés
gazdaság és növekedés	15	50	12	51	5	40	6	34	10	47
a fiatalok munkanélkülisége	13	49	9	39	1	20	6	38	11	46
bevándorlás	12	44	27	55	8	42	16	48	10	47
klímaváltozás és környezetvédelem	12	43	4	33	33	79	18	55	5	36
a terrorizmus elleni küzdelem	7	41	6	38	7	49	6	38	5	31
az emberi jogok és a demokrácia védelme	8	36	10	36	23	69	9	37	8	36
szociális védelem	7	35	7	31	2	31	10	42	11	41
fogyasztóvédelem és élelmiszerbiztonság	4	30	2	27	-	23	3	32	11	48
az EU jövőbeli működése	8	30	7	30	9	58	9	32	13	36
biztonság és védelmi politika	4	30	6	38	5	38	4	29	4	30
a külső határok védelme	4	24	5	39	3	16	6	29	8	38
a személyes adatok védelme	2	19	2	17	2	13	2	24	1	14

3. tábla. Ön szerint milyen témáknak kellene szerepet kapnia az EP választási kampányban? (válaszok százalékban)

A fenti felmérés a legfontosabb problémákra fókuszált, vagyis az adatokból nem vonható le az a következtetés, hogy a magyarok szerint ne lenne jelentős kihívás a klímaváltozás, csupán az, hogy nagy többségük szerint más problémákhoz képest sem uniós, de főként nemzeti szinten nem tartozik jelenleg a legfontosabbak közé.

Klímaváltozással kapcsolatos ismeretek, vélemények, attitűdök Magyarországon

Lényegében ezt a képet támasztja alá felmérésünk is. A kérdezettek 97 százaléka, más országok polgáraihoz hasonlóan egyetértett azzal a kijelentéssel, hogy a klímaváltozás egy napjainkban is zajló jelenség, 85 százalékuk teljes mértékben egyetért azzal, hogy ehhez az

ember tevékenysége is hozzájárul, háromnegyedük pedig nagyon komoly problémának tartja. A válaszok szocio-demográfiai bontása nem mutat lényeges eltéréseket, vagyis a magyar társadalomban nincsenek mély törésvonalak, a klímaváltozást egyöntetűen mindenki létező és súlyos problémának tartja. Hasonló eredményre jutott a Pew Research nemzetközi felmérése is, 2018-as adatfelvételük szerint a magyarok 66 százaléka szerint a klímaváltozás jelentős probléma, 26 százaléka szerint kisebb horderejű kihívás, 6 százalékuk szerint pedig nem jelent semmilyen problémát. A magyar válaszok megfelelnek a nemzetközi átlagnak (68-20-9 százalék).³

Az Eurobarométer adataiból ugyanakkor kiderült, hogy a magyarok nagy többsége sem uniós, sem hazai szinten nem sorolja a két legsúlyosabb probléma közé a klímaváltozást, ezzel is magyarázható, hogy felmérésünk során csupán minden ötödik kérdezett mondta, hogy nagyon érdeklődik iránta. Az érdeklődés intenzitása elsősorban státuszfüggő, vagyis a jobb anyagi helyzetűek, a városban élők, illetve a diplomások érdeklődése jelentősebb. Viszont nem mutatható ki jelentős különbség az egyes szocio-demográfiai csoportok érdeklődése között, és az „információéhség” sem nőtt az elmúlt három évben.

		1 - egyáltalán nem ..2.. ..3.. ..4.. 5 - nagyon					0-100-as skálán változás 2016-hoz képest	
	összes megkérdezett	4	9	38	31	18	63	-2
nem	férfi	4	9	40	30	17	62	-2
	nő	3	9	37	32	19	64	-1
életkor	18-34 éves	3	9	34	39	15	63	3
	35-49 éves	3	14	44	29	10	57	-6
	50-64 éves	3	8	33	31	24	67	1
	65 éves és felette	4	5	43	26	22	64	-6

³ Részletes adatok: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/04/18/a-look-at-how-people-around-the-world-view-climate-change/> A Pew Research és a Európai Tanács felmérése között fontos módszertani különbség, hogy az amerikai adatfelvétel a klímaváltozás megítélésére fókuszál, az Eurobarométerben viszont más kihívások súlyosságához, fontosságához képest határozták meg a kérdezettek a klímaváltozás kérdését.

lakóhely	Budapest	2	8	35	33	23	67	0
	város	4	7	33	36	20	65	-1
	falu	4	11	49	23	13	58	-5
iskolai végzettség	nincs érettségi	7	13	41	22	17	58	-7
	érettségi	2	9	40	32	18	63	0
	felsőfokú	2	5	32	41	21	69	1
internetezés	naponta	2	9	36	37	16	64	0
	ritkábban	6	8	46	23	16	59	-6
	nem szokott internetezni	5	9	40	22	24	63	-4
médiafogyasztás ⁴	proaktív közösségi	3	10	36	35	16	63	1
	aktív nyitott	3	9	37	35	17	64	-1
	hagyományos befogadó	5	9	41	25	21	63	-5
milyen a családja anyagi helyzete?	az átlagnál rosszabb	3	9	43	23	22	64	-1
	átlagos	4	10	38	31	17	62	-3
	az átlagnál jobb	2	6	31	42	19	67	0

4. tábla: Mennyire érdeklődik Ön a klímaváltozással kapcsolatos információk iránt? (válaszok százalékban, illetve 0-100-as skálán)

A kérdezettek 70 százaléka legalább valamennyire tájékozottnak, további 12 százaléka pedig nagyon tájékozottnak tartja magát a témával kapcsolatban, a korábbi adatfelvételekhez képest nem nőtt számottevően az önmagukat informálnak gondolók aránya. A magukat tájékozottnak tartók száma mindenképp azok körében magas, akik nagyon érdeklődnek a klímaváltozás iránt, de még ebben a körben is csak 40 százalék gondolja magát nagyon informálnak. Szocio-demográfiai háttér szempontjából egyértelműen az iskolázottság meghatározó, a diplomások 90 százaléka érzi magát legalább „inkább tájékozottnak”, az érettségivel nem rendelkezőknek viszont negyede saját bevallása szerint is csak keveset tud a klímaváltozásról.

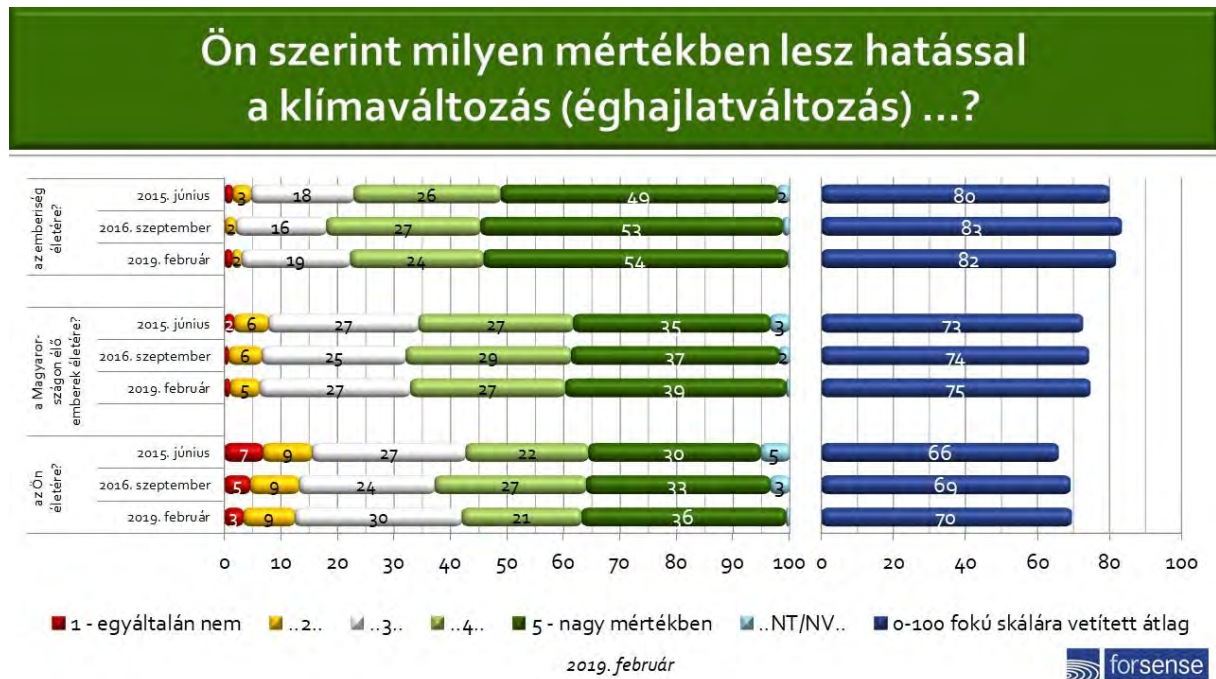
⁴ A kérdezettek három választ adhattak arra a kérdésre, hogy milyen hírforrásokból tájékozódnak leggyakrabban a napi történésekkel kapcsolatban. A válaszokból három csoportot képeztünk: 1. A **hagyományos befogadónak** elnevezett csoport meghatározó ismertetőjegye, hogy kizárólag a hagyományos médiumokban (tévé, rádió, nyomtatott sajtó) elérhető híreket követi és nem tájékozódik az internetről. 2. Az **aktív érdeklődő** nevet kapta az a csoport, amelynek fő ismertetőjele, hogy az ide sorolódók a hagyományos források mellett rendszeresen keresnek híreket, információkat az interneten, ugyanakkor a világháló közösségi oldalain nincsenek jelen, de legalábbis tudatosan nem használják azokat fontos hírforrásként. 3. A **proaktív** közösségi halmazba azok kerültek, akik megemlítették, hogy más hagyományos és internetes források mellett a közösségi oldalakról, illetve azok segítségével is tájékozódnak, a halmaz karakterét tehát épp az új médiumok rendszeres és aktív használata határozza meg.

		Mennyire tartja magát tájékozottnak a klímaváltozással kapcsolatban?				0-100-as skálán	
		egyáltalán nem tájékozott	kevésbé tájékozott	valamennyire tájékozott	nagyon tájékozott	0-100-as skálán	változás 2016-hoz képest
	összes megkérdezett	2	16	70	12	64	2
mennyire érdeklődik a klímaváltozás iránt	nagyon	0	3	57	40	79	3
	inkább érdeklődik	0	7	83	9	67	2
	legfeljebb mérsékelten	4	26	66	3	56	3
nem	férfi	3	16	67	15	65	2
	nő	2	16	73	10	63	2
életkor	18-34 éves	3	20	67	11	62	6
	35-49 éves	3	19	73	5	60	-4
	50-64 éves	1	11	73	15	67	5
	65 éves és felette	2	13	68	16	66	-1
lakóhely	Budapest	1	18	67	15	65	3
	város	2	16	70	12	64	2
	falu	3	15	72	11	63	0
iskolai végzettség	nincs érettségi	4	21	66	9	60	-2
	érettségi	2	17	71	11	64	3
	felsőfokú	1	9	73	17	69	5
internetezés	naponta	2	17	68	12	64	2
	ritkábban	1	13	80	6	64	2
	nem szokott internetezni	3	14	70	14	65	1
a jövő generációinak életminősége	romlik	3	21	67	9	61	0
	nem változik	1	14	72	13	66	5
	javul	3	13	71	13	65	1
médiafogyasztás	proaktív közösségi	3	14	70	14	64	5
	aktív nyitott	2	20	73	5	63	0
	hagyományos befogadó	2	17	68	13	67	4
milyen a családja anyagi helyzete?	az átlagnál rosszabb	3	18	65	15	64	2
	átlagos	2	15	73	9	65	3
	az átlagnál jobb	1	15	68	17	61	-2

5. tábla: Mennyire tartja magát tájékozottnak a klímaváltozással kapcsolatban? (válaszok százalékban, illetve 0-100-as skálán)

A válaszolók háromnegyede nagyon komoly problémának tartja a klímaváltozást, több mint fele véli úgy, hogy annak jelentős hatása lesz az emberek életére, 39 százaléka gondolja, hogy az Magyarország lakosaira veszélyt jelentene, és ennél még kevesebben, a kérdezettek 36 százaléka tart attól, hogy a saját élete minőségét veszélyeztetné. Összességében tehát

megállapíthatjuk, hogy a magyar felnőtt lakosság többsége tart a klímaváltozástól, ám sokan azt egy időben és térben még távoli veszélyforrásként érzékelik. Összességében az adatok évek óta stabilitást mutatnak, de a téma médiareprezentációjának és a fiatalabb „klímatudatos” csoportok megjelenésének köszönhetően az elmúlt négy évben valamelyest emelkedett a klímaváltozás hatásától tartók aránya.

A kérdezettek 57 százaléka úgy gondolja, hogy mindent vagy majdnem mindent megtesz azért, hogy fenntartható módon használja a természeti erőforrásokat, az 1-5 osztályzatokból képzett indexpontszám ennek megfelelően igen magas, 68 pont lett. Ennél jóval kritikusabbak az emberek a környezetükben élőkkel (53 pont), és még inkább úgy általában a magyar emberekkel (41 pont) szemben. Korábbi felméréseinkhez hasonlóan az adatok nagyfokú diszkrpanciáról árulkodnak, hiszen míg a kérdezetteknek csak 7 százaléka kritikus saját magával szemben, a személyes ismerőseit már 19, a honfitársait 39 százalékuk tartja pazzrlónak. Mind magukat, mind a környezetükben élőket, mind a magyarokat általában inkább környezettudatosnak gondolják az idősebbek, a legfeljebb nyolc osztályt végzettek és a Fidesz szavazói, mindhárom esetben a 35 évesnél fiatalabbak a leginkább kritikusak.

A különböző szinteken működő, beavatkozási és cselekvési lehetőséggel bíró demokratikus intézmények (önkormányzat, kormány, „EU”) környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységének megítélése nem mutat jelentős különbségeket, valódi ismeretek és tájékozottság hiányában egyrészt az említett intézmények általános reputációja, másrészt a

politikai preferenciák szerepe meghatározó a vélemények kialakításakor. A kormánnyal valamivel kritikusabbak a kérdezettek, mint az önkormányzatokkal, illetve az Európai Unióval szemben, de mindhárom intézmény értékelése közepeshez közeli, emellett mindegyik intézmény megítélése kapcsán van egy jelentős kritikus, s egy pozitív osztályzatot adó réteg is. Az eredmények alapvetően nem azt mutatják, hogy a kérdezettek miként ítélik meg egyes intézmények fenntarthatóság érdekében végzett tevékenységét, hanem ezen intézményekhez fűződő viszonyukról szólnak. Így a kormány esetében az idősebbek, kisebb településen élők, alacsonyabb iskolai végzettségűek, de mindenekelőtt a Fidesz szavazóinak osztályzatai kedvezőbbek. Ezzel szemben az EU kapcsán a kormánnyal kevésbé szimpatizáló fiatalok, a legalább érettségivel rendelkezők, illetve az ellenzékiek adtak magasabb osztályzatokat.

		Ön az Ön környezetében élők a magyar emberek			az Ön lakóhelyének önkormányzata Magyarország kormánya az Európai Unió		
	összes megkérdezett	68	53	41	56	49	56
nem	férfi	66	51	42	55	49	55
	nő	69	54	41	57	50	57
életkor	18-34 éves	61	48	37	54	43	64
	35-49 éves	62	53	43	52	48	58
	50-64 éves	72	53	43	54	51	52
	65 éves és felette	75	58	43	63	56	50
lakóhely	Budapest	66	52	37	55	44	53
	város	68	53	42	56	50	57
	falu	68	54	43	57	52	57
iskolai végzettség	nincs érettségi	71	54	44	58	52	53
	érettségi	65	53	42	56	49	59
	felsőfokú	69	52	37	53	48	53
internetezés	naponta	65	50	39	54	47	58
	ritkábban	68	58	45	57	50	55
	nem szokott internetezni	74	58	46	62	56	50
médiafogyasztás	proaktív közösségi	62	49	39	55	44	63
	aktív nyitott	68	52	40	53	48	54
	hagyományos befogadó	72	57	45	60	55	52

		Ön az ön környezetében élők a magyar emberek			az Ön lakóhelyének önkormányzata Magyarország kormánya az Európai Unió		
milyen a családja anyagi helyzete?	az átlagnál rosszabb	70	52	41	52	40	52
	átlagos	66	53	43	56	51	57
	az átlagnál jobb	67	53	39	61	57	59
pártpreferencia	Fidesz-KDNP	72	56	45	64	68	53
	Jobbik	57	43	34	52	46	64
	baloldali ellenzék	66	49	40	47	38	60
	LMP	60	46	37	60	34	69
	nincs pártja	68	53	41	56	49	56

6. tábla. ...mennyire tesz/tesznek meg mindent annak érdekében, hogy fenntartható módon használja/használják és kezelje/kezeljék a természet adta erőforrásokat? (válaszok 0-100-as skálán)

A vizsgálatban a klímaváltozás 12 lehetséges következményét is értékelték a válaszolók aszerint, hogy mennyire aggasztja őket. Az egyes tényezőket 0-10-es skálán osztályozhatták, ezekből átlagot számoltunk, illetve a válaszokat három csoportba soroltuk (0-5: legfeljebb kis mértékben aggasztja, 6-8: inkább aggasztja, 9-10: nagyon aggasztja). Összességében elmondható, hogy a válaszok eloszlása és az átlagok sem jeleznek nagy különbségeket, ugyanakkor a magyarokat közvetlenül érintő potenciális veszélyforrásoktól jobban tart a lakosság. Korábbi felméréseinkből kiderült, hogy a kérdezettek a környezetet fenyegető veszélyek közül kiemelten fontosnak tekintik a vízzel (tisza ivóvíz, természetes vizek védelme) kapcsolatos problémákat és ezzel összefüggésben magyarázható, hogy a klímaváltozás lehetséges következményei közül a tiszta ivóvíz hiányától tartanak a legtöbben. Közvetlen fenyegetést jelent sokak szerint a szélsőséges időjárás, illetve az állat és növényfajok kipusztulása is. Az aktuális politikai tematikával egyértelműen összefügg, hogy az életfeltételek ellehetetlenülése miatt bekövetkező migrációtól szintén sokan tartanak. Ez utóbbi megítélését alapvetően a politikai preferencia befolyásolja: a Fidesz szavazóinak 60 százaléka nagyon tart a klímamenekültek megjelenésétől, más pártok szavazói körében arányuk legfeljebb 40 százalékra tehető. A lista második felében – korábbi felméréseinkhez

hasonlóan – zömében ezúttal is olyan jelenségek szerepelnek, melyek hatása Magyarországon közvetlenül nem érezhető.

	legfeljebb kis mértékben aggasztja	inkább aggasztja	nagyon aggasztja	0-100-as skálán
tiszta ivóvíz hiánya?	18	31	50	79
szélsőséges időjárás (hőség, szárazság, özvényszerű esőzés)?	17	37	46	79
állat- és növényfajok kipusztulása, vándorlása?	18	34	45	78
tömeges népvándorlás, migráció az életfeltételek ellehetetlenülése miatt?	20	31	48	77
természeti katasztrófák, árvizek, viharok, földcsuszamlások?	20	37	43	76
gleccserek, jégtakarók olvadása?	20	35	43	76
éhínség a termőterületek pusztulása miatt?	20	38	41	76
a szegénység és a társadalmi feszültségek felerősödése?	20	38	40	76
az élelmiszerek tápértékének és vitamintartalmának leromlása?	22	36	41	75
új betegségek, járványok megjelenése?	25	34	40	74
a tengerszint jelentős emelkedése?	25	37	35	72

7. tábla. Értékelje a klímaváltozás következő lehetséges következményét aszerint, hogy ez mennyire aggasztja Önt...